

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafutárközpontári csckszáma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A próbacsendőr.

Evenként próbacsendő ök szárai rajzanak ki a tanalosztályokból, hogy az elfáradt öreg-szolgák helyébe új erőt vigyenek az örsökre, a továbbnevelés már az örsök nem túlkönnyű feladata. A fiatal lélek arra hajlik, amerre hajlítják, de aztán úgy is marad. Ami hiba az első lépéseknél történik, később helyrehozni nem lehet. Az, hogy a próbacsendőr mit lát az örsön, kialakító, sőt sokszor döntő hatással lesz egész szolgálati életére s így a próbacsendőrök sorozatos összességükben azt is eldöntik, merre fut magának a testületnek az élete, jövoje. Nagyon is fontos kérdés tehát: hogyan fogadjuk és foglalkoztassuk a próbacsendőrt az örsön.

Mindenekelőtt gondoljunk arra, hogy a próbacsendőrök zöme örslaktanyát csak futólag, ha látott belülről, az örsletről tehát azok a fogalmak és elképzelések élnek bennük, amiket serdülő legénykorban a portyázó és vasárnap-sétáló csendőrök mozdulataiból és szavaiból, barátságos vagy barátságtalan, általában: helyes vagy helytelen magatartásából merítették maguknak. Szittak ugyan csendőrlevegőt a tanalosztályokban, de tisztában vannak azzal, hogy az igazi csendőrellet az örsökön folyik s bizony szorongó érzésekkel utaznak új otthonuk felé: hogyan fognak az örsiroda ajtaján bekopogni, kikkel hozza őket össze a sors a legénységi szobában és ezer más apró gond, aminek a fontosságát a megszokás később elhomályosítja, de ami a kezdő lépéseknél megannyi kérdőjelként mered a próbacsendőrré.

Mondottuk: új otthonuk felé utaznak, legyen hát az örslaktanya első perctől kezdve igazi otthonuk. Ez nemcsak az örsparancsnokon, hanem az idősebb csendőrökön is múlik, akikkel a próbacsendőr a mindennapi életet — szobát, asztalt — megosztja. Sok öreg históriát hallottunk próbacsendőrugratásokról. Mindegy, megtörtént-e valamennyi. Lényeg az, hogy jellemző: mennyire ügyelni kell még a tréfára is, mert a fiatalossággal velejár, hogy mindent elhisz, mindent komolyan vesz azoktól, akiket idősebb bajtársakként ismert meg. A jókedvnek, tréfának senki egészséges ember nem ellensége, de vannak sületlen és durva tréfák is, nagyon alkalmasak arra, hogy kiábrándítsák a próbacsendőrt a csendőrhivatás komolyságából. Vigyázzunk hát azokra a bizonyos ugratásokra, mert a rossz tréfa önérdet, tekintélyt és sok más lerombol. A jöndületű és

mértéktartó közvetlenség senki tekintélyének nem árt, annál inkább a bizalmaskodás.

Eppen ilyen hiba a másik véglet, amikor mindenki morózusan, komoran jön-megy a próbacsendőr körül, mintha legalább szuronyt, vagy éppen géppuskát hordozna a gyomrában. Az ilyen tekintélytartás-okából csinált ridegség nem sokat használ a tekintélynek, mert az ügyes próbacsendőr hamar átlát a szítán s legfeljebb azt érzük el, hogy igyekeznek másfelé, ahol barátságosabbak az emberek. Ne ridegséggel és nyerseséggel tartsanak az idősebbek tekintélyt, hanem tudással és kifogástalanul becsületes szolgálattal, jó példával, ami a próbacsendőrt is komoly munkaszeretetre neveli.

A próbacsendőr munkája alatt pedig ne azt értsük, hogy végre van valaki, aki a kertet kétévire visszamenőleg felássza és felvágja a téli tüzelőt. Ne csináljanak az idősebbek a próbacsendőrből cigarettahordozó, szaladjide-szaladjoda örs-inast, mert nem ez a dolga. Természetes, hogy a fiatalabbnak az idősebbel szemben udvariasnak kell lennie és apró bajtársi szolgálatoakat is megtehet, de azt azért érezze a próbacsendőr, hogy az ő kalapja mellett is kakastoll leng s az idősebbektől csakugyan — tanulhat.

Ott vannak aztán az ügynevezett öreg-rókák, a nemsokat érő csendőrnek ez a legveszedelmesebb fajtája. Veszedelme, mert vigyáz, hogy a szabályok keretében megmaradva baj ne érje, de hivatásérzete, hite a szolgálathoz nincs. Az ilyen öregroka minden szavával, mozdulatával rombolja a próbacsendőr hitét, lelkeségét s mindent, amiből a hivatásérzet kifejlődhetnék. Cimikus fölényrel beszél a szolgálatról, kötelességről és mindenről, ami a havi-zsoldon és nagypihenőn felülesik. Legfőbb gondja legyen az örsparancsnoknak, hogy az ilyen lélekrombolást figyelemmel kíséri és ellensúlyozza, az eféle öregrokokban pedig legyen mégis annyi lelkiismeret, hogy legalább mások fiatal hitét el ne vegyék, mert ez már rokona a gonoszszágnak.

Nincs szebb, felemelőbb és büszkébb érzés, mint amikor az idősebb a fiatalabbnak tanítgatja. Mikor a maga küzdelmesen szerzett tudásából, tapasztalataiból átadhat valamit a jövő emberének. Ettől az érzéstől fosztja meg magát az örsparancsnok, ha a próbacsendőrben csak a létszámtöbbletet és az idős csendőr, ha a próbacsendőrben az ugratóanyagot és a maga képzelt vagy valódi keserveinek a lerakódóhelyét nézi. Az volna a szép, ha egyetlen öreg csendőr s mi akadna, aki el ne mondhatta magáról: legalább egyetlen próbacsendőr nevelésében okosan és lelkiismeretesen én is tettem valamit. Ha jóézés a magunköltette facemetéből egészséges, sudárbaszökent fát látni, mennyivel szebb, ha ugyancz — embernél érzük el.

Kiadatási fogság beszámítása.

Írta: ZSOLDOS BENŐ kir. ítélőtáblai bíró.

A „Csendőrségi Lapok” hasábjain más alkalommal már behatóbban ismertettem a külföldre menekült bűntettesek hazai bíróság elé való kiadatásának módját és tárgyi feltételeit. Ezúttal a külföldi letartóztatásnak a hazai szabadságvesztésbüntetésbe való beszámításának egyes kérdéseivel kívánom olvasóinkat megismertetni. Az újabb gyakorlatban e téren is merültek fel egyes fontosabb tudnivalók.

Polgári büntetőtörvénykönyvünk 94. §-a tudvalevően akként intézkedik, hogy a vizsgálati fogságnak a vádlott hibáján kívüli hosszú tartamát a szabadságvesztés- vagy pénzbüntetésbe be kell számítani. Amiből tehető nyilvánvalóan következik az, hogy amennyiben az ítéletet megelőző fogvatartás tartamának hosszabb időre való terjedését a bűnvádi eljárás meghúzására törekvő vádlottnak saját magatartása eredményezte, a fogvatartási idő beszámításának nem lehet helye. Ez utóbbi eshetőség megfelelő megvilágítására csupán felemlítem itt Kúriánknak egy adott esetben nyilvánított azt az állásfoglalását, mely helyesnek nyilvánította a vizsgálati fogság beszámításának mellőzését akkor, mikor a vádlott az elmeorvóintézetben való tartását azzal a magatartásával idézte elő, hogy tébolyodottságot színlelt és ennél fogva a vizsgálati fogság hosszú tartama a vádlottnak saját hibájából származott.

Csak közbevetőleg említem fel itt, — bár szorosan nem tartozik jelenlegi tárgyunkhoz, hogy amint legfelsőbb bíróságunk egyik kiadatási döntésében olvashatjuk: a közbűntettesek kölcsönös kiadatása tárgyában Olasz-

országgal kötött államszerződés értelmében olyan esetben, mikor az olasz kormánytól magyar állampolgár kiadatását Prágában elkövetett büntetendő cselekmény miatt, a cseh-szlovák kormány kéri, az olasz kormánynak joga van a kiadást a magyar kormánynak felkínálni. Ugyanítt jegyzem meg a beszámítás kérdésében az internálás esetét, amelyre vonatkozóan a bírói gyakorlat már teljes határozottsággal megállapította, hogy a közigazgatási hatóság részéről elrendelt internálás perjogilag sem nem vizsgálati fogság, sem nem előzetes letartóztatás, hanem közrendészeti jellegű őrizetbeartás, vagyis biztonsági rendszabály, amelyet sem a polgári büntető törvénykönyv 94. §-a, sem a bűnvádi perrendtartás 327. §-ának 2. bekezdése értelmében a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani nem lehet.

Visszatérve a külföldi letartóztatás beszámításának kérdésére, a BTK. említett 94. §-ának analógiájára semmi kéteget sem szenvedhet a beszámítás megengedhetőségének vagy mellőzésének kérdése abban a ma már — sajnos — mindegyre gyakoribbá váló esetben sem, mikor a bűnvádi eljárás alá vont egyén éppen a büntetőjogi felelősségrevonás zikerülése és meghúzására céljából külföldi területre szökik és a folyamatba tett kiadatási eljárás során megkeresett külföldi hatóság részéről letartóztatásba kerül. Itt is vitán kívül kell állania annak, hogy az ilyen fogvatartás időtartamának a hazai büntető-ítéletben a kiszabott szabadságvesztésbüntetésbe való beszámítása is kizárólag csak abban az esetben lehetséges, ha a letartóztatási idő hosszabb terjedelmének csakis az elítélt hibája és jogszabályellenes szándékos magatartása volt az oka.

Ezt a kétségtelenül helyes és a fent hivatkozott tör-

Havas eső után.

Írta: HOMO.

Szó sem esett közöttük egész éjszaka. Csak mentek, taposták a csikorgó havat és — kimondhatatlanul fáztak. Rájuk nehezedett a fagyott természet némasága. Ahogy kitétték a lábukat a községből, ember vagy állat útjukba nem ak dt. Minek portyáznak hát ők ketten ebben a soha véget nem érő kísérteties éjszakában? ...

De mégis, van élet a havas-jeges földön. A gazdag Juhász szép tanyája kivilágított ablakokkal töri meg az éjszaka sötétjét. Ott élet, meleg, kényelem tanyázik ...

Koltai őrmester minden figyelme, vágya a világos ablakokra vetette magát. Ami emberi vágyakozás belé-szorult, az mind a gazdag Juhász vagyona, kényelme körül keringett ebben a percben.

Az utak két kakastollas vándora aztán csak taposta a havat tovább. Tiportá, míg egyszer ennek a keserves, cudar éjszakának is vögészakadt. A Dénes-major környékén lassan feltűnedezték a kopasz akácágak között

s ott várt rájuk a pihenőszoba, a fáradt csendőr ígéret-földje.

Szerencsére a legjobb pihenőszoba került az útjukba. Minden volt benne, ami két fáradt ember megpihenéséhez kell, még — kályha is. Nem nagy, de befűtésre készen, száraz, izmos hasábkokkal körülbástyázva. Csak a gyújtó lángját várta ...

Koltai őrmesternek most már megjött a hangja.

— Ez igen! Gyujts alá pajtás, amíg én megtapogatom a fülem tájkáját, ha ugyan helyén van még a legyezőm. Ilyen betyár hideget az öregapám se pipált ...

Dőlt belőle a szó. Amolyan beszélgetni avagy inkább beszélni szerető ember volt s szerette a humort, főleg a magáét. A fülét — legyezőjét — még elemlegette néhányszor, ez igen tetszett neki, jókat nevetett rajta s hogy a fiatalabb csendőr is mulatságosnak találta a dolgot, most már egészen meg volt elégedve a helyzettel.

Közben fogásra kerültek a fegyverek, felszerelés, a vigan duruzsoló kályha lehúzza róluk a köpenyt is. Akkor aztán letelepedtek az asztal mellé, bicska alá került a fagyos szalonna. Falatozás után Koltai őrmester nyújtózott egyet:

— Most pedig alszunk. De azért mégsem élet ez, haldod-e! Menni, míg a lábad elkopik ... télen a hideg ... hogy a szíved is havat kotor odabent ... nyáron meg verejtékben főni a kalap alatt. Tudod-e, mi volna a igazi? Elkapni egy gazdag pógár lányának a derekát, hogy a földed után süvegeljenek az emberek. A vagyon mindent ad barátom! A többi? A többi csak dajkamese ...

Pásztor csendőr, aki eddig szótlan tisztelettel hallgatta a járőrvezetőjét, most maga is nekikeseredett.

— Hát' iszen idekint még csak jó. Itt nem únom magamat. De a laktanya, az unalmas ... Könyv, tanu-

vényszakaszban lefektetett alapelvnek is mindenben megfelelő álláspontot a jogirodalom általában már nem is szokta vita tárgyává tenni. Amde alsóbíróságaink gyakorlata még mindig többször beleütközik a jelzett szabály határaiba s egyes alsóbíróságaink olykor még abban az esetben is minden különösebb vizsgálódás és mérlegetés nélkül kitöltöttnek veszik a kiszabott szabadságvesztésbüntetésből a külföldi letartóztatás tartamát, amikor az ügy adatai teljes mértékben nyilvánvalóvá teszik, hogy arra a fogvatartásra a vádlott saját hibájá és magartatása szolgáltatott okot.

Eppen így volt legutóbb a felsőbbbíróági elintézés elé került egyik foglyos ügyben, melyben az első fokon eljáró kir. törvényszéknek a közvádoló részéről ebben az irányban is felebbezett ítélete minden indokolás nélkül egész terjedelmében beszámította a wieni batóságok részéről foganatosított másfélhavi kiadatási fogvatartást egy olyan vádlott javára, aki a bűnvádi nyomozás befejezése és a vádirat benyújtása után Ausztriába szökött, aki tehát már ezzel a magatartásával is feltétlenül bizonyossá tette azt, hogy magát a magyar büntető igazságszolgáltatás alól kivonni s az ellene indított bűnvádi eljárás sikerét meghiúsítani törekedett. Az ügyet felülvizsgáló felsőbbbíróág aztán ezt a beszámítási intézkedést, — mint minden más hasonló esetben is — természetesen mellőzte s vádlott javára az ítéletben az ott megállapított szabadságvesztésbüntetésből csupán a magyar területen kiállott előzetes letartóztatás tartamát nyilvánította kitöltöttnek. Ez sem tartozik ugyan ide most szorosán, de az ügy teljesebb megvilágítása végett mégis fel kell említenem, hogy ugyanebben az ügyben ugyanezzel az ítélettel szemben a bíróság az ország területéről való kiltitást

és a visszatéréstől örökre eltiltást szintén mellőzte, mert bár a könyvkötőmesterséget folytató vádlott román állampolgár s a felesége és gyermekei ezidőázerint Ujvidéken, tehát szerb megszállott területen élnek, a már több, mint tíz év óta állandóan Budapesten lakó vádlott iparüzéséhez szükséges műhelye, gépei és vevőköre — mint azt a felebbviteli főtárgyaláson igazolta is. — a fővárosban vannak s így a kiltitást egyenesen a létfenntartását veszélyeztetné.

Semmi kétség: hasonló helyzetekben ez az egyedüli humánus és méltányos álláspont. A baj csak ott van, amint azt a legújabb idők külpolitikai eseményei a legszembeszökőbbben bebizonyították, hogy a fentivel azonos esetben a reánk agyarkodó szomszédainknál egyáltalában nincs meg a teljes joggal megkívánható viszonzosság, mert bizony, ha az az illető vádlott történetesen magyar állampolgár és jugoszláv vagy román területen itélkezne felette, az ottani illetékes hatóságok minden továbbiakra való tekintet nélkül irgalmatlanul átrepítették volna a magyar határon, a valaha is visszatérhetés minden legkisebb reménye nélkül.

A bűnvádi eljárás eredményének megbíúsítása célzatával külföldi területre szökött vádlott ottani letartóztatásának kérdését illetően a gyakorlatban előfordulhat, aminthogy a világháború óta kellően még nem rendezett viszonzossági esetekben nem egyszer elő is fordul, hogy a szabályszerűen kibocsátott elővezető parancs folytán foganatosított letartóztatás időtartama az illető külföldi hatóság késedelmessége vagy nemtörődömsége folytán hosszabb időre kitolódik, bár a megkereső magyar bíróságok a BP. 476. §-ában kötelezően előírt határidőket pontosan betartva, a kiadatásra irányuló alakszerű meg-

lás... tanulás, könyv. Még a fák is parancsra nőnek az udvaron. És a Mari néni!... mindig csak paprikás krumpli... Aztán semmi szórakozás... Hej, csak történelem már valami, ami tarkázza egy kicsit a napokat...

Koltai őrmester most ráeszmélt, hogy a kifakadásával túllépte a célon. Eszeágában se volt, hogy a fiatal csendőrt így nekikeserítse. Valósággal zokon vette, hogy visszhangot kapott a kesergésére, elvágta hát a beszédet röviden:

— Jól van no! Majd csak lesz valahogy, de most már aludj!

Ezzel elaludtak.

*

Az Ég hatalmassággal megjegyzi maguknak az emberek kívánságait. Sokszor teljesítik, de nem mindig úgy, ahogyan azt gondoljuk. Pásztor csendőrnek is volt kívánsága, hogy történjék vele valami, ami a napokat tarkázza. Gyorsan teljesedett a vágya. Bevonulóban havas esőt kapott a járőr. A jeges víz átjárta a ruhát. Őt a csontokat s már a tüdőnél kopogtatott magas láz kíséretében, amikor a járőr bevonulását jelentette.

Kórházba kerültek, ott is egymás mellé. Az őrmester a lázalom zagyvaságában is Pásztor csendőrt kereste:

— Hallod-e Pásztor!?... Élsz-e Pásztor?... Élni, élni akarok... látod pajtás... milyen szép a kiserdő... tiszthelyettes úr... Ne üsse, ne üsse azt a gyereket Galambos... gazember... símogassa plébános úr... és az agyvelőm... még egy pohárral Mari néni...

Azután a krízis kábulatába zuhant Koltai őrmester, a esontemberrel pedig a Sors viaskodott tovább helyette. És Pásztor csendőr helyett is, aki a szomszédos ágyon már nem hallotta, nem értette az őrmester szavait...

A fiatalság ereje győzött. Az első szép tavaszi nap-sütés már a kórházkertben találta a két lábbadozó csendőrt. Még szédülős-gyengén, de éledő erővel üldögéltek egy padon s nézdelődtek.

Koltai őrmester azt mondta:

— Két hét múlva kimehetünk. Haza, az őrsre. Milyen furcsa dolog ez, te!... Irigylem az utcán járókeifő embereket. Ezelőtt kutyába se vettem az efélet... Soha sem gondoltam arra, mi jó van abban, hogy az ember ide-oda szaladoz, dolgozik, beszélget, rendesen két, asztalnál ebédel, parolázik... nevet... elmegy a moziba... Nem tudtam eddig, mi az élet, de most már tudom... Csak ki innen!... Csak már portyázzatnék...

Elgondolkozott s aztán nevetve folytatta:

— Aztán te se tarkázd a napokat, elég lehetett belőle egész életedre, ha csak tarkaság kellett.

— Igaz! — hagyta rá a csendőr. — Csak otthon lennék már az őrsön...

*

Teltek-múltak a napok s egy délelőtt a két csendőr beköszöntött a laktanyába.

Kerekedett ott erre felfordulás. A kutya majd megalondult örömeiben, ezerszer is körülnyargalásztta őket. Mari néni sikoltozott, kibuggyantak az örömkönnyei, csapkodta a térdét, örült, sirt, lelkesedett és ajuldozott egyszerre, amint ezt csak Mari nénik tudják csinálni. Majd észbekapott, hogy... szegény lelkem, virágom, a Pásztor úr már rég nem evett az ő finom paprikás krumplijából, beszaladt hát a konyhába, főzni...

Azután jöttek a bajtársak meleg kézzszorításokkal. A régen látott laktanya minden zugából, tégladarabjából és bokrából annyi biztonság és derű sugárzott a két

keresés alapjául szolgáló iratokat idejében meg is küldik, — legfőképpen abból az okból, mert a megkeresett állam nem tekinti eléggé sürgősnek azt, hogy a kiadatás kieszközölése céljából rendelkezésére bocsátott adatok alapján mielőbb elbírálja: fennforognak-e vagy sem a kérdések esetében a kiadatás engedélyezhetőségének feltételei? — Nyen esetben aztán, miután a büntettes külföldi fogvatartásának hosszabbra nyúlt tartama már teljesen kívül esik a kiadott egyén saját hibáján vagy magatartásán, a hazai ítéletben ennek a hosszabb letartóztatásnak megfelelő aránylagos része (de akkor sem annak egész terjedelme) a kiszabott szabadságvesztésbüntetésbe beszámítható. A vádlott esetelevségén kívül eső ez a hosszadalmasság előfordulhat a kiadatás iránt diplomáciai úton támasztott megkeresés eseteiben is (természetesen a most itt tárgyalt esetekben sohasem politikai jellegű bűncselekmények üldözéséről van szó), mert sajnála os bírói tapasztalat szerint, még a mai időkben is előfordul, hogy a külföldi hatóságok nem mindig tekintik a soronkívüliséget igénylő és arra joggal számot is tartható ügynek a magyar bíróságoknak akár hasonló, akár más tárgyú megkereséseit.

A jelzett és más hasonló speciális eseteken kívül tehát nem lehet helye a kiadási fogság semminemű beszámításának sem, eltekintve már attól is, hogy bizonyos esetekben a hazai bíróságok által vádlottra kiszabott esetleg súlyosabb (fegyház-, börtön-)büntetésből nem lehet arányos mértékben kitöltöttnek nyilvánítani az olyan fogvatartást, melyet egy aránytalanul enyhébb bánásmódot nyújtó külföldi letartóztatási intézetben hajtottak végre. A vétkes szándékból más állam területére átszökött egyén éppen e magatartása folytán a beszámí-

tás kedvezményét semminemű jogos vagy méltányossági alapon nem igényelheti.

A magyar törvényszéki ügyviteli szabályok éppen a beszámítás könnyítése és a letartóztatásnak a büntettes hibáján kívüli hosszúranyulásának lehető megelőzése érdekében intézkednek arról (160. §.), hogy a kiadási ügyekben pontosan nyilván kell tartani azt a határidőt, melyet az érvényben levő nemzetközi szerződések, a fennálló viszonyosság, vagy ilyenek hiányában a bűnvádi perrendtartás 476. §-ának 6. bekezdése a letartóztatás tartamáról megállapít. Ez utóbbi törvényhely szerint ugyanis szabadlábra kell helyezni a letartóztatott egyént akkor, ha az alakszerű megkeresés a letartóztatás fogvatartásától számított alábbi határidők alatt nem érkezik abhoz a törvényszékhez, amely a letartóztatást elrendelte: egy hónap alatt, ha a megkereső állam a magyar állammal határos, hat hét alatt, ha az más európai állam és három hónap alatt, ha Európán kívül fekszik. — Így tehát a megkereső külföldi hatóságot a kiadatni kért egyén letartóztatásáról értesíteni kell és egyben arra kell figyelmeztetni, hogy ha a kiadatás tárgyában alakszerű megkeresése a most jelzett határidő alatt nem érkeznék meg, a bíróság a terheltet azonnal szabadlábra fogja helyezni. Elő van írva az is, hogy a most jelzett figyelmeztetésről az igazságügyminisztériumhoz minden esetben jelentést kell tenni, a szabadlábrahelyezés megtörténtéről pedig a megkeresést intéző külföldi hatóságot szintén haladéék nélkül értesíteni kell.

A kiadási fogság annak idején teljes mértékben való beszámításának a most jelzett okból történt szabadlábrahelyezés esetén természetesen semmi akadálya nincs.

hazatért csendőre, hogy a lelkükre szakadt érzések majd hogy könnyesepeket sajtoltak ki a szemük sarkából.

*

Két hétig nem volt boldogabb ember Koltai őrmesternél és Pásztor csendőrnél. Jó volt az ebéd, izlett a vacsora, még a paprikáskrumpli is. Pásztor csendőr nem unatkozott, az őr esternek pedig esze ágában sem járt a vagyon, örült minden fűszálnak, elmulatott a sárga kislibákon, boldog volt. Portyáztak szívesen, paroláztak ismerősökkel vidáman s közbe-közbe megtapogatták a mind acélosabb izmokat a karjukon. Örültek az egészségnek, az életnek. . .

*

Két hét multán megint a gazdag Juhász földje mellett vitt el az útjuk. Együtt portyáztak akkor is. Csak néhány hete, de micsoda mélységek nyelhetik el az ember emlékezetét ilyen kicsiny idő multán is. . . Koltai őrmester nézi, nézi a tanyát, aztán átfelhőzi valami komor vonás az előbb még derűs arcát s egyszer csak odaszól a csendőrböz:

— Látod pajtás, ez élet! A gazdag Juhászt a földje után süvegelik az emberek. Őrnak lenni barátom! A vagyon, a pénz mindent ad; a többi? . . . A többi dajkamese. . .

Pásztor csendőr bölintott, majd rákezdté a régi nótát:

— Hát hiszen idekint csak jó, de a laktanya. . .

Azután ballagtak tovább azoknak az útján, akiknek sehogys jó s akiket már a havas eső sem tud felébreszteni. . .

A pszichotechnika kifejlődése és mai állása.

(Befejező közlemény.)

Írta: Dr. P. L.

Előző két közleményünkben végigvezettük olvasóinkat a pszichotechnika lényegén és fejlődésén; ismertettük e tudomány modern kutatói eddigi vizsgálatainak érdekes eredményeit; néhány példa jellegzetességeivel pedig — szolgálati szempontokból is — mélyebbre kívántunk lejutni e — fiatal, életerős és fejlődő tudomány forrásaíhoz.

Jelen közleményünk tárgyát a közbiztonsági (csendő, rendőr) szolgálat „tesztje”-inek általános ismertetése képezi.

A biztonsági szolgálat lelki és fizikai kellékének kutatása eredetileg

1. Ternan nevű amerikai pszichológustól indult ki, aki már 1916—17-ben végzett ideartozó vizsgálatokat;
2. 1919. évben Stuttgartban,
3. 1920. évben pedig Lyonban és Berlinben a rendőrfőnökség törekedett olyan alvek megállapítására, melyek alapján a biztonsági szolgálat ellátására kiválasztando személyeket szabatosabban lehessen értékelni s nagyobb bizonyossággal kiválasztani az „alkalmasakat”.

A berlini eljárást *Schneikert* ismertette 1923. évben, 1924. évben pedig *Schulte* közölte módszerét a németországi vizsgálatok előbbrevitele érdekében. A német szakirodalomban kiválóké még *Moll* és *Pionkowskí* idevonatkozó munkálatai.

1. Körülbelül ugyanerre az időre esik, hogy Ameri-

A budapesti nemzetközi lovasmérkőzésen résztvevő külföldi tiszték megkoszorúzták a hősök emléksíkját. (Schaller férfelvétele.)

kában *Thurstone*, Oroszországban *Szotomán* és más országokban mások is foglalkoztak az idevonatkozó személyiségi kérdések listájának összeállításával és a megfelelő próbák (tesztek) megszerkesztésével.

Ha a fentebb — egészen vázlatosan — ismertetett, inkább csak idézett irodalmat áttanulmányozzuk, hamarosan észrevehetjük, hogy a csendőri-rendőri szolgálatra való alkalmasság ismertetőjelelt a szakemberek (egyelelő csendőrségi [rendőrségi] részről, másfelől a pszichológusok és pszichotechnikusok közül) a következő három csoportban tárgyalják:

A) Az első csoportba tartoznak a testi erő, a kitartás, a fellépés stb., vagyis az úgynevezett pszichofizikai sajátosságok, melyek a biztonsági szolgálati ágban tényleg elsőrendű fontosságúak is.

B) A második csoportba sorolnak az alkalmasságnak azon jogai, amelyek az értelmi, a figyelemi, az emlékezeti működések körén belül nélkülözhetetlen sajátosságok.

C) A harmadik csoportban egyes erkölcsi és jellembeli követelményekre mutatnak rá.

A fentebb említett írók közül egyik sem meríti ki e három csoport lélektani jogait és a hozzátartozó próbákat; ezért leghelyesebben akkor járunk el, ha eklektikus, azaz válogató módon, mindegyik rendszorból kiemeljük a nekünk, illetve céljainknak legmegfelelőbb mozzanatokat s így próbálunk többökevésbő kimerítő képet alkotni.

A-hoz. A testi (fizikai) kellékek elbírálása régidőköl fogva kellő megoldást nyert már a katonai, csendőri, rendőri stb. szolgálatban; egyrészt az orvosi vizsgálatok feladata a kellékek megállapítása, másrésztől az egyes szakcsoportok (katonai, csendőri stb.) tisztjei bí-

rálják el (szorzások, jelentkezések, felvételek során), vajjon testileg alkalmas-e a jelentkezés. Mint ördökiesen jellemző körülményt említjük meg, hogy pl. *Thurstone* — a fentebb már említett — amerikai tudós vizsgálati módszere, jóllehet elsősorban lélektani szempontok vezetik, erre a kérdésre is kiterjeszkedik, nevezetesen külön — pszichotechnikai műszerekkel — vizsgálja a jelölt testi; a hát, az alkar, az egész kar, a lábak erejét. E próbák egyszerű súlyemelés, vagy más, megfelelő teljesítmény pontos kimutatását teszik lehetővé és így valószínűben „megmérlik” az egyes testrészek erejét, egyben megadva a jelölt „kifáradásának” megfelelő mértékét is.

Egyes további vizsgálatok hasonlóképpen gondot fordítanak az értekszervek külön pszichotechnikai vizsgálatára is (az orosz *Szotomán*), pl. látás-, hallásélesség stb. Ezeknek a tulajdonságoknak pszichológiai vizsgálati szemüben sem különbözik az ismert orvosi vizsgálatok módszereitől.

B-hoz. Sokkal részletesebb vizsgálati módszert es anyagot találunk a biztonsági személyek intelligenciájának mérésénél. A szorosan vett „értelmesség” kivül — mint az alábbiaktól látnánk — nagy szerepet játszanak bizonyos figyelemi, emlékezeti stb. tényezők is.

1. A közbiztonsági személyzet legénységű állományú tagjait véve figyelembe, első helyen említjük a jó megfigyelőképesség szilksőségét. Ezen képesség egyfelől a kiterjedt (disztributív) figyelmet, másfelől a jól összekapcsolt (koncentrált) figyelmet feltételezi, azonfelül a tények (nyomok) összefüggéseinek helyes, egyszerű áttekintését, tehát „értelmi viszonytárházat” is. (A lélektan az egyes képességek ugyanis szorosan összefüggőnek egymással!).

A megfigyelésnél maradva: a jó csendőrnek

a) jó tárgyi megfigyelőnek kell lennie. Próbák: pl. a jelöltet valamely bűncselekmény színhelyére vezetük, ahol minden — a tettestől hátrahagyott — eredeti állapotban van. A jelöltnek a megtekintés után azonnal — és nem a színhelyen — le kell írnia a látottakat. Vagy: pl. a jelölt előtt egy — számára — váratlan, de a vezető által előre megbeszélt, véletlen jelenet szakítja meg a vizsgálatot. Ilyenek lehetnek: többek belépése a terembe, mozgások, beszédnek, valami cselekmény folyik le közöttük stb. A jelöltnek — kevéssel később — de kell számolnia a látottakról. Ezeket a próbákat „Aus-sage“-próbáknak is nevezik.

b) A jó csendőrnek kiváló „személymegfigyelő“-nek is kell lennie. Ezt a képességet tudományosan „fiziológiai emlékezet“-nek nevezik, amely kiterjed az egyszerű látott arcra vagy személyre, ennek változásaira, sőt rendszeres elmozdítására s a kézírására (ujjlenyomatra) is. Próbák: a jelöltnek 20 nap-ig kell egy személyt személyre vennie elülről — majd profilban és — hátulról e azután megfigyeléseiről kitölteni egy szemlyeleírásírlapot (signalement). Vagy: a jelölt 25 fotó-arc képet kap a kezébe; ezek közül több ugyanazt a személyt ábrázolja különböző korban, viseletben, ruházattal, hajzattal stb. E személy összes arcképeit fel kell ismerni és kitalálni. Vagy: tíz fotóarc képet kétszer szétvágnak (az orrhelynél, a nyaknál); ezeket a jelöltnek össze kell állítania; zavarkeltés végett idegen sorozatból is keverünk közéjük — ugyanolyan nagyságban — képrészeket. Ide sorolható valamely gyanús (közölt) személy felismerése arckép, leírás vagy hátrahagyott nyomok alapján. Vagy: 20 ujjlenyomat közül kikeresni az azonosokat. Vagy: 10 kézírásos név (pl. Budapest) közül, melyek közül kettő-kettő mindig ugyanattól a kéziől származik, kikeresni az összetartozókat.

2. A jó megfigyeléssel összefügg a jó emlékezősége. A közbiztonsági személyzet tagjainál e ről kell másodsorban említést tennünk. (Próbák nem egyebek, mint a pszichotechnikából ismeretes általános emlékezet-próbák. Mondatok pontos utánmondása — először rövidbebe, majd hosszabbak. Ez az úgynevezett szó- és mondat-emlékezet. Vagy: az esemény-emlékezet, t. i. egy elbeszélte esemény lényeges pontjainak (legfeljebb 8—10) elmondása. Ez egyúttal értelmi próba is, tudományosan: lényeglátás. Vagy: hat fotóarc képen ábrázolt személy-signalement — sajátosságainak megtanulása (orr, száj, haj, termet stb. nem túlságosan sokat!) Kérdés: hány ismétlés után tanulja meg hibátlanul a jelölt.

3. Harmadsorban a figyelemről kell megemlékeznünk, amelynek a jó csendőrnek egyszerre kell, tehát egy és ugyanazon időben, disztributívnak is lennie (sok részletet egyszerre áttekinteni tudónak) és koncentrálnak, amely nem más, mint az egyes részletek mélyreható és eltéríthetetlen megfigyelése, — illetve megfigyelni tudása. (Próbák az előbbire: a jelölttel számtani kivonásokat vagy szorzásokat, vagy más számtani példákat végeztetünk s közben más jelöltet vagy jelölteket hangosan vizsgálunk. Kérdés: mennyire volt eltéríthető a figyelme? Ezt a hibákból s a jelölt viselkedéséből állapítjuk meg; odanéz, figyel, munkájában megáll stb. Próbák az utóbbira, tehát a megosztott figyelemre: a Giese-féle* tábla, melyen a 11. inger szerepel (fény és zörög), melyek közül csak meghatározottakra kell meghatározott mozgásokkal felelni.

* Előbbi közleményünkben volt erről szó

4. További fontos követelmény az értelmesség. Ezt a következők szerint csoportosíthatjuk:

- a) kombináló épsesség,
- b) ítélő képesség,
- c) szorosabban vett érteimiség és
- d) praktikus intelligencia.

a)-hoz. Próbák a kombináló képességre: a jelölt három szóból hány értelmes mondatot tud alkotni; vagy: jól megérti-e s a parancs szellemében képe-e végrehajtani kiadott parancsokat vagy egyéb megbízásokat; vagy: egyes szétszórt mondatokat egybe tud-e állítani összefüggő egészzé?

b)-hez. Próbák az ítélőképességre:

A) személyek azonosságát, hasonlóságát, különbözőségét megtudja-e állapítani jelek, arcképek alapján; vagy: a kéziratok azonosságát. Pl. 10 kézírást teszünk a jelölt elé, melyek közül az 1., 3., 4. és 7-ik összetartoznak, az 5., 6., 8., 10. szintén, de az utóbbiak ugyanazon személynek különböző életkorából erednek. Vagy: helyzetek megítélése: holtelett találunk, melynek helyzetéből s egyéb körülményekből ki kell következtetni, mi lehetett a halál legvalószínűbb oka, esetleg felsoroltatandók az összes lehetőségek. Ehez természetesen — beleérző-képesség is kell.

B) erkölcsi összefüggések megállapítása.

c)-hez: A szorosabban vett értelmiség jelenti illetve magában foglalja a lényegek meglátását, a mélyebb, logikus gondolkodást, a kritikai (bíráló) képességet, a valószínűségek és lehetetlenségek felismerését stb. Mind-ezek olyan tulajdonságok, melyek inkább a gyakorlati esetek megoldásaiból tűnnek ki a jelöltnél, de — hangoztatnunk sem kell, hogy vannak erre vonatkozó, általános pszichotechnikai próbák is. Mindamellett érdekesebbek a gyakorlati életben felmerülő esetek, mint a próbák, különösen a próbacsendőri szolgálat és évek alatt pszichológiailag képzett altisztek, vezetők ellenőrzésével. Módszer: a megfigyelés.

d)-hez. A Praktikus intelligencia. A jelöltnek 5—6 gyakorlati esetet kell megoldania. Apróbb példákat a bizto sági szolgálat gyakorlati végrehajtásáról.

C) Erkölcsi és jellemrajzosságok, melyek mindenél a legfontosabbak és kiterjednek a közbiztonsági személyzet minden kategóriájára. Ezek a sajátosságok: külső magatartás, önfegyelmesség, szolgálati fegyelem, egészséges erkölcsi érzés, kötelességtudás, munkakészség, megbízhatóság, megvesztegethetlenség, kitartás, akaraterő, lélekjelenlét, ellenállóképesség (azaz a jelölt ne legyen könnyen hívő, úgynevezett: szuggeszlibilis, könnyenmeghatódó; a felekkel való érintkezésnél ne mutasson idegességet, örömet, fájdalmat, haragot gúnyt stb.) emberszeretet, jóindulat, tárgyilagosság stb.

A felsorolt egyes erkölcsi tulajdonságok meglétét leg többnyire csak megfigyelésből lehet kikövetkeztetni. De vannak próbák is. Igy pl. a lélekjelenlétre (erős inger, pl. váratlan pisztolylövés mellett mennyire tud a jelölt nyugodt maradni); a megbízhatóságra a amerikai Voelckernnek (sz. „tesztje“ van, pl. igazat mond-e mindig a jelölt, nem túlozza-e saját érdemeit, azaz tárgyilagosan ítél-e; nem enyhíti-e íbáit; nem követ-e el apróbb kihágásokat; megvesztegethetetlen-e; nem csal-e játék (kártyázás) közben stb.

Az egészséges erkölcsi jellegűsége Fernald „tesztje“: apróbb-nagyobb bűnesetek leírása — 8—10 — az esetek súlyossága szerint sorrendbe helyezendő, pl. lopás éhség miatt; kerékpártulajdonítás könnyelműségből; sikasztás csak azért, hogy szórakozzon; emberölés fegy-

vernek meggondolatlan használata közben; gyilkosság felbevült állapotban, elkövetve apán az anya védelmére.

Mindezeknek a próbáknak értéke azonban attól függ, hogy mennyire válnak be a gyakorlatban, azaz mekkora a gyakorlattal való kölcsönösségük. Bizonyos, hogy a valóságos élet maga a legjobb pszichotechnikai vizsga, mivel azonban az itt elkövetett hibákat jóvátenni nem lehet, nagyon is meg kell becsülnünk s hasznosítanunk azoknak a tudósoknak a munkáját, akik megtalálták a módszerét annak, hogy mindenki a képességeinek megfelelő helyre kerüljön s ezt a kiválasztást ne az élet helyrehozhatatlan tapasztalatai, hanem ártalmatlan vizsgáztatás révén érthessük el. Az elkövetkező évek és évtizedek fogják megmutatni, hogy a csendőrség is helyeszen tette, amikor erre az útra lépett.

Térképolvasás, vázlat-készítés.

Írta: FEKETE PÁL százados.

Az oktató nehéz feladatát úgy tudja tökéletesen betölteni és eredményt csak úgy érhet el, ha az érdeklődést tantárgya iránt hallgatóiban fel tudja kelteni. Ha az oktatónak ez a készsége hiányzik, a tanítvány azt érzi, hogy a tantárgy „száraz”, az iránt nem tanúsít érdeklődést és csak immel-ámmal tanulja. Talán ezen is múlik, hogy az őrsőkön egyes kérdések iránt milyen mértékben érdeklődik a legénység, amelynek például a térkép használatában és vázlatok készítésében nincs meg a kellő jártassága. Tapasztalatom szerint ennek főoka az, hogy érdeklődést a tárgy iránt még nem mindenütt sikerült eléggé felkelteni. Igazán szakszerű oktatásban csak az iskolákban részestül a legénység, ez az idő pedig igen rövid a sok tanulnivalóhoz, de az őrsön eltöltött hosszú évekhez viszonyítva is.

A térképolvasás oktatása az őrsőkön főként csak az előirt egyezményes jelek gépies rajzolására szorítkozik, ami nem alkalmas arra, hogy a legénységben mélyebb érdeklődést keltsen a tereptan iránt s így az szabadidejében, önképzésszerűen, kedvtelésből is foglalkozzék, pedig igen szép és érdekes ismeretkör ez, ha megvan az érdeklődés iránta.

Már a legrégebb idők nagy hadvezérei is törekedtek olyan segédlet szerkesztésére, amelynek a segítségével soha nem látott vidéken is tájékozódni lehet. E törekvés folytán született meg a térkép.

Térkép alatt a föld természetes felületének és a rajta levő emberi munka fontosabb tárgyainak kicsinyített rajzát értjük.

Az ókori népeknek is megvoltak már a maguk térképei, ezek azonban korántsem fedték a mai térkép fogalmát, mert az ábrázolandó területet úgy rajzolták, amint az egy kiemelkedő pontról látszik és így a feltüntetett részletek nem álltak arányban egymással.

Ez az ábrázolási módszer kevés változtatással a XVIII. század végéig volt érvényben. A XIX. század elején született meg a jelkulcs és a pontos térkép nélkülözhetetlen kelléke: az aránymérték, ami aztán a mai modern értelemben vett térképnek megvetette az alapját.

A jelenleg használatos térképek a föld felületét előre meghatározott, úgynevezett egyezményes jelek alapján úgy ábrázolják, mintha azt felülről néznénk. Ez az ábrázolási mód a vízszintes vetületben való ábrázolás.

Magyarország területét főleg katonai szempontból a bécsi cs. és kir. térképészeti intézet mérte fel és egészen

az 1918. évi forradalomig az végezte a térképek helyesbítését és kiadását is. A forradalmak után munkáját a térképészeti intézet vette át.

A Csonkaország újra felmérését 1926-ban határozták el és a munkálatok 1927. év május hó óta vannak folyamatban.

Jelenleg az alábbi térképek forognak közközezen:

A 25.000-es térkép az eredeti helyszíni felvétel teljes másolata. A legnagyobb méretarányú és így a részletekben leggazdagabb térkép.

A 75.000-es térkép a tájékozódás és katonai szempontból fontos minden részletet felölel. A gyakorlati életben a legáltalánosabban használt térkép. Részünkre valamennyi között a legfontosabb.

A 200.000-es térkép a topográfiai részleteket jellemzően összevonva ábrázolja. Az általános tájékozódás eszköze, igen jó közlekedési térkép.

A 750.000-es térkép a földrajzi részletek elhagyásával általános áttekintést nyújt. Földrajzi tanulmányokhoz használatos.

A jó térképtől megköveteljük, hogy sokat mutasson és mérés útján a tereptárgyak egymástól való távolságát meg tudjuk határozni.

Szükséges volt tehát oly jelek szerkesztése, melyek segítségével a valóságnál sokszorosan kisebb térképen mindent, ami a terepen tájékozódás és katonai szempontból fontos, fel tudjuk tüntetni. E célt szolgálják az egyezményes jelek.

Az első egyezményes jeleket tartalmazó jelkulcs az idők folyamán bizonyos változásokon ment át. A szerkesztők igyekeztek azt egyszerűsíteni és minél könnyebben érthetővé tenni. E folyamat révén az egyezményes jelek egy része is megváltozott. A jelenleg még forgalomban levő régi kiadású térképek az 1875., 1882., 1888., 1894. és 1905. évi jelkulcsok szerint vannak rajzolva. Fentiekből láthatjuk, hogy az egyezményes jelek meg lehetőséggel gyakran megváltoztak. Az új magyar térképek már az 1923. évi jelkulcs adatai szerint készülnek.

A jelek megválasztásánál ugyan önkényesen jártak el, de igyekeztek arra, hogy azok jelentőségét lehetőleg könnyen fel lehessen ismerni. (Kereszt, fa, gémeskút, stb.)

A legtöbb egyezményes jel a megfelelő méretarányban ábrázolva olyan kicsiny, hogy azt a térképen fel tüntetni nem lehetne, ezért az egyezményes jelek „méretarányon felül” vannak ábrázolva. Így a legtöbb egyezményes jel az ábrázolt tereptárgynak csak a pontos fekvését tünteti fel, a kiterjedését azonban nem.

A tereptárgyak ábrázolása 1. alaprajzi (házak, építmények), 2. oldalnézeti (kereszt, fa), vagy 3. kigondolt jelek által történik (hid, villanytelep, stb.).

A szintbeli különbségek ábrázolása rétegvonalakkal és magassági pontok lehetőleg sűrű elhelyezése által történik. Az egyes rétegvonalakból és a köztük elhelyezett magassági pontokból tudjuk kiszámítani a két pont közötti magasságkülönbséget.

A rétegvonalakkal való ábrázolást úgy kell elkép-

KI TUDTA?

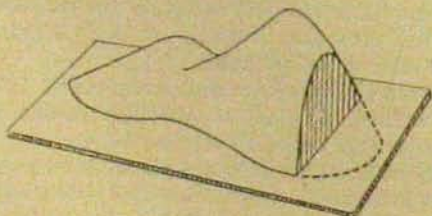
A franciák az elítéltjeiket Cayenne városba, Guayana gyarmat székhelyére küldik. Guayana Délamerikában, Braziliától északra a tengerpart mellett fekszik. A másik hely, ahova a gonosztevőket viszik, Numea városa. Ausztráliától keletre, Új-Kaledónia szigetén fekszik.

zelnünk, hogy egy hegyidombot egyenlő magasságokban vízszintes irányban felszelünk és a metszősíkok határvonalainak minden egyes pontját az idom alatt elhelyezett vízszintes síkra levetítjük.

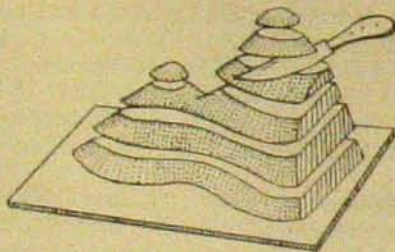
Az oktatáshoz szükséges szemléltető mintát az alábbi rajz szerint bármelyik esztélyos el tudja készíteni.

A lejtők meredekségét csíkozással (vonalkézással) juttatjuk kifejezésre. A csíkvonalak sűrűsége és vastagsága, valamint a rétegvonalaknak egymástól való távol-

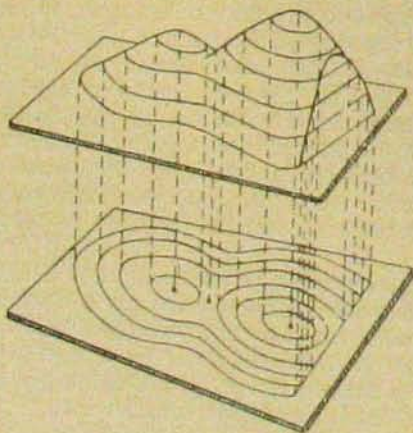
Térszinforma oldalnézetben

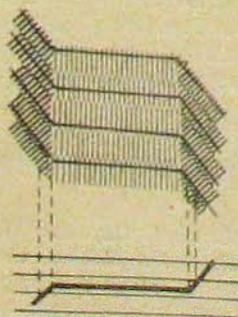
Térszinforma rétegenként átszelve

Térszinforma metszővonalával

sága jelzi a lejtő meredekségét. Minél sűrűbbek és vastagabbak a csíkvonalak és minél kisebb a rétegvonalak közti távolság, annál meredekebb a lejt.

Abrázolás

Keresztmetszet

Egyes térképeken a lejtős felületeket csíkozás helyett árnyékolással ábrázolják.

Nagyon szűk dióhéjba foglaltam itt az alapvető elméleti ismereteket, ennyit azonban tudnunk kell róla. Most pedig áttérek a térképolvasás tulajdonképpeni oktatására.

A térképolvasás első és legfontosabb kellekci a méretarányok és az egyezményes jelek, továbbá a térkép tájolásának tökéletes ismerete.

Az oktatóndót mindenekelőtt a térkép lényegével és céljával kell megismertetni. Csak, ha már nem tekinti a térképet rejtélyes vonalakkal telerótt, érthetetlen valaminek, lehet az oktatás terén egy lépéssel továbbmenni.

Célszerű az őrsállomásról, vagy annak környékéről több, lehetőleg közközben forgó térképet beszerezni és bemutatni, hogy ugyanazt a tereptárgyat, tereprészt, vagy községet hogyan ábrázolják a különböző térképek.

Ennek során meg kell magyarázni a térképeknek egymáshoz való viszonyát is: a részletes térkép 4 drb 25.000-es arányban készült térkép, az általános térkép pedig 8 drb részletes térkép területét foglalja magába.

Minél nagyobb a méretarány, annál inkább eltűnnek a részletek és annál inkább általánossá válik a térkép. A méretarány különbözősége szerint ugyanazon nagyságú papíron kisebb, vagy nagyobb terület van ábrázolva.

A méretarányok és az egyezményes jelek ismertetése párbuzamosan haladjon egymással. Az egyezményes jelek a jelkulcsban bizonyos rendszer szerint vannak csoportosítva, véleményem szerint azonban célszerűbb azokat fontosságuk és előfordulásuk gyakorisága szerint oktatni. Természetesen ügyelni kell arra, hogy végeredményben semmi ki ne maradjon. Az egyezményes jelek végén át lehet venni még a csapatjelzéseket, amennyire ez a csendőrség részére szükséges.

A méretarány oktatása kezdetén a kisebbítési arányt kell megmagyarázni. Egy egység (cm) a térképen a valóságban ugyanannyi egységnek (cm-nek) felel meg, mint amilyen arányban a térképet szerkesztették. Például 1:10.000 azt jelenti, hogy a térkép 1 cm-e megfelel 10.000 cm-nek, vagyis 100 m-nek a valóságban (a cm-ből a métert úgy kapjuk, hogy a két utolsó számjegyet elhagyjuk).

Ha az oktatóndók a kisebbítés lényegét felfogták és megértették, szerkesztésünk velük különböző arányokban mérleket. Eleinte kerek arányokat — ahol a végeredménynél törtek nem fordulnak elő — adjunk fel: 1:1000, 1:10.000, 1:100.000 stb.

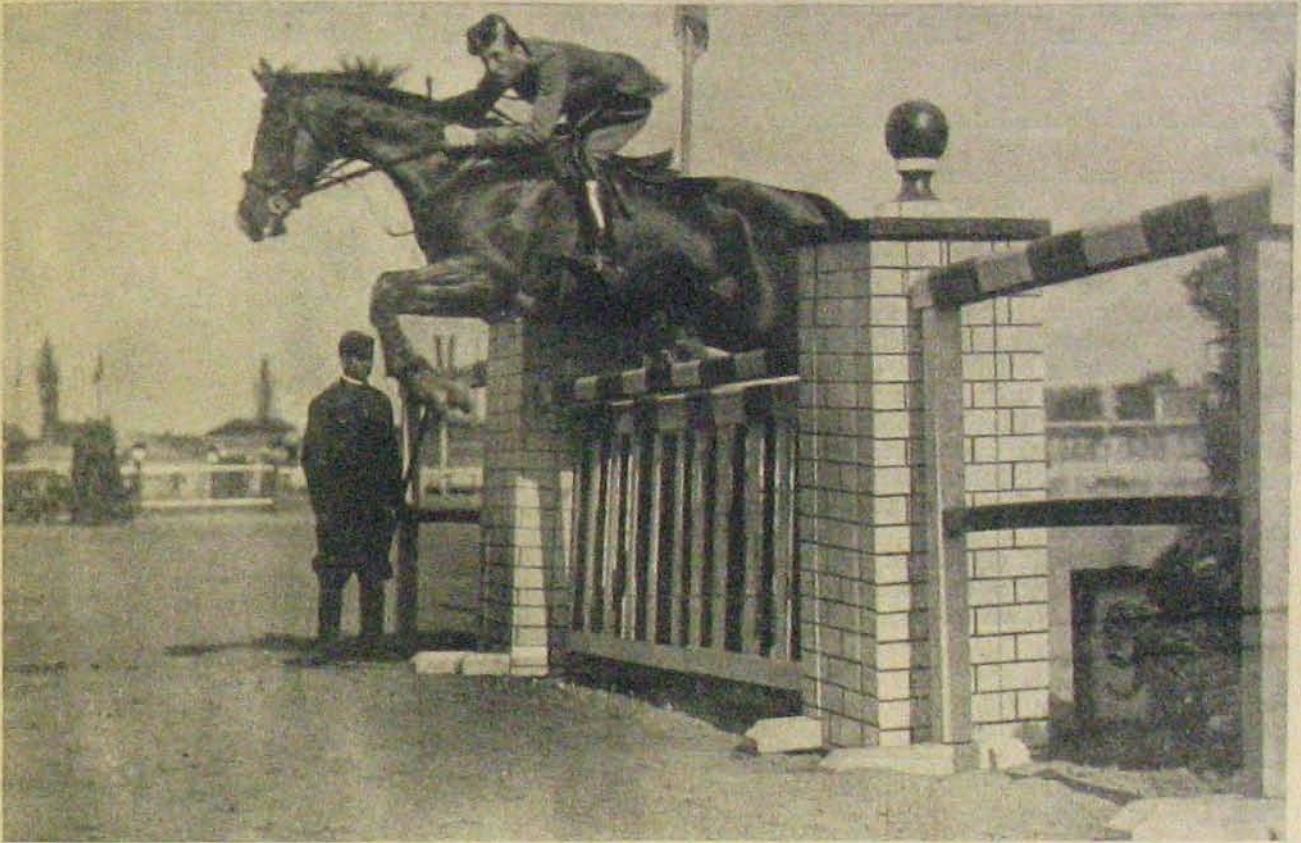
A feladatott példa alapján az oktatóndó kiszámítja, hogy 1 cm bány méternek felel meg a valóságban. Például 1:10.000 aránynál 1 cm = 10.000 cm-el = 100 m-el.

Ha a számitás helyességéről meggyőződöttünk, rajzoljunk a papíron egy vízszintes vonalat, melynek bal vége a kiindulási 0 pontot képezi és attól jobbra rakjuk fel az egyes egységeket.

Ha az egyszerű méretarányok szerkesztésével a legénység tisztában van, áttérünk a katonai térképeknél használatos méretarányok szerkesztésére. Itt már kerek távolságok (100 vagy 1000 méter) kiszámításához az egyszerű hármaszabályt kell igénybe venni. Például az 1:25.000 aránynál 1 cm, vagyis 10 mm = 250 m-el. Ki kell számítani, hány mm lesz = 100 m-el.

$$\begin{aligned} \text{Ha } 10 \text{ mm} &= 250 \text{ m-el,} \\ \text{akkor } X \text{ mm} &= 100 \text{ m-el,} \\ \text{tehát } X:10 &= 100:250 \\ X &= \frac{10 \times 100}{250} = 4 \text{ mm} \end{aligned}$$

Carlo Kekler, a budapesti nemzetközi lovasmérkőzés egyik legjobb — olasz — résztvevője.

(Schäffer felvétele.)

Az 1:75.000-es mérle szerkesztésénél fel fog tűnni, hogy $13 \text{ mm} \approx 1000 \text{ m}$, vagyis $1:3 \text{ mm} \approx 100 \text{ m}$. Ez a szám önkénytelenül gondolkodóba ejti az embert, hogy a térkép első szerkesztésénél miért nem választottak annak idején kerek számot eredményező méretarányt. Meg kell magyarázni, hogy a világháború előtt a hadsejregnél a lépés volt az elfogadott mérték — minden távolságot lépésben határoztak meg — és a fenti mértékegységénél $1 \text{ cm} \approx 1000 \text{ lépés}$, $1 \text{ mm} \approx 100 \text{ lépés}$. E méretarány méterre átszámítva adja a fenti tört számot.

Ha a legénység az egyezményes jeleket már jól ismeri és a méretarány lényegével is tisztában van, áttérhetünk a szobában való térképolvasásra. A részletes térképen haladjunk egy út, vasútvonal vagy folyó mentén s a legénységgel soroltassuk fel, hogy a követett vonal mentén mit lát. Követeljük mindig az egyes tereptárgyak szabatos meghatározását.

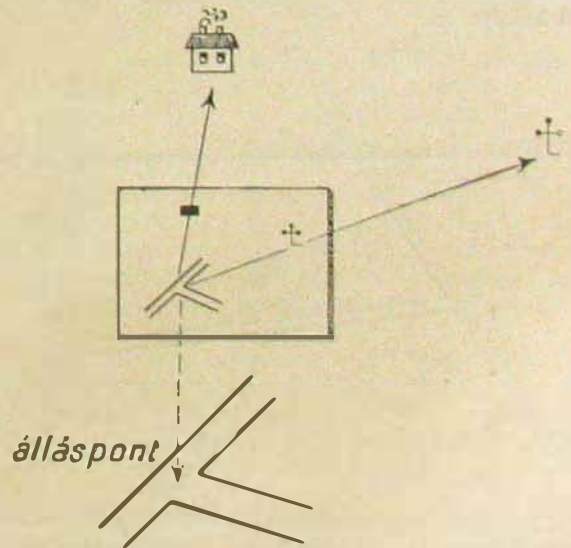
Távolságok kiszámítását a térképen mindig kisebb feladatok keretében oktassuk. Például: A legénységnek az őrzállomásról célővészetre B. községbe kell menetelnie. Ha a legénység óránként 4 km utat tesz meg, mikor kell elindulnia, hogy meghatározott időre B.-be érkezzen.

A terepen való térképolvasás első kelléke az álláspont meghatározása a térképen. Álláspontunkat eleinte a térképen könnyen felismerhető helyeken (útkereszteződés, elágazás, híd, stb.) válasszuk meg, csak a gyakorlatok fokozódása során válasszunk nehezebben felismerhető helyeket.

Az álláspont meghatározása után a térkép tájolása következik. A térképet lehetőleg iránytűvel tájoljuk, mert ez a legpontosabb. Iránytű hiányában az északi irányt óra segítségével is meghatározhatjuk, ezt az el-

járást azonban csak napsütéses időben lehet alkalmazni.

De tájolhatjuk a térképet tereprészec és tereptárgyak szerint is. A terepen is ismert két jól látható tereptárgyat a térképen megkeresünk, azokat vonszóval, fűszállal, stb. álláspontunkkal összekötjük és a térképet úgy állítjuk be, hogy az összekötő vonalak a tereptárgyak felé nézzenek.

A tájolás végrehajtása után a térkép alapján határozzuk meg a láthatáron belül látható összes tereptárgyak és tereprészec nevét, majd pedig a látóhatár mögé eső és így nem látható, de a térképen feltüntetett fonto-

sabbak irányát is. E gyakorlatot távbecsléssel is célszerűen össze lehet kötni oly módon, hogy a meghatározott tereptárgy távolságát megbecsüljük, majd a térképen pontosan lemérjük. A tizedes aránymértéket a távolságok meghatározásánál eredményesen tudjuk használni.

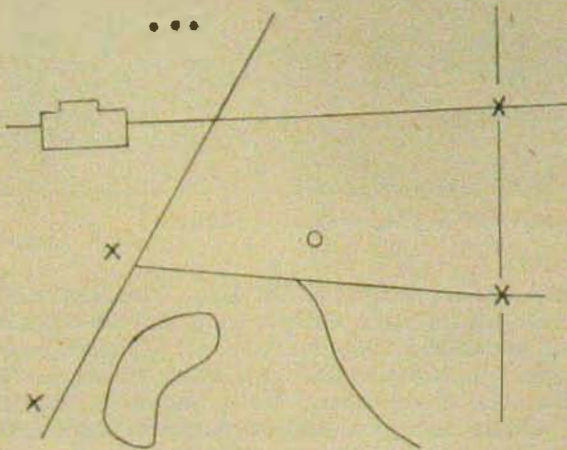
A terepen való térképolvasást eleinte az egyöntetű haladás biztosítása végett az örs egész legénységével együtt kell végezni.

A vázlatrajzolás oktatását ugyanúgy, mint a térképolvasást, a tanteremben kell elkezdni, ha már a legénység az egyezményes jeleket folyékonyan tudja rajzolni. Az első vázlatokat mérle nélkül rajzoltassuk, céljuk, hogy a legénység a különböző egyezményes jeleket egymással összhangba tudja hozni.

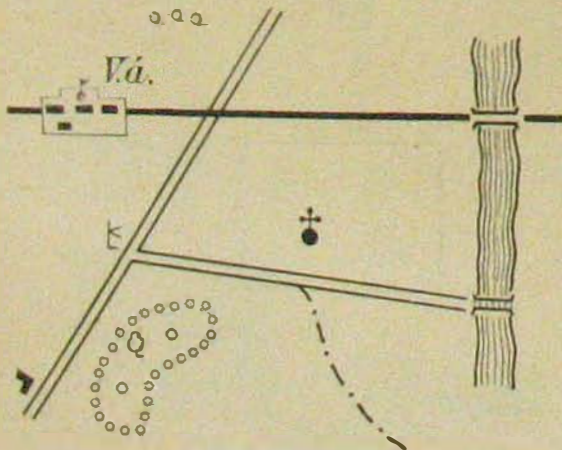
Az oktató a falitáblára különböző jeleket, vonalakat, pontokat helyez el, azokat megnevezi és elrendeli, hogy az oktatandók a jelek helyzetének megfelelő miyen egyezményes jeleket rajzoljanak a tábla alakjának megfelelő papírra.

A vázlat fejezetét (csapattest, örs, mit ábrázol a vázlat, stb.) minden egyes alkalommal tö tessük ki.

Az oktató által rajzolt jelek:

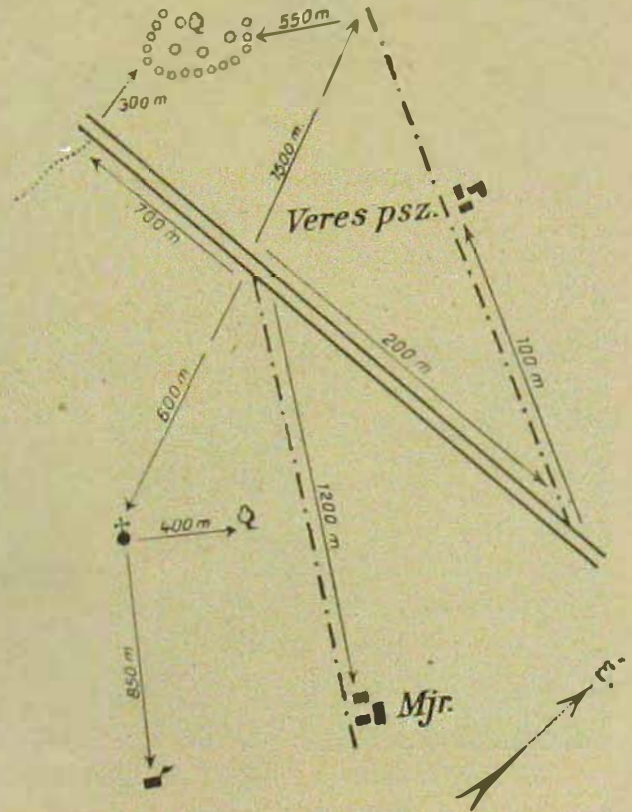

Ugyanaz a bementett adatok alapján a legénység által kidolgozva:

Kellő gyakorlat megszerzése után áttérünk a mérle alkalmazására is. Az oktató a vázlat készítéséhez egy egyszerű mérlét rajzoltat a papír alsó szélére. (1:5000, vagy 1:10.000 arányban.) További eljárása a fentiekben mondottakhoz hasonló azzal az eltéréssel, hogy csak 1-2 tereptárgy helyzetét rögzíti bementés alapján, a még

berajzolandó tereptárgyaknak a kiindulási ponttól való távolságát méterekben adja meg és azok pontos helyzetét a mérle alapján kell a legénységnek kiszámítani.

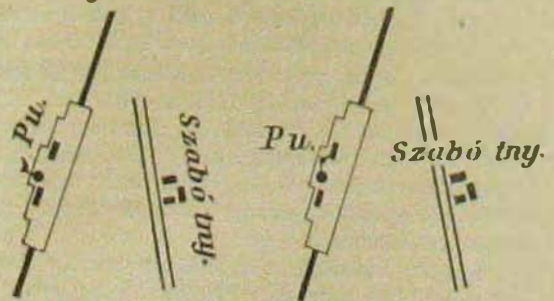

A vázlat elkészítése után határozzuk meg az északi irányt és rajzoltassuk be a vázlatba.

A kezdő rajzolóknak önkénytelenül hajlanak arra, hogy a vázlaton átló irányban haladó közlekedési vonalak mellett fekvő tereptárgyak megírását nem vízszintes, hanem a közlekedési vonallal párhuzamosan alkalmazzák. A leggyakoribb hibákat az alábbi rajzokban ismertetem:

Helytelen.

Helyes.

Egy másik hiba, hogy az egyezményes jeleket valóban sokszorosan „mérle fölül” rajzolják, ami a vázlat áttekinthetőségét nagy mértékben befolyásolja és értékét lerontja. Fel kell hívni a legénység figyelmét, hogy az egyezményes jeleket csak akkorára kell rajzolni, hogy azok jelentősége felismerhető legyen. A jelkulcs ugyan pontosan meghatározza minden egyezményes jel nagyságát, de annak betartását a legénységtől nem követelhetjük, mert ahhoz bizonyos rajzbeli készség szükséges, amivel legénységünk ez idő szerint még nem rendelkezik.

Ha a fentiek szerinti iskolászerű vázlatkészítésben a legénység a kellő gyakorlatot megszerzte, áttérünk a terepen való vázlatkészítésre.

Az álláspontot lehetőleg egyenes út, vagy vasútvonal mellett válasszuk meg, amit a készítendő vázlatba elsőnek rajzolunk be. Ezután az oktató határozza meg a vázlatba bekerülő tereptárgyakat és azokat a legénység a mérle alapján rajzolja be. Az egyes távolságokat le kell lépni s az ismert szabály (lépések száma szorozva hárommal és osztva négygel) szerint méterre átszámítani. A rajzoláshoz célszerű cm²-es ellátott papírt és cm-es beszállással ellátott vonalzót használni, ami a vázlat elkészítését lényegesen megkönnyíti.

A gyakorlatok kezdetén nem annyira a lemért távolságok, mint inkább a pontos irányok betartását kell követelni. Természetesen a követelményeket a gyakorlat folyamán fokozni és a lehető tökéletességig fejleszteni kell.

Az oktatást az álláspontból való vázlatkészítéssel fejezzük be. Ez alatt azt értem, hogy a kiválasztott álláspontot a vázlat készítése során elhagyni nem lehet. A lerajzolandó tereprészen az egyes útvonalak és tereptárgyak helyzetét és egymástól való távolságát becslés útján kell megállapítani. (Harcserű vázlatrajolás.) E munkálatoknál a térképet is igénybe lehet venni.

Harcserű vázlatokhoz mérlet nem szerkesztünk, hanem csak a körülbelüli méretarányt tüntetjük fel. Például: 1 cm körülbelül 50 m.

Vázlatok készítésénél szigorúan ügyeljünk, hogy az északi irány és a méretarány minden esetben fel legyen tüntetve, mert enélkül a vázlat teljesen értéktelen.

Kellő gyakorlat elérése esetén egyszerű harchelyzetek (tábori őrs, raj, szakasz helyzete, menetelő oszlop, stb.) rögzítését is gyakoroljuk, de az oktató ügyeljen, hogy e téren ne menjen túlzásba.

A felsorolt anyagon nem elegendő egyszerűen átszaladni, hanem annak minden részét alaposan kell gyakorolni és a már egyszer átvett anyagra mindig vissza kell térni, nehogy az feledésbe menjen.

Egy járőrtalálkozás története.

Írta: ARKOSI GYULA tiszthelyettes (Budapest).

1911-ben történt. Augusztus 2-án vonultam be a maroshévi őrsre a próbacsendőriskolából, telve önbizalommal és azzal a lelkesedéssel, ahogyan csak a pályája kezdetén álló fiatal lélek forrósága tudja fűteni a szívet. Érdeklődéssel néztem mindenre az őrsön, hiszen úgyszólván minden ismeretlen volt előttem az őrs belső életéből. Idősebb bajtársaim és őrsparancsnokom szeretettel fogadtak és igyekeztek mindenben kielégíteni kíváncsiságomat, ami pedig éhes volt, mert olyan titokzatosságnak rajzoltam meg előre az őrséletet magamnak és annyira vágytam mindent, ami az őrszel kapcsolatos, lehetőleg már az első órában megismerni, hogy a kérdések özönével árasztottam el idősebb bajtársaimat mindaddig, amíg valamelyikük le nem hűtötte kíváncsiságomat azzal, hogy „Ne bússulj öcsém, hamarosan kiveszed a részed mindenből, még majd bele is fáradsz talán!” Legfőbb érdeklődésem azonban arra irányult, milyen lesz az első szolgálatom és hogyan fogom tudni értékesíteni a gyakorlatban azt a sok szép és hasznos tudományt, amit a próbaiskolában magamban felhalmoztam.

Ennek a megismerésére nem is vártam magára sokáig. Augusztus 4-én gyönyörű reggelre ébredtünk. Őrsparancsnokom a délelőtti folyamán tudomásunkra adta,

hogy másnap, 5-én déli 12 órakor a Görgényi havasok egyik csúcán járőrtalálkozás lesz, amelyre őrsünkről is járőrt kell vezényelni. A választás az akkoriban odahelyezett másodaltisztre és reám esett. Én ugyan csak azt a parancsot kaptam, hogy lássam el magam két napra való táskaelemmel, mert 50 órát tartó szolgálatba megyek, a szolgálattal kapcsolatos tudnivalókat csak járőrvezetőmmel közöltem részletesebben őrsparancsnokunk. Délre volt kitérve az indulásunk. Mint említettem, reggel gyönyörű napos idő volt. Indulásunkra azonban már sötét felhők kezdtek tornyosulni az égen és előre láttuk, hogy ezt a szolgálattal nem ússzuk meg szárazon. Pontban 12 órakor indultunk el és szolgálatunk úgy volt kiszámítva, hogy pontosan másnap déli 12 órára kellett a találkozás helyén megjelenni.

Utunk csak addig vezetett emberlakta helyeken, amíg az őrsállomásról kiértünk a határba. Ez kb. egy óra hosszat tartott. Ezt az órát még az idő is kívárta szépen, alig hagytuk el azonban a községet, hatalmas mennydörgések és sűrű villámcsapások között megeredt az eső. Meg is jegyeztem a járőrvezetőm, hogy csak próbacsendőr ne volna a világon. Valahányszor próbacsendőrrel megy szolgálatba, mindig éri valami „baleset.” Végül mégis csak beletörődött az esőbe, amit én egyelőre semmibe sem vettem, sőt nagyon mulatságosnak találtam.

Kérdésemre, hogy miként találunk arra a helyre, ahol a találkozásnak meg kell történni, azt felelte, hogy őrsparancsnokunk részletesen megmagyarázta és megmutatta térképen az utat, a térkép ott van a járőrtáskában, tehát ne legyen nekem semmi aggodalmam az odatalálást illetően. De hiszen — mondom én — ha már oda találunk, onnan visszajönni meg éppen gyerekjáték lesz, mert akkor már megismerjük az utat. Csak ekkor közölte aztán velem a járőrvezetőm aggodalmaskodó arccal, hogy visszafelé nem szabad ugyanazon az úton jönnünk, hanem egészen más irányba kell a találkozás után bevonulnunk az őrsre.

Bár az eső szakadatlanul zuhogott a nyakunkba és járőrvezetőm arca egyre komorabbá vált, mint ahogy az idő is egyre sötétebb lett az erdőben, én mégis olyan szépnek és mulatságosnak találtam mindent és nem győztem betelni attól a sok szépségtől, amit a természet nyújt annak, aki meg tudja azt benne találni. Utunk egyre feljebb és feljebb vitt a hegyekbe s egyszerre csak végleg elmaradt a kocsival járható út, már csak gyalogösvény vezetett tovább. Ekkor már sötét volt, alig láttunk valamit, inkább csak az őztönünkben bízhattunk. Szerecsényekre a villámlások megvilágították időnként a tájat, de azután annál nagyobb lett a sötétség. Így mentünk rendületlenül, csurcívizesen. Szó sem lehetett arról, hogy valahol fedél alá juthassunk, mert fenn voltunk a havasokban, hol emberi, de még állati nyomoknak sem volt híre-hamva sem. Legfeljebb, ha az odujába igyekvő medve, vagy más vad mozgása zavarta meg pillanatra a mozdulatlanságot, ami körülöttünk bennünket.

Éjfél tájban közölte velem a járőrvezetőm, hogy elérkezett az ideje a pihenőnek. Mit gondolok, hol tartjuk meg a pihenőt, miután arról szó sem lehet, hogy lakott helyet vagy bármilyen kis odút is találjunk, ahol meghúzódunk. Végre is úgy oldottuk meg a nagy kérdést, hogy nem tartjuk meg a pihenőt, hanem megyünk tovább, hátha mégis akadunk valami barlangra vagy esztinára, ahol legalább az eső nem ver. Én nem éreztem semmi fáradságot és akár két nap, két éjjel is hajlandó lettem voltam menni, annyira szépnek, regényesnek találtam az első portyázásomat. Nem úgy azonban a járőrvezetőm, aki — mint említettem — az Alföldről került oda és tel-

jesen szokatlan, ismeretlen volt neki a hegyvidék. Talán jó félórát, ha mentünk még, mikor megszólalt. — Na öcsém, én bizony nem bírok tovább menni, annyira fáradt vagyok.

Megálltunk tehát egy hatalmas fenyőfa tövében. Ágakból, fenyőgalyakból tetőformát tákolunk össze, ami az eső ellen védett egy kicsit, alatta pedig fenyőgalyakból heverőt rendeztünk be magunknak. Az én ujjas vállgálérómat ráterítettük a fenyőgalyakra, járőrvezetóm gal-lérját pedig a tetőre terítettük ki az eső ellen. Ettünk valamit úgy, ahogy tudunk, majd valahogy sikerült egy kis tüzet csinálnunk a járőrtáskából előkotort száraz pa-pir segítségével.

Nem részletezem tovább, hogyan telt el a pihenőre szánt hat óra, legfeljebb még annyit erről, hogy járőr-vezetóm a kimerültségtől elaludt és kisebb megszakítá-sokkal végigszundikálta a pihenőidőt, míg én a tüzet igyekeztem életben tartani. Végre mégis csak megvirradt és 6 órakor folytattuk utunkat. Az eső hűsége kísé-rönkké vált, kitartott mellettünk végig, 11 óra tájban végre megpillantottuk a hegycsúcsot, ahol sejtelmünk szerint a találkozásnak történnie kellett. Itt az erdő mindinkább ritka lett s végül a fák teljesen elmaradtak, csupán a meredek és kopár hegyoldal sötétlett előttünk. Mikor odaértünk, láttuk, hogy jó helyen jártunk, mert az egyik szomszédos óra járőre már ott dicsérte az időjárást. Nagyon megörültünk egymásnak s a járőrvezetóm ajkáról olyan morinogásfélét véltem hallani, mint amikor hálát rebegünk a Mindenhatónak, hogy megsegített. A talál-kozás időpontjára, 12 órára már három járőr gyült egybe, de a parancs szerint hét járőrnek kellett összetalálkoznia. Így aztán vártunk. Közben egymást vigasztalták a jár-őrök, hogy ne búsuljunk, hátra van még a fekete leves. Akkor nem vettem ezt komolyan, később azonban tény-leg fekete leves lett belőle.

Aztán megérkezett a szakaszparancsnok úr egy mo-kány hegyiló hátán. Velejött az utolsó járőr is. Az eső kitartóban esett, pillanatig sem szünetelt. A szak szpa-rancsnok úr röviden közölte velünk, mi a célja a járőr-találkozásnak, majd egy vállgálért esernyőnek feszített-ünk kis annak a védelme alatt az egyes járőrök őrzési lapjába az ellenőrzést bejegyezve, mindannyiunkat útnak indított a szélrózsa minden irányába.

Egyik járőr sem mehetett ugyanazon az úton vissza, így mi is, járőrvezetóm nem kis szomorúságára megin-dultunk ismeretlen irányban azzal a titkos gondolattal, bárcsak minél előbb fedél alá juthatnánk. A sors azon-ban másként akarta. Alig mentünk jó félórát, az eső még jobban rázendített, de még ez a kisebb baj lett volna. A nagyobb baj ott kezdődött, hogy a felhő aláereszkedett és velünk együtt mindent eltakart. Egymást is alig lát-tuk. Egyszer csak azon vetűk észre magunkat, hogy min-den tájékozódásunkat elvesztettük. Hiába nézegettük gyújtó mellett a térképet. Semmi támpontunk nem akadt s csak tapogatóztunk és forogtunk ott egy kis darab he-lyen, mint a világatlan ember. Járőrvezetóm kezdte elveszíteni a nyugalmát, a soha nem látott begyi vadon ki-kezdte benne az önbizalmát. Addig jártunk-keltünk, bo-lyogtunk aránylag kis területen, amíg besötétedett, ránk-esteledett és a legcsekélyebb reménye is megszűnt annak, hogy valamire határozott céllal elindulhassunk. Végre is nem tehetünk mást, bevártuk a reggelt ott, ahol vol-tunk, bízza abban, hogy az eső is eláll, a köd is felszakad s akkor majd csak eltaláljuk azt az irányt, amely ki-vezet a rengetegből.

Hogy az éjjel hogyan telt el, nehéz volna leírni. Én

ugyan még akkor sem vesztettem el a próbacsendőrkorral járó jókedvemet és hidegvéremet, de a járőrvezetóm bi-zony már igen leromlott állapotban volt. Mégis csak meg-virradt végre, de ennél több reményünk nem teljesedett, mert sem az eső nem állt el, sem pedig a felhő nem akart elvonulni, inkább még sűrűbben telepedett ránk. De mégis tenni kellett valamit, mert a bevonulás ideje közel volt már, a tarisznyánk is kiürült s így az a veszély is kez-dett fenyegetni, hogy éhen halunk, ha sokáig tétovázunk. Megindultunk hát találomra, de sehogya sem bírtunk olyan helyre jutni, ahol valami tájékozódást szerezhettünk volna követendő utunk felől. A térkép is néma maradt, habár járőrvezetóm szinte könnyölgve nézte, hogy valami kis útbaigazítást adjon. Mindhiábavaló volt. Mentünk, bódorogtunk, forogtunk, topogtunk, mint aki elveszített valamit s a vége az lett, hogy mintegy öt-hat órai jár-kálás után odalyukaadtunk ki, ahol az éjjelt töltöttük. Engem még mindig nem izgatott a dolog, mert bírtam minden fáradaimat, járőrvezetóm azonban már teljesen ellankadt. Nem is volt ez csoda, mögötte már sok-sok kilométer portyázót volt, de meg is hűlt, köhécselt, reuma kínozza, szóval ki volt merülve teljesen.

Igy telt el az egész nap és az egész éjjel megint. A szolgálatra előírt időnk már régen lejárt s mi a ren-getegben bolyongtunk minden reménység nélkül, epen tengődve. Végre a következő reggel elállt az eső, kezdett derülni. Elindultunk egy gerincvonulaton és addig men-tünk, míg egyszer gyalogösvényre akadtunk.

Ekkor már tudtuk, hogy meg vagyunk mentve. Vi-gabban követtük a kis gyalogösvény irányát. Nem is csalódtunk, hamarosan erdei kocsiútra jutottunk, ame-lyen aztán mindig lejjebb-lejjebb ereszkedtünk. Délután 2—3 óra tájban az erdő ritkulni kezdett és egy templom tornyát pillantottuk meg. Járőrvezetőmnak sem kellett egyélt. Leült és kijelentette, hogy beteg, tapodtat sem tud tovább menni, ami bizony rá volt írva az arcára s a szeme lázban égett. Megkérdezte, megtanultam-e azt a paragrafust, amelyik a járőrtárs teendőit írja elő arra az esetre, ha a járőrvezető szolgálatközben hirtelen sú-lyosan megbetegedik. Nagy buzgalommal jelentettem, hogy igen, megtanultam.

— Nos tehát, — mondta ezután, — azonnal menjen le öcsém abba a faluba, amelyiknek a tornya látszik, a községi bíró útján rendeltessen ki elfogatot s azzal olyan gyorsan, ahogyan csak tud, jöjjön vissza érteni!

A község már csak kb. 3—4 km. lehetett, tehát elég hamar odaértem s akkor derült ki, hogy mi a szomszédos Csak vármegye területére bolyongtunk el és Gyergyóremeténél lyukadtunk ki, az éppen ellenkezlő irányban fekvő Gödemesterháza helyett.

A községi bíró derék székely volt, hamarosan a sa-ját szerkezt küldte el velem, azon szállítottam be a jár-őrvezetőmet a vasútállomásra. Onnan vonaton vonul-tunk be az örsre, ahol már mindenki elveszítettnek hitt bennünket. Szegény járőrvezetóm csakugyan komoly betege lett ennek a szolgálatnak. Nagyon megfázott, másnap kórházba került tüdőgyulladásal és több, mint hat hétig nyomta az ágyat.

Közben az Alföldre való visszahelyezési kérelmét is felterjesztette, orvosi bizonyítványokkal kellőképpen alátámasztva. Sikerült is elérnie az áthelyezését úgy, hogy amikor a kórház utáni betegszabadságról bevonult az örsre, csak annyit időzött ott, amíg összecsomagolt s másnap már repült vele a vonat szíve-ágya, a nagy magyar Alföld felé. Én pedig, a próbacsendőr, talán még egészségesebb lettem ezután az első viszontagságos szolgálatom után, mint azelőtt voltam.

Délidőben...

Lovak ingyulladása és tüdő- tágulata.

Irta: DR. RÓNAI SÁNDOR, állatorvos.

Két olyan betegség ez, amelyek miatt sok ló válik szolgálatképtelenné és kerül selejtezésre.

Ingyulladás. Tudjuk, hogy működésük szerint kétféle in van: feszítő és hajlító in. Mikor ingyulladásról beszélünk, mindig a hajlító inak megbetegedésére kell gondolnunk s majdnem minden esetben az elülső lábak megbetegedésére, mert a hajlítóinak csak ritka esetben betegszenek meg a hátulsó végtagokon. Tudjuk azt is, hogy a hajlítóinak megbetegedésének helye a szár hátsó felületén van, ahol ezek az inak egymás fölött (csüd-, pata- és pártahajlítóin) haladnak a tapadási helyük felé. Egészséges állapotukban ezek az inak jól kitapinthatók, egymástól jól különválaszthatók, egész terjedelmükben tiszták, egyenletesek, azaz mentesek minden csomócskától, kidudorodástól. A kívánt, igen jó inakra azt szokták mondani, hogy „olyanok, mint az üveg”.

Az inak erős, nagy nyúlásra képes rostokból tevődnek össze. Mihelyt azonban ezek az inrostok — azaz az in maga — bármilyen oknál fogva rugalmasságuk határán túl nyúlnak, több-kevesebb inrost elszakad és létrejön az ingyulladás. Azok az okok, melyek alkalmul szolgálnak az inak túlnyúlására és így az ingyulladás kifejlődésére, a következők: Egyenetlen, mély talajon való hosszú és gyors mozgás; a végtagok egyes sza-

bálytalanságai, mint pl. a hosszú, puha csüd, melyeknél fogva az inak nagyobb megterhelésnek, nyúlásnak vannak kitéve; a nagyon meredek vagy a hegyesszögű pata; a túl magas vagy ellenkezőleg, a túl alacsony sarokfalak és a rossz patkolás. Okok, melyek hol az egyik, hol a másik, esetleg együttesen mind a három in gyulladását idézhetik elő. Pl.: a magas sarokfal és alacsony hegyfal, vagy magassarkú patkó esetén a pártahajlítóin van erősebben igénybe véve és így ezekben léphet fel gyulladás, viszont alacsony sarokfal esetén a patahajlítóin van ennek kitéve. Mindezeket kívül keletkezhetik még ingyulladás: ütés, zúzódás, bevágás után, nemkülönböztetve mint szövődményes megbetegedés egyes fertőző betegségekkel (mellkasi influenza, mirigykór, petecskór stb.) kapcsolatosan.

Az ingyulladás késői felismerése, elhanyagolt kezelése, gyakori kiújulásai időelőtti inzsugorodásra, következményes rokkantságra vezet, ami maga után vonja a ló használhatatlanságát. Rokkant lovat mindenki láthatott: a két elülső láb lábtojában előre hajlott, a ló, hol az egyik, hol a másik lábát pihenteti s a lábai remegnek.

Érdekes

Mentofazzi római biborosnak a kijelentése, aki 64 nyelven beszélt: szerinte a legszebb az olasz, aztán a görög s harmadsorban a magyar nyelv.

Nem gyógyítani, hanem megelőzni kell a betegséget, tehát minden lovasnak elsősorú kötelemi közé tartozik, hogy lovát e betegségtől megóvja. Kerülni tehát az előidéző okokat, azaz: a lehetőség szerint megválasztja az alkalmas utat, amelyen célja felé halad: elkerüli a mély, süppedős talajú helyeket, ha pedig ezek elkerülhetetlenek, az ilyen helyeken lassan, megállva megy a lóval; a patkolásnál nemcsak jelen van, hanem néz és lát is s az esetleges helytelenségre, vagy hibás pataalakulásra a patkolókovács figyelmét felhívja. Természetesen legfőképpen ügyel a szabályos, helyes lovaglásra.

Nézzük végül, mi a teendő ingyulladás esetén? Az ingyulladásban beteg ló rend szerint elég súlyos fokban sántít, az inak meg vannak duzzadva, melegebbek a rendesnél s ha kicit megnyomjuk azokat, a ló elkapja a lábát, az inak tehát fájdalmasak. Természetesen a lovat azonnal pihentetjük s hideg — nyáron a lehetőség szerint jeges — borogatást rakunk a beteg lábra, melyet félóránként újítunk. Néhány nap elmúltával a hideg borogatást felváltjuk Pricessnitz-féle borogatással, tehát állott vízbe mártott és kicsavart ruhát csavarunk a lábára s erre száraz pólyát. A hatást növeljük, ha a két ruha közé Billroth-batistot (a hónaljzslap anyagához hasonló anyag) is csavarunk és a borogatáshoz használt vizet spirítusszal keverjük, egyenlő arányban. Jó hatással van az inakra, ha akkor, amikor már a fájdalom megszűnt, azokat 4—5 percig nyomaással masszírozzuk, mielőtt a szőrt vazelinnel vagy sómentes sertészsírral bekentük. Ez utóbbi anyagok a tenyér csuszamlóságát segítik elő.

Az ingyulladás gyakori kiújulása, megismétlődése az inak összenövésére, zaugorodására vezet, mely esetben vörös higanyjodid kenőcsös kezeléssel (Biszter), esetleg az inak égetésével próbálkozunk a ló egészségét helyreállítani.

Tüdőtágulat. (Száras keh, keheesség, asthma.) Szintén olyan betegség, mely gyakran található a csendőrségi szolgálati lovak között. Ha összehasonlítjuk a honvédségnél előforduló esetekkel, a csendőrségnél aránylagosan is több a kehes ló. Mi ennek a magyarázata? Nagy valószínűség szerint a rendzertelen munka, érte ezalatt azt, hogy az örökön néha napokig bent áll a ló az istállóban, néha pedig 40—50, sőt több kilométert is megtesz egy nap alatt. Ennek következtében azután a tüdő rugalmas szövete sorvad, minek folytán az hiányosan húzódik össze és így a levegőcsere is hiányos lesz, ami nehéz lélegzésben nyilvánul. A gyakorlati embereknek az a tapasztalata, hogy a felhevült állapotban való itatás is előidézhetheti a betegséget, elfogadható. Ugyanis az ilyen állapotban való itatás majdnem mindig ruaga után von kisebb-nagyobb fokú, köhögéssel járó légzőszervi betegséget, melynek folytán — ha ez gyakran ismétlődik és soká tart — a tüdőszövet elveszíti rugalmasságát s kifejlődik a tüdőtágulat. Ugyanezen az alapon magyarázható a nehéz súlyú lovas szerepe a keheesség előidézésében, amennyiben az állandó, a kelleténél mélyebb be- és kilégzésnek — amelyeket pedig a ló az ilyen nehéz lovas alatt végezni kénytelen — végeredményben a tüdőtágulathoz, keheességhez vezetnek.

Kehességben inkább az öt éven felüli lovak szoktak megbetegedni, tehát úgy látszik, hogy a hajlamosság a korral növekszik. Nem vonható azonban kétségbe — ami egyébként minden betegségre vonatkozatható — az egyed hajlamossága sem, mert van ló, amelyek aránylag fiatalon és súlyosan megbetegszik, míg más ló öreg korára is egészséges marad, jóllehet állandóan nehéz lovat hordozott a hátán.

A tüdőtágulatban szenvedő ló nehezen lélegzik (azt szokták az ilyen lóra mondani, hogy „nehezen jár a vékonya”), az orrnyílások kitágultak, a mellkas alsó részén egy barázda, az ún. kehebarázda jelenik meg, továbbá a ló gyakran köhög. Ha az ilyen lovat munkába vesszük, illetve felnyergelve felülünk rá, azt veszszük észre, hogy a ló már a heveder megbúzására is erősebben kezd köhögni és nehezebben lélegzik, nehezen indul meg, alig megyünk vele néhány száz métert, erősen megizzad. Néha, mikor erősebben elővesz a köhögés, fűrészbak módjára szétveti a lábait és így köhög, néha három-négy percig is egyfolytában. Előfordul végül az az eset is, hogy az ilyen beteg ló szolgálat közben hull el, mert nemcsak a tüdeje, hanem a szíve is beteg, amely nemes szerv betegsége e etén a halál hirtelen szokott bekövetkezni.

Ki mértékben kehes ló még hosszú ideig szolgálatképes állapotban tartható, ha a lehetőség szerint kiméletesen használjuk, az istállóban mindig tiszta levegőt tartunk s a takarmányt, amennyire lehet, pormentesítjük, esetleg locsolással.

A keheesség szavatossági főhiba, tizennégy napi vélelni idővel, vagyis, ha egy megvásárolt lovon a keheesség tizennégy napon belül mutatkozik, akkor helye van annak a jogi vélelemnek, hogy az már a kárveszély átszállásának időpontjában is megvolt az állatban.

Gyakran tapasztalhattuk, hogy az ilyen, keheesség miatt kiselezett lovakat lókupecsek megveszik s mint egészségeset adják el, ami természetesen a perek sokaságát vonja maga után. A keheességet ugyanis bizonyos időre el lehet fojtani. Ezt a lókupecsek úgy csinálják, hogy a lovat éheztetik, majd a maszlag megvait, szárát, vagy a belőle készített főzetet megetetik vele, utána a lovat 1—1½ órán át hajtják, vagy sokszor egymásután megköhögtetik. Ilyen „művészet” után elmúlik a lélegzési nehézség kb. 24 órára, utána azonban annál nagyobb mértékben mutatkozik újra.

A tüdőtágulatban beteg ló háttas szolgálatra alkalmatlanná válik, ha tehát azt észlelnék, hogy a lovon a legkisebb mértékű keheesség mutatkozik, azonnal kiméletesebb munkára fogjuk s a fentebb említett egészségügyi viszonyokat — nyáron, ha lehet, egy kis zöld takarmányt — biztosítunk számára.

Ennél a betegségnél is áll az, amit az ingyulladásnál elmondottam, hogy nem gyógyítani, hanem megelőzni kell a beteg éget, melyet az előadás pontos betartásán kívül a föltétlen lőszeretettel érhetünk el, ami viszont minden lovas embertől joggal elvárható.

Buda bevételénél (1886) a cs. és kir. hadseregnek a világdabóru végéig fennállott gyalog csapatok közül a 11., 18., 20., 24., 25., 35., 42., 54. és 57. gyalogezredek harcoltak. Akkor valamennyi vémet kiegészítésül volt.

*

Az erdélyi csendőrpáncsókosság egy 1877. évi páncsókossági: Azon előfordult eset alkalmából, hogy rabkíséretre küldött csendőrfőnök a koszaruba göngyöltetett köpenyt és a fegyvert a kiegészítő bizott fogoly által vitette, sly botrányos magatartás nemcsak büntetés mellett szigorúan tiltatuk, de rendkívül káros a csendőri tekintélyére, mivel sly léha, pubuktságára és big gondolkodására mutató eset a tokin-télyt semmivé teszi, tekintély nélkül pedig csendőrségi szolgálat s különösen eredménydús fellépése nem gondolható.

SPORT.

Apróságok, színek a nemzetközi lovasmérkőzésről.

A Honvéd Lovas Olimpiai Bizottság Nemzetközi Lovasversenyén vagyunk. Kezdődött június 13-án, tartama nyolc nap. A tenyészállatvásár telepén van a versenypálya, ahol lenyűgözően színes kép fogadja a belépőt. A zöld gyepen kacskaringós duplanyolcas alakjában vannak az akadályok beépítve. A faalkatrészek fehérre, a téglafalakat utamzó barriéreket vörösre bemázolva s a mező üde zöldjével együttesen adják azt a hármasszint, amely más-más sorrendben a bulgárok, olaszok és magyarok nemzeti színe. Az akadályok két végében virágállványok és apró kék-sárga zászlócskák, a pálya szegélyét jelző korlát mentén pedig magasra húzott lobogók mutatják, milyen nemzetek vesznek részt a lovasmérkőzésen: németek, olaszok, bulgárok, csehek, törökök és természetesen a vendéglátó magyarok.

A nemzeti gyász miatt elmaradtak a lengyelek és nem indulhattak a részvételüket bejelentett horvátok sem. Amint hallottam azért, mert a kivétel nélkül horvátok tartalékos tisztekből álló úrlovas csoport nem mint „jugoszláv”, hanem mint „horvát” csapat akart indulni s ezért nem kaptak kiutazási engedélyt. Valami csakugyan lehet Horvátországban...

*

Báránfelfők futkosnak az égen. Mikor a nap előtör és beragyogja a pályákat, tribünök nézőközönségét, olyan pompás, tarka kép gyönyörködteti a szemet, hogy alig lehet vele betelni. A versenypályán Európa leghíresebb versenylóvai vonulnak fel, a nézőtérben pedig a legújabb párisi divat. Nemcsak lovasmérkőzés ez, de szépség — és divatbemutató is. A nagy lóversenyek megszokott képe, de még azoknál is tarkább, érdekesebb, mert ennyi ragyogó és ennyiféle egyenruhát ritkán lehet együtt látni.

*

A lovasversenyek nyolc napig tartottak. Ez idő alatt a lovas-sport három versenyágának, a Military-nak, díjlovaglásnak és díjugratásnak olyan sok versenyszámát bonyolították le, hogy már csak helyszűke miatt sem adhatunk részletes beszámolót. Csak könnyed, nézelődésen alapuló, apró, kiragadott jeleneteket, adatokat gyűjtöttem itt egybe.

*

A németek. Egyéni ízlésük közönségesen rossz és mégis az övék a legizlésesebben megválasztott tábori egyenruha. Hiába, a páratlan német népfegyelem mindegyik segít rajtuk s viszi őket fel, az élre... Mindegyiken

ferszül az ezüstös-zöldes-szürkés színben játszó waffenrokk, ők itt a legszebb lovasok. Mindegyikük arcában, nézéseében, magatartásában ott él az egész Németország, ez a hatalmas birodalom, amelyet talán megdönteni lehet, mint ahogy gránitoszlopot ledönt a beágyazott ekrazit, de meghajlítani — nem. Az ember elnézi ezeket az utánnozhatatlanul katonás, szőke poroszokat és megérti mindazt, ami az utóbbi években Németországban végbement. Nehéz róluk írni, hogy az ember ne vegye magára a túlzó németbarátság gyanúját. Javareoszt a híres hannoveri lovasiskola tisztjei. A fiatal, karcsú főhadnagyok között feltűnik egy mindig mosolygós, piros-pozsgás arcú őrnagy, aki a lovasra olyannyira veszedelmes hízási hajlam tüneteit már a legfeszesebb waffenrokkal sem tudja leplezni. Neve: *Gerhart*. Ismeri valamennyi lovas, akik nemzetközi viszonylatban számitanak. Nagy felkészültséggel jöttek a németek Budapestre, ez számukra a próbaolimpiász, Két német tábornok is szemlélője volt a mérkőzésnek. Hatvan lovat hoztak magukkal.

*

Az olaszok. A németek után övék a legnagyobb mézőny. Miként a németeknél Hannover, náluk Pinerolo van képviselve. Pinerolo az olasz Hannover. Mindkét lovasiskola csaknem évszázados multra tekint vissza. Az olaszok is németek is ezekben az iskolákban gyűjtik össze a legjobb lovakat és legjobb lovasokat. Ezekkel szemben egyik-másik számban alulmaradni nem szégyen, győzelmet aratni annál nagyobb dicsőség. Az olaszok legjellegzetesebb alakja *Kekler centurio*. „Centurio” a feketeinges fasiszta milícia egyik rendfokozata, megfelel kb. a kapitánynak. Ez a „centurio” az első napon egy-két lap sportbeszámolóján úgy szerepelt, mint ló. A tudósítás így hangzott: „... győzött Kekler olasz kapitány Centurio nevű lován...” Minden rosszmájúságtól menten, nem is megrovásképen említem meg ezt, csak éppen úgy, mint kuriózumot. Ilyen tévedés, elírás könnyen megeshik a nyomdagépek zakatolása és a rendszerint nagyon is szűken szabott idő sürgetése közben. A „centurio” egyébként igen jól szerepelt a mérkőzésen, egyik-másik számban mámoros örömet szerzett honfitársainak. Így például, amikor a nemzetközi korlátugratásban izgalmasan szép holtverseny után a német *Zastrowot* legyőzte. *Kekler centurio* különben is érdekes ember. Azt hiszem, az ő arca és alakja maradt meg legélénkebben mindenki emlékezetében, aki künn volt a mérkőzéseken. Közel két méter hosszú, sovány, csupa csont és bőr ember. Aránylag kicsiny, keskeny arcából egészen valószínűtlenül hatalmas sasorr ugrik ki, mindenkit rákényszerítve, hogy ránézzen. A másik olasz, aki feltűnést és közérdeklődést keltett, nem amint írtam: „Aki”, hanem „ami”. Ló, tudniillik. Gróf *Bettoni* „Judex” nevű lóva, amelynek értéke nem kevesebb, mint százezer líra. De legalább ennyit nyert már versenyeken gazdájának, *Bettoni* grófnak, aki szerény modorával, közvetlenségével közszeretnek örvend ebben a nemzetközi lovasárságban, melynek tagjai jobban ismerik egymást, mint talán a maguk legközelebbi rokonait s a lovakat pedig még maguknál is jobban, ami nem tréfa és nem túlzás. Mert ha a versenypályán odamegyek *Bettoni* olasz grófhhoz, *Platty* századoshoz vagy akár melyik másikhoz és megkérdezem tőlük, hogy például a német *Wangenheim* „Fels” nevű lovának melyik ló volt a nagyapja és melyik a nagyanyja, anyakönyvi pontossággal kapom meg a feleletet. „Judex” lóval, ezzel a híres nagyértékű lóval nyerte *Bettoni* gróf a *Kornványzó Or Ó Főméltósága* hatalmas aranyserlegé-

vel díjazott Nemzetek díját. Olaszok nyerték a földművelésügyi miniszter díját a nemzetközi vadászugratásban is. Ezt a győzelmet *Bochini százados* „Toppolino” és „Sabaudia” nevű lovaival szerezte meg az olaszoknak.

*

A csehek három lovassal és három lóval szerepeltek. Jó helyezést szereztek a díjlovaglásban és Szent-György díjas versenyben. A bulgárok ugyancsak három lovassal vettek részt a mérkőzésen, de az erős mezőnyben — szép teljesítményük dacára is — lemaradtak. Igen értékes győzelmet arattak az osztrákok *Podhajski százados* révén, aki első helyre került a díjlovaglásban, megelőzve az ebben a versenyszámban verhetetlennek tartott németeket. A németek különben — számos helyezéssel kívül — három értékes győzelmet arattak. Ők nyerték a gróf Andrassy Géza-díjas Nemzetközi Militaryt, Budapest székesfőváros díjjal díjazott vadászugratást és az első három helyet foglalták le maguknak az egyik női versenyszámban. Ebben a versenyben történt, hogy a németek egyik úrlovasnője szédületes iramot diktált a lovának és az egyik akadálnál a levegőben szaltot csinálva, rázabant a gerendára. Az embereknek pillanatra elállt a lélegzetük, mindenki azt hitte, hogy a vakmerő kis lovasnő törött bordákkal, véresen marad a gyepon... valaki elkialtotta magát a tribünön: Mentők... Hamar orvost!... De a másik pillanatban már azt lehetett látni, hogy a kicsi női kéz, mint egy buldoggal fogja, kapaszkodik bele a kantárszárba, amit ebben a rettenetes zuhanásban sem engedett el s amikor a nézők az ijedtségből kissé magukhoz tértek, az ördögös, pirosfrakkos lovasnő már megint fent volt hatalmas sárgájának a hátán és újból neki vágatott annak az akadálnak, amelynél fél perccel előbb majd a nyakát törte.

*

Külön érdekessége volt a versenyeknek a törökök szereplése. Csak két éve, hogy a törökök megjelentek a nemzetközi porondon. A sok más között ez is bizonyítéka annak, hogy Musztafa Kemál — most Kemál Atatürk — minden téren, minden tekintetben és minden eszközzel azon van, hogy „europáereket”, persze a szó jó és nemes értelmében vett „europáereket” neveljen a törökökből, elsősorban a török tisztikarból. Aki azelőtt török tisztekkel volt együtt és ismerte a szultán-uralom alatti felfogását sportról, lovassportról, nemzetközi szereplésről, aki megismerte azt a tradíciókhoz lustán és mereven ragaszkodó maradi szellemet, ami téletlenségre, tunyaságra kárboztatott minden erőfeszítést a régi Törökországban, — az tudja csak igazán értékelni a török lovasok szereplését és figyelmet érdemlő teljesítményét. Az első versenynapon — főleg mert nem volt alkalmuk a pályát megismerni — még hibát hibára halmoztak. Azután fokozatosan feljavultak. Az utolsó versenynapon, az utolsó versenyszámban pedig jött a nagy meglepetés, amire senki nem számított, talán maguk a törökök sem. A győzelmet jelentő kék szalag ezúttal török ló kantárszárára került. A hangszóróból a török himnusz hangzott fel, a közönség lelkesen ünnepelte a törököket. Amikor a hat első helyezett ló nyergében a győztesek felvonultak s amikor a török himnusz hangjaira a közönség felállt és a hat lovas tisztelgésre emelte a kezét, a török páholy felé néztem s tisztán láttam, amint az Anatólia forró napjától sötétbarnára égett arcokon a könnyek végigpergették...

A mieinkről. Igen sok, az átlagon felül emelkedő lovas, igen sok átlagon felüli kitűnő ló. huszárso bravúr, de... — és ezt minden kerülgetés nélkül be kell ismerünk — Orkény az utóbbi idők minden lendülete és erőfeszítése mellett sem tart ma még ott, ahol Pinerolo vagy Hannover. A lótenyésztés, lóidomítás nemcsak képesség és rátermettség kérdése, hanem pénzkérdés is. Kézenfekvő, hogy a mi megcsontított országunk ebben a tekintetben hátrányban van a 45 milliós Olasz- és a 65 milliós Németországgal szemben. Amit azonban a magyar lovas-sport aránylagosan mutatott, az felülmúlja minden más nemzet teljesítményét. A most lefolytatott lovasversenyek eredménye valamivel talán alatta maradt a jogos optimizmustól áthatott várakozásnak. Arattunk jóegynéhány számban szép győzelmet és a helyezéseket jelentő piros, zöld, sárga és fehér szalagokból bőven kijutott a magyar lovasoknak. Fájó volt azonban — pedig erre beavatott szakkörökben erősen számítottak —, hogy a nemzetek díját az aranyserleget nem tarthattuk itthon. A magyar versenyzőket balszerencse is kísérte. Egyik legjobb, sőt talán a legjobb lovasversenyzőnk, *Schaurek százados*, aki nemrégiben az acheni lovasmérkőzés „Hindenburg” versenyszámának egyéni győztese lett, a főverseny előtti napon kulcsontját törte, ami a magyar csapat számára pótolhatatlan veszteséget jelentett.

*

Az ezredesi rangban már nem mindennapos dolog a komoly versenyzés. Itt is — mint minden sportágban — a fiatalok felé int a pálma. Éppen ezért külön meg kell említeni — felér egy győzelemmel is —, hogy *vitéz Magasházy* ezredes benevezett a díjlovaglásra és a legjobb külföldiek kivételével (az osztrák *Podhajski* és a hannoveri lovas „művészek”) maga mögészorította valamennyi magyar résztvevőt és igen neves külföldieket is. A versenyben több, mint harmincan indultak, *vitéz Magasházy* ezredes a fiatal főhadnagyok és századosok társaságában — élvezetes, szép iskolalovaglásával a nyolcadik helyen végzett

*

A Military vadászugratásban két magyar versenyző osztozkodott az első és második helyen. *Endrődy* főhadnagy és *Ducsay* százados. A Vajda-Hunyad-díjas díjugratás is magyar győzelmet hozott. Ezt a versenyt *Odescalchi* herceg nyerte. A magyar himnusz bangjai mellett zárult a Szent-György díjas verseny is. „Lepény” nevű lovan *Pauly Hartmann* ny. százados lett az első. *Vitéz Csah Kálmán* százados három, vagy négy helyezést ért el a versenyek során és mintegy jutalmazásaként annak a páratlanul lelkes, eredményes munkának, ami a nevéhez fűződik, — a magyar nézőközönség nagy öröme — *Bárczy Ilonával* megnyerte a nemzetközi párosugratást s ezzel a győzelmével neki jutott a „legjobb magyar lovas” büszke címe és az azzal együtt járó szép ezüst serleg. Bravúrosan szerepeltek a magyar női versenyzők is. Ők győztek a Zrinyi Ilona-díjban, ahol az első helyre *Keresztes Erzsébet*, a másodikra *Lieszkovszky Pálné* került. A Szilágyi Erzsébet díjat azonban kénytelenek voltak átengedni a németeknek.

*

Külön magyar csendőrsikert is hoztak a versenyek. A belföldi versenyzők számára kiírt „Tisza-díjas” közep-kategóriájú díjlovaglásban negyedik helyen végzett *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados, a budapesti lovas

tanalosztály parancsuoka és hatodik helyezést ért el vitéz *Biró József* százados, a tanalosztály oktató-tisztje. Ha azt vesszük, hogy az első három helyet a hírneves Szent-György istálló lovai nyergében lovaglótanárok foglalták el, akkor bizony bajtársaink szereplése egészen kimagasló és értékes emlékként őrizhetik meg ezt a szereplésüket, de az eredmény dicsérete a csendőrség lóanyagának és lógondozásának is. A két díjnyertes ló: „Helvécia” és „Kont”.

Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados Székesfehérvár tiszteletdíjaként bronz lovasszobrot, vitéz *Biró József* százados pedig a Honvéd Lovas Olimpiai Bizottság által felajánlott tiszteletdíjat, ezüst cigarettatárcát kapott. Belügyminiszter úr (nagyemlékossága pedig értesülést szerelve a csendőrlovasok eme kimagasló teljesítményéről, egyéni elismerésképpen egy-egy ezüst cigarettatárcát juttatott el hozzájuk.

KATONAI ISMERETEK.

A szakasz berendezkedése védelemre kötelékben.

A védelem előkészítését tervszerűség és alaposág jellemzi, mely annál tökéletesebb, minél több idő áll rendelkezésre. Védelemben a szakaszparancsnok (szak. pk.) vállaira nagy munka nehezedik, mert század-pk.-nak parancsát kézhez véve, a részletek végrehajtásának felelőssége őt terheli. Nagy gyakorlottság és ügyesség kell ahhoz, hogy szakaszát helyesen csoportosítsa és niint munkaerőt gazdaságosan használja ki.

A kötelékben lévő szakasz berendezését védelemre egy kis példa keretében beszéljük meg. Ehhez képzeljük el azt a helyzetet, hogy a zászlóalj védőállást foglal azon feladattal egy magaslaton, hogy az ellenséget tartóztassa fel. A zászlóalj délben érkezett a tervezett védőállás mögé, onnan 25 km-re lovasságunk az ellenséggel harcban áll. A századok repülőek ellen rejtőzve és további parancsot várva, pihennek kb. 1 km-re a tervezett védőállás mögött. A géppuskák légvédelmi tüzelfőállásban, a zászlóalj és századparancsnokok előrementek a védőállást szemrevételezni.

Az 1. századhoz jelentőfutó érkezik a századparancsnok parancsával: „Szakasz-p-k és szolgálatvezető előre az erdősarokhoz, a századparancsnokságot a 4. szakaszparancsnok vegye át (a védőállásban tartalék lesz)”. A szak. p.-kat, kik jelentőfutóikat is magukkal viszik, az erdősaroknál már várja a századparancsnok. Innen előre mennek egy jó kilátópontra, ahol a század-pk. megmutatja a védőállást, a szakaszok körleteit és kiadja védelmi parancsát.

A szakasz-pk. ezután szakaszát előre rendeli és tájékoztatja szakaszát: „Ellenség innen kb. 25 km-re ebben az irányban (mutatja) lovasságunkkal harcban áll. Előtünk ott a fásorban egy szakasz egy géppuskával harc-előrs, mely nappal a völgy, éjjel pedig a híd felé vonul vissza. Századunk ezen a magaslaton védelemre rendezkedik be. Szakaszunk a század középső védő körletében. Tőlünk jobbra a század 3. szakasza, balra a 2. szakasza véd. Szakaszunk védőkörletének jobb határa: szőlősarok, útkanyar, erdőszegély, bal határa az egyedül álló nyárfa és a ház. En most a raj-pk.-kal előremegyek a fészkek szemrevételezésére, a szakasz itt marad és rejtőzik”.

Most a szak.-pk. a raj-pk.-kal elindul, hogy pontosan megmutassa a fészkek helyét és kijelölje a rajok feladatát. A bokros területre érve, az 1. rajparancsnok felé fordul és parancsol: „A raj itt a bokorcsoportban rendezkedjék be védelemre, tartsa tűz alatt az út környékét, de tudjon hatni a híd és a kút irányába is. Az akadály, melyet géppuskáink a szomszéd szakaszok területéről oldalozni fognak, az útkanyarnál kezdődik, előreugrik a vetés sarkálg és onnan a szakasz balszárnya felé húzódik. Golyószórójának zártótüze az akadály kiugró részén

Székesfehérvár szab. kir. város tiszteletdíja, amelyet *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados nyert.

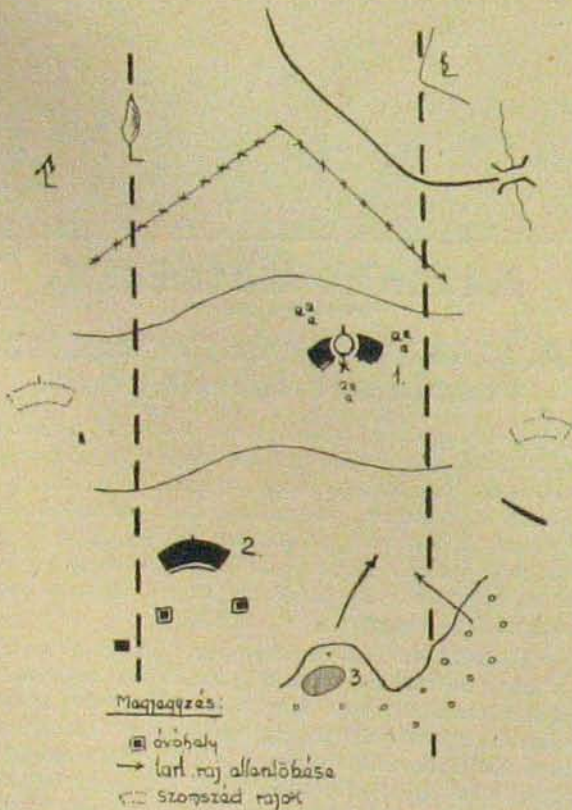
Sötétedik, mikor díjkiosztásra kerül a sor.

Egyenként szólítják a díjnyertes versenyzőket. *Vitéz Denk Gusztáv* tábornok, lovassági szenléelő átnyújtja a szebbnél-szebb, értékes emléktárgyakat, serlegeket, tálcákat és szobrokat. Mellettem áll öt éves kisfiam és figyeli a díjak kiosztását. Látom rajta, valami nem tesz neki, valamit nem ért. Felnéz rám és megkérdezi: „Apus, biciklit nem kap egyik se?” ...

*

A lovasok ezzel bücsúznak egymástól: „A viszontlátásra Wienben.” Ott lesz a legközelebbi lovasmérkőzés. És még valamit mondtak a külföldiek: „Gyönyörű volt Budapesten. Vendéglátáshoz aztán értenek itt!” Úgy gondolom, ez is felér valamelyik versenyszám első helyezésével ...

R. E.

feküdjön. Tartson összeköttetést a szomszéd rajokkal (megmutatja helyeiket). Betörés esetén az ellenséget reteszelje el."

Ezután a szak.-pk a 2. raj-pk.-nak parancsol: „A raj itt a füves területen rendezkedjék be védelemre, tartsa tűz alatt a tengeritábia környékét, zárótüze a szakasz bal-szárnyán az akadály előtti terepen fektüdjön. Az erődítési munka biztosítására és az előterep megfigyelésére állítson fel egy őrszemet. Ellenséges betörés esetén akadályozza meg, hogy az ellenség a golyószórórajt oldalbatámadhassa”.

Végül parancsol a 3. raj-pk.-nak: „Rajával tartalék az erdő szegélyén. A támadás tűzzel való elhárításában résztvesz. Készüljön fel ellenlökésre az erdő széléről az egyedül álló fa és a ház környékéről a hid irányába. Gondoskodik a légi figyelésről”.

A parancs kiadása után a rajok a fészkek helyére mennek, legénység a szerelvényt lerakja, rajonként egy figyelő ott marad, a többiek pedig a rejtési anyagot készítik elő (bokorágak, gaz). A rejtési anyag gyűjtése után annak felhasználására csak akkor kerül sor, ha ellenséges repülő jeleznek.

Következő munka a buktató drótakadály elkészítése. Ehez a tuskés drótot a zászlóaljparancsnokság a század részére egy helyre már kocsin előreszállította: ezért elküldi a 3. rajt, a másik két rajjal pedig a szakasz-pk. elkészíteti az akadály cövekeit.

A szak.-pk, az akadály elkészítése után parancsot ad a raj-pk.-knak hogy a golyószórót és a puskákat állítsák be éjjeli lövésre a zárótűz-területekre és közli velük a rádiójelet (hármias sipjel) és hogy a zárótűz jele piros rakéta.

Míg a szakasz éjjeli lövésre berendezkedik, a szakasz-pk. átmev a jobb és bal szomszéd szak.-pk.-hoz, megnézi, hol vannak azok rajai elhelyezve, milyen erődítési mun-

kát végeznek, hová tudnak jól tüzelni és megbeszéli a kölcsönös támogatás módját ellenséges támadás esetén. Ezután parancsol a jelentőfőtónak és a kürtösnek, keressék meg a századparancsnok és a két szomszéd szakasz-pk. harcálláspontját, valamint a századhoz beosztott géppuskás szakasz tüzelőállását, hogy bármikor oda találjanak.

A sötétség beálltával az étkezéseltosztás befejezése után a szak.-pk. a rajokat beosztja: $\frac{1}{2}$ dolgozik, $\frac{1}{3}$ készség, $\frac{1}{3}$ pihen, váltás 4 óránként. Az éjszaka folyamán a rajok kiemelik a fészkeket (a csatárok részére lövészgödrök), majd kiássák az ővőhelyeket és lövészülkéket.

A szak.-pk. helyettesét a munka felügyeletére használja fel és tájékoztatja mindenről. Reggel ellenőrzi az akadály, a fészkek és az ővőhelyek kiépítését és elrendeli a rejtési munkálatok befejezését.

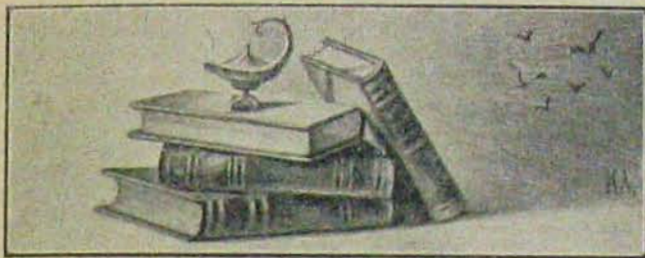
A szak.-pk. a fontosabb pontok távolságát megbecsüli, közli a raj-pk.-kal, előveszi jelentőtömbjét, elkészíti a megszálló-vázlatot (fenti ábrához hasonlóan) és azt elküldi századparancsnokának.

Ugyanígy tervszerűséggel tüzelőállásba kerülnek a gyalogság nehéz fegyverei is úgy, hogy ellenséges támadás esetén a védőtűzérsege által támogatva, háromszoros túlerővel szemben is tartani tudja állását.

„Sapka-rózsá.”

(Bordásdr Mihály csendőr — Budapest — felv.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

51. kérdés. A vegyeskereskedő, akinek egyedként semmiféle italmérő engedélyje nincsen, üzletében üdítő italokat, (málnaszörpöt, sárvízvizet) már ki. Tűz cselekmény-e ez?

Válasz. Véleményünk szerint vegyeskereskedésben üdítő italoknak poharankint a közönség részére kimérése, ha állandóan és keesztzerűen történik, a vegyeskereskedés üzletköréhez nem tartozik s beletartózkodás a vendéglős, kávé és kifiző iparba. Szigorú felelősség mellett tehát a vegyeskereskedőt olybá kell ilyen esetben tekinteni, mint aki valamely ipart a törvény rendelkezése ellenére önállóan üz. Ez pedig az 1922. XII. t. c. 127. §-ába ütköző kihágás. Hangsúlyozzuk, hogy az eljárásnak állandónak és keresetszerűnek kell lennie, mert egyetlen, kivételt eset a kihágást nem állapítja meg, az sem, ha a vegyeskereskedő ismerősei részére szelvésségből szolgált ki ilyen italt, ha mindjárt pénzt fogad is el érte.

52. kérdés. Mit kell érteni vagyonőröz vállalatot?

Válasz. A vagyonőröz vállalatot az ipartörvény rendelkezés alá eső foglalkozásnak kell tekinteni. Üzleti körébe tartozik lakásoknak, üzleti helyiségeknek, raktáraknak vagy más vagyontárgyaknak őrzése megállapított díjért. Vagyonőröz vállalat létesítésére az iparengedélyt csak abban az esetben lehet kiadni, ha az illető helyiségben már meglévő vállalaton kívül újra szükség van; vagyonőrzésre csak 18 évesnél idősebb, büntetlen egyén alkalmazható; az ilyen alkalmazottat a rendőrhatalóságnál be kell jelenteni s részére fényképes igazolványt kell onnan szerezni. Ezt az igazolványt az alkalmazott magával bordani s az ugyancsak a rendőrségtől kapott rendszámot láthatóan viselni köteles. Az alkalmazottaknak semmiféle hatósági jellegű azonban nincsen.

53. kérdés. Mit tegyen a járőr, ha az elfogottat az illetékes bíróság vagy hatóság nem veszi át?

Válasz. A Szt. 320. pontja értelmében az őrsparancsnok az elfogott egyént szabadon bocsátani köteles, ha az elfogás oka megszűnt. Már pedig ilyen esetben az elfogott egyén további fogvatartására semmiféle ok nincsen. Az ő azonban, hogy az elfogott egyén átvételét mily megokolással jelezték meg, az őrsnek a szárnyparancsnoksághoz külön jelentést kell tennie. A feljelentést vagy tényvázlatot az elfogott egyén átvételének meglagadásakor is természetesen fel kell terjeszteni az illetékes bírósághoz vagy hatósághoz.

54. kérdés. Az őrs az elfogott egyén előletről telefonon értesítéseket szerez be. Az egyik rendőrkapitányság értesítése szerint az elfogott ott 10 napi eljárásbüntetést töltött ki. de közlekedési adatot közölni nem tudnak. Fel kell-e említeni az ilyen értesítést a tényvázlatban?

Válasz. Nem helytelen, ha az őrs az ilyen értesítést is megemlíti a tényvázlatban, bár nyilvánvaló, hogy az ilyen értesítés értéktelen mindaddig, amíg hiteles adatokkal megalapozva nincsen. Ha az őrsnek hiteles adatokat beszereznie módjában nincs, említse meg ezt is a tényvázlatban és bízza az illetékes bíróságra vagy hatóságra, hogy további vizsgálatot folytasson az állítólagos előző büntetések tárgyában, ha ezt szükségesnek látja.

55. kérdés. Jogosítva van-e az iparos az országos vásáron árúkat a készítményeit, ha iparigazolványában ez a jogosítvány feltüntetve nincsen?

Válasz. Arusztania minden iparosnak joga van a saját és más készítményeit nemcsak saját lakóhelyén, hanem azon kívül is, például országos vásáron, akár személyesen, akár megbízottal. Joga van megrendelt munkát ugyanígy teljesíteni, vagy megbízottal teljesíttetni.

Az iparosnak ez a joga az 1884. XVII. t. c. 50. §-án alapszik, tehát az iparigazolványban ezt a jogot külön felüntetni nem kell.

Arra vonatkozólag egyébként, hogy hetivásáron idegen községgel iparos mily körülmények között árúkat, a törvényhatóságok szabályrendeletben intézkednek.

56. kérdés. A gyanúsított felgyújtja házáért azért, hogy a biztosítás összegét felvegye. Az így keletkezett tűz mások személyére és vagyónra is veszedelmet jelentvén, a Btk. 322. §-ába ütköző csalás büntetnének, vagy a Btk. 422. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetnének gyanúja sorog-e fenn?

Válasz. A Btk. 322. §-ába ütköző bűncselekmény öt évig terjedhető börtön, súlyosabb esetben öt évig terjedhető fegyház. A Btk. 422. §-ának 1. pontjába ütköző bűntetté pedig tíz évig terjedhető fegyház. A Btk. 95. §-a szerint ha valamely cselekmény a Btk. több rendelkezését sérti: ezek közül azt kell alkalmazni, amely a legsúlyosabb büntetést, illetéges büntetési nemet állapítja meg. Szerint tehát az ilyen cselekményt csak a Btk. 422. §-ának 1. pontja alapján kellene büntetni. Azonban a Btk. 422. §-ának 1. pontja kétségkívül szűkebb tényálladékat büntet, mint amekkora a gyanúsított elkövette cselekmény. A Btk. 422. §-ának 1. pontja kizárólagos megállapításával büntetőjogi értékelés nélkül maradna annak a külön jogi érdeknek séme, amelyet a gyanúsított csaló módon megvalósított. Itt tehát helyesen mindkét törvényben alapján kell büntetni a gyanúsítottat, vagyis a két bűncselekményt, mint anyagi halmazatot kell tekinteni.

A halmazat jogi fogalmának megállapítása azonban az illetékes bíróság feladata. A csendőrnök mindenesetre az a kötelessége, hogy mindkét bűncselekmény minden tényálladási elemét kibogozza, a többi a bíróság dolga.

57. kérdés. Polgári peres ügyekben milyen fogszáblílyok irányadók a hatáskörre és illetékességre nézve?

Válasz. Polgári peres ügyekben a hatáskör és illetékesség kérdése meglehetősen szerteágazó s azért csak az általános szabályokat ismertetjük.

A kir. járásbírósság hatáskörébe tartoznak azok a vagyoni jogi perek, amelyek tárgyának értéke 3000 pengőt meg nem halad. Tekintet nélkül a per tárgyának értékére, ide tartoznak a bérleti és haszonbérleti viszonyból, a jogtalan birtokfoglalásból, szolgálati szerződésből eredő perek; az állatszavatossági, törvénytelen gyermek eltartására és a külön élő feleség ideiglenes tartására vonatkozó perek, stb.

A kir. törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a perek, amelyek a kir. járásbírósság hatáskörébe utalva nincsenek. Tehát elsősorban azok a vagyoni jogi perek, amelyek tárgyának értéke 3000 pengőt meghalad. Tekintet nélkül a per tárgyának értékére, a törvényszék hatáskörébe tartoznak: a hitbizományal, a bírák és más állami tisztviselő kártalanító felelősségével kapcsolatos perek, a kereskedelmi társaságok (közkereseti-, betéti-, részvénytársaságok, stb.) jogviszonyaiból eredő bizonyos perek, továbbá a házassági, gondnoksági, holtak nyilvántató, szerzői jogbitorlási kapcsolatos perek, stb.

A községi bíróságok tekintetében 100 pengő az értékhatár.

Az illetékességre nézve általános szabály, hogy az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik. Mindaokban a perekben illetékes, amelyekben más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincsen. Több lakhely közül bármelyik megállapítja az illetékességet. Ezenkívül számos illetékességi szabály van, amely szerint a teljesítő hely, a fizető hely, a vagyon fekvése, a károsítás helye, stb. az irányadó.

Illetékes lehet az a bíróság is, amelynek az alperes hiteles okiratban aláveti magát.

58. kérdés. A férj tildeanyagot és takarmányt lop. A feleség a lopásról tudva, a háztartásban a tildeanyagot felhasználja s a takarmányt a háziállatokkal felelteti. Orgazdasággért felelősséggel tartozna-e a feleség?

Válasz. A Btk. nem tesz kivételt a hozzátartozókkal e tekintetben. Az orgazdaságot bárki elkövetheti, aki a tolvajtól a lopott dolgot megszerzi, elrejtji, vagy annak elidegenítésében közreműködik. A feleség tehát, aki tolvaj férjéről a lopott dolgot átveszi és felhasználja, orgazda.

Sokszor előfordul, hogy a tolvaj családfelelő rendelkezésével szemben a feleségnek nincs módja ilyen esetben kellő erkölcsi ellenállást tanúsítania. Ez azonban bírói mérlegelés

alá tartozik. A törvény szerint a férj és feleség egyenlő rangú házastársak, mindkettőnek önálló és szabad elhatározóképessége van, büntetőjogi felelősségük is önálló. Nagyon sok esetben a feleség magatartása döntő a férj elhatározásaiban is, de mindenesetre lényegesen befolyásolhatja a teljes férjlet a feleség megfelelő magatartása, a törvény szigorúságát e tekintetben tehát nem tartatjuk igazságtalannak.

59. kérdés. Milyen büncselekményt követ el az, aki a marhalevelnek a jószág külsejére vonatkozó adatait vakarással és más adatok beírásával megváltoztatja? Büncselekmény-e az így cselekmény akkor is, ha a hamisító a jószágot forgalomba nem hozza?

Válasz. A cselekmény a Btk. 391. §-ába ütköző közokirat-hamisítás büntetése, mert a marhalevel közokirat. A marhalevel tartalma megváltoztatásának azonban olyanak kell lennie, hogy abból valakire jogszerelem háramol-jék vagy háramolhassék. A jogszerelem bekövetkezte tehát a büncselekmény befejezettségéhez nem szükséges, elég annak a lehetősége. Ilyen lehetőség pedig megvan, ha valaki a birtokában levő állatról szóló marhalevelet meghamis-ítja, bár azt egyelőre nem használja is fel.

Ha az állatot ilyen hamis marhalevellel forgalomba hozza s ha a hamisítás célja valamely előnyösebb helyzet teremtése rá, mint eladóra nézve, akkor azó lehet arról, hogy a cselekményt jogtalan vagyoni haszonra irányuló céljal követés el, ez esetben a cselekmény a Btk. 392. §-ának szigorúbb büntető tétele alá esik.

60. kérdés. Milyen tiltó rendelkezés áll egek annak a cselekménye, aki a község belső területén levő házak, vagy a külső területen levő tanyák udvarán elhelyezett, nem beépített kallonban vagy lakarkétkészletben tűz?

Válasz. A Kbtk. 141. §-a szerint, aki a tűzvesz kiütésének vagy terjedésének megállítására végett kiadott szabályokat megszegi, az a közigazgatási hatóság által pénzbüntetéssel büntetendő.

Tűzrendészeti szabályokat tartalmaznak elsősorban a vármegyei és városi szabályrendeletek, a közigazgatási hatóságok megtartotta tűzrendészeti vizsgálatok után hozott véghatározatok, valamint az 53.888. E. M. 1888., a 44.200. E. M. 1924., a 151.303. E. M. 1926., valamint a 230.000. E. M. 1925. sz. rendeletek.

A csendőr elsősorban a helyi viszonyokból induljon ki s a vármegyei (városi) szabályrendeletet tanulmányozza át, hogy a helyi rendszert elveivel és kereteivel tisztában legyen.

A kérdésben felhozott eset vidéken meglehetősen általános szokáson alapszik. Uyenkor a csendőr leghelyesebben úgy jár el, ha az elterjedt szokást a közigazgatási hatóság tudomására hozza s közli azt a véleményét, hogy tűzrendészeti szempontból meonyíban tartja azt veszélyesnek. Várja meg, amíg a közigazgatási hatóság e tárgyban intézkedik és vagy figyelmébe ajánlja a lakosságnak a tűzrendészeti szabályok pontos betartását, vagy új, az esetre vonatkozó intézkedést tesz. Csak ezután megokolt nézetünk szerint a megtörő fellépés.

61. kérdés. Milyen jogszabályok irányadók a hentesárak és más élelmiszerek piaci árusításában a közegészség megóvása szempontjából, van-e nevezetesen szabály arra, hogy ezeket az élelmiszereket csak letakarva szabad árusítani?

Válasz. A közigazgatási hatóságok jogkörébe tartozik, hogy közegészségügyi, közüzemügyi feladatokról intézkedjenek az élelmiszereknek nyílt piacon történő árusításában. Országos érvényű, általános szabály erre nincsen. Ha a csendőr ilyen vonatkozásokban a közegészségügyre vezetékes jelenségeket észlel, ismerkedjék meg a közegészségügyi rendszert gyakorlati közigazgatási hatóságok fellegásával a továbblakban annak megfelelően cselekedjék.

62. kérdés. Van-e jogszabály arra, hogy a kórházakat korlátal kell bekeríteni?

Válasz. Kórház felállítását hatósági engedély alapján történik, tehát az engedélyező hatóságok feladata megállapítani az élet és testi épség megóvását célzó feltételeket. Ha a csendőr e tekintetben visszafelé jelenségeket észlel, az engedély tartalmát kell ismerle s ennek alapján a közigazgatási hatósághoz jelentést tennie.

Józsa Kálmán tiszthelyettes.

A brassói csendőrkerülethez tartozó esztelneki hártármenti őrs parancsnoka volt. Itt érte a román betörés. Az orvtámadás hírére a fegyvereket, töltényeket emberei között szétosztotta, a titkos iratokat megsemmisítette.

A határszéli őrsök csendőreiből, népfölkelőiből egy zászlóaljot alakítottak. Ennek a zászlóaljnak minden

harcbában részt vett. Különösen kifüntette magát a horvát, kóhalmi és a pusztacelnai harcokban.

Az ellenség nagy túlerővel támadott. A zászlóalj csak védekezésre szorítkozhatott. A foglyul ejtett oláhoktól tudták meg, hogy velük szemben hat ezrednyi katonaság van és ezzel a tömeggel szemben tartotta magát napokig a maroknyi hős magyar csapat. A nélkülözésektől és állandó harcoktól elcsigázott testtel védtek Hazánk szent rögeit.

Amint csapataink megérkeztek, kezdetét vette az elfentámadás és az oláhok kiűzése. Ezekben a dicsőséges harcokban derekasan állta meg helyét Józsa tiszthelyettes. Szakaszát rohamról-rohamra vezette, félelmet, lárdadságot nem ismerve üzte az ellenséget, sok hadifoglyot ejtve és hadianyagot zsákmányolva. Súlyosan sebesülve került kórházba, ahol három hónapig gyógykezelték.

Józsa Kálmán tiszthelyettest vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Írta: DARABOS JÁNOS tiszthelyettes
(Körmend).

1914 január havában a himesházai őr parancsnoka voltam. Egyik délelőtt járőröm vonult be és jelentette, hogy Véménd községben Fürtös* János ottani lakost egy távoli szomszédja lakásán holtan találták. A hulla mellett kilőtt forgópisztoly hevert.

A járőr nyomozása és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Fürtös öngyilkosság következtében halt meg. A lakásban lakó három egyén is ezt bizonyította.

A járőr jelentése alapján az esetet tudomásul vettem ugyan, de az ilyen gyanús esetről magam is meg akartam győződni, ezért elhatároztam, hogy a helyszínrre megyek, mert a járőr jelentéséből még nem tudtam magamnak teljesen tiszta képet alkotni. Különösnek találtam azt is, hogy a járőr az öngyilkosság okára vonatkozóan semmi elfogadhatót nem tudott megállapítani.

A járőrtől a hulla mellett talált forgópisztolyt átvettem és V. I. csendőrrrel a délutáni órákban elindultunk Véméndre, hogy a pótnyomozást a temetés előtt a helyszínen lefolytassuk. Véméndre bizony már elég későn érkeztünk meg, mert Himesházától 9—10 km-re van és az út sem tartozott a legjobbak közé. A hosszú út nem tett rossz szolgálatot, mert időt nyertünk arra, hogy járőrtársammal az ügyet elejétől végig jól fontolóra vegyük. Azt határoztuk, hogy aznap csak adatot gyűjtünk, mert a helyszíni szemle tartására az idő már nem alkalmas.

Véménd községbe megérkezve, elsősorban az esetről alkotott közvéleményt akartuk kikapintani, ezért sorra vettük a lakosság különböző rétegeit a javától kezdve le a faluszéli putriig. Nem felejtettük ki a kocsmák törzsvendégeit, a pletykázó asszonyokat és a falu hírközpontját, a borbélyt sem. Mindenhol a Fürtös-esetre tereltük a szót és anélkül, hogy véleményünket nyilvánítottuk volna, meghallgattuk erabereinket.

Hagytuk a falut beszélni és estére gazdag adathalmaz birtokában voltunk. Megtudtuk, hogy az elhalt 38—39 év közötti, erős, egészséges ember volt, kőművesipart folytatott ugyan, de ezen keresetéből inkább a korcsmát segítette, mint a családját. Ezért a perpatvar közte és a felesége között nem tartozott a ritkaságok közé, annál is inkább, mert a hallottak szerint Fürtösné sem volt az erkölcsösség mintaképe, aki ezt az anyagi előnyt, amit pénzes emberek szorosabb barátsága jelent, egyáltalán nem vetette meg. Fürtöseknek egyébként két kislányuk volt. Kipuhattuk azt is, hogy az elhaltak nem is volt forgópisztolya.

Fürtös 1914 január 20-án délután elment az egyik kocsmába s midőn onnan éjjel ittas állapotban hazatért, feleségét nem találta otthon. Kisleányaitól érdeklődött felesége hollétéről, de azok nem tudtak semmit mondani. Ekkor Fürtös a községben felesége keresésére indult. Ettől kezdve nyoma veszett. Másnap reggel Fürtöst felesége a község egyik mellékutójában, Róthék házában agyonlőve találta.

Fürtöst a lövedék szíven találta. A forgópisztoly is mellette feküdt. A közvélemény egyébként már teljesen kialakult, az emberek nem hittek az öngyilkosságban, csak találgatták, ki lehet a gyilkos? Ennél többet estig már nem sikerült megtudnunk.

Mielőtt pihenőre tértünk volna, két megbízható egyént szereztünk a bíróval. Az egyikkel azt a házat, ahol Fürtöst agyonlőtték, a másikkal Fürtösék házat, ahol a halott felravatalozva feküdt, az éj folyamán megfigyeltettük. Meg kell jegyezni, hogy eddig egész ténykedésünk nem azt a látszatot keltette, mintha ez lígyden nyomozást folytatnánk. Csupán sajnálkozást és érdeklődést mutattunk, hogy az emberek véleményét megtudhassuk.

Másnap reggel első utunk a hullához vezetett, hogy ezt alaposan szemügyre vegyük, mert délután már el akarták temetni.

Fürtös hulláját a lakásán, koporsóban fekve, felravatalozva találtuk. Néhány szomszéd társaságában két kis leánya sírt keservesen, Fürtösné pedig próbálgatta a sírást. Sajnálkoztunk a történeteken és az özvegy sorsán, de emellett a négy szál gyertyával minden oldalról megvilágított hullát jól megfigyeltük. A hulla bal mellén, a szív táján a kabáton vérfoltot találtunk. Azt kérdeztem az asszonytól, hogy férje ebben a ruhában volt-e, mikor meghalt? Az özvegy szemelt dörzsölgetve, igennel válaszolt.

A hulla megtekintése olyan bizonyító adatot nyújtott, miből biztosra vehettem, hogy nem öngyilkosság történt. A hullán fekvő fekete posztókabáton, a mell bal oldalán a lövedék behatolásánál ugyanis pisztoly csőtorolat éles lenyomatát lehetett látni s ez a pisztolycső lenyomat teljesen eltérő volt a hulla mellett talált és a nyomozó járőr által őrizetbe vett pisztoly csőtorolatától.

A tettes kilétének megállapítására azonban egyelőre minden támpont hiányzott. Nagyon megnehezítette a nyomozást az a körülmény, hogy a hullát már nem találtuk a tett színhelyén. Mi ott már csak egy rozogán berendezett kis szobát láttunk, amely akkor már fel is volt mosva. A gyilkosság indítóokát egyelőre még szintén teljes homály fedte, hacsak Fürtösné ama meséjének nem akartunk hitelt adni, hogy férje azért lett öngyilkos, mert félt, hogy katonai gyakorlatra behívják.

Ahhoz, hogy Fürtös nem önkéntől halt meg, kétség nem férhetett. Meg voltam győződve róla, hogy a rejtély kulcsát Fürtösné és annak a házának a lakói tartják kezükben, ahol a cselekmény lejátszódott és ahol Fürtös holttestét is megtalálták. Ezért Fürtösnét, továbbá a kérdéses ház lakóit: Róth Sándort, Róth Sándornét és Róth Máriát őrizetbe vettem és a községbázára kísértem.

A hullától mindenkit eltávolítottam, a szobát bezáratattam és intézkedtem, hogy a hulla érintetlenül megőriztessek.

A községházán szután az őrizetbevettek külön-külön részletes kikérdezéséhez kezdtem. Rövid idő múlva már ellentétek mutatkoztak az egyesek előadása között. Eze-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Kiss Sándor III. társasörrmester, nyirkatászi idgt. ös-parencsnok és fia, Atyja: mináketten a Magyar Bronz Erdem-érem tulajdonosai. Az apa kötelességű és érdemes szolgálatal elismeréséül, a fiú pedig életmentéséért — 3 évvel ezelőtt — részesült a kitüntetésben. Mint látjuk, a fiúnak egyéb cserkész-érdemeket elismerő érmek is díszítik a mellét. Felemelő érzés ez apának és fiúnak egyaránt.

ket az ellentmondásokat eléjük tárva, a félnapig tartó kikérdezés meg is hozta az eredményt.

Róth Mária, 22 éves, sánta leány, aki a tett színhelyén lakott, beismerte, hogy 1914 január hó 20-án este megjelent a lakásukon Fürtösné, majd kevés idő múlva ottermett a községi gyógyszerész is. Neki ez már nem volt feltűnő, mert Fürtösné és a gyógyszerész náluk többször is adtak már egymásnak találkat. Anyja és ő egyideig hallgatták a gyógyszerész és Fürtösné beszélgetését, majd aludni tértek egy olyan szobában, melyet csak üvegajtó választott el attól a szobától, ahol Fürtösné és a gyógyszerész tartózkodott. Mivel atyját, ki nem volt otthon, hazavárták, nem aludtak mélyen. Hal-lotta, mikor Fürtösné biztatta a gyógyszerészt, hogy férjét tegye el láb alól. Kevés idő múlva Fürtösné és a gyógyszerész is lefeküdtek és az udvarra nyiló szoba-ajtót bezárták.

Éjfél körül lehetett az idő, mikor atyja, Róth Sándor hazatért, ki, mivel az ajtó be volt zárva, az ablakon zörgetett. Erre ő felkelt és beeresztette atyját, aki azon a szobán jött keresztül, ahol Fürtösné és a gyógyszerész feküdtek. Atyja az ajtót elfelejtette bezárni.

Atyja hazatérése után mintegy félórára valaki ismét zörgette az ablakot és káromkodás közben bebocsájtását követelte. Ez Fürtös János volt, aki a feleséget kereste. Meg sem mozdultak a szobában. Várták a történendőket.

Fürtös a nyitvamaradt ajtón berohant a szobába, közvetlenül azután egy lövést, majd sikoltást hallottak.

Erre mindhárman berohantak a szobába s ott látták Fürtöst agyonlőve. Fürtösné férje állott mellét kötözgette a fejről letépett kendővel, a gyógyszerész pedig pisztolyát idegesen szorongatva, kérte őket, hogy a hullát segítsenek neki elrejtteni.

A gyógyszerész kérését megtagadták, mire a gyógyszerész kiugrott az udvarra, ott egy lövést tett a levegőbe, majd visszaroht a szobába és a kilőtt forgópisztolyt a hulla mellé dobta. Ezután a hullát otthagyták és Fürtösnével együtt gyorsan eltávoztak. Másnap reggel Fürtösné nagy szomorúságot színelve, az esetet a község előljáróságának bejelentette azzal, hogy férje öngyilkos lett.

Róth Mária sziliei leányukkal teljesen egybehangozóan adták elő a történeteket, Fürtösné azonban mindent

tagadott. A gyógyszerészt lakásán találtuk. Midőn megpillantott bennünket, meglepetésében csak azt hebegte: „Megyek, uraim, megyek!”

Azonnal megmoztoztam. Télikabátja zsebében Frommerpisztolyt találtam, melyben 6 töltény és egy kilőtt töltényhüvely volt. Ezzel lőtte agyon Fürtöst. A község-házához kísértük, ahol Fürtösnével együtt belsmerték, hogy Fürtös János agyonlövését közösen, előre megfontolt szándékkal követték el. A hulla mellett talált forgópisztoly Fürtösnéé volt, melyet ő dobott oda azért, hogy a nyomozást félrevezethesse. A nála talált Frommerpisztollyal úgy lőtte agyon Fürtöst, hogy mikor az hozzájuk a szobába berohant, ő az ágyból kiugrott és Fürtöst átölelve, a Frommerpisztoly csövet annak melléhez nyomta és elsütötte.

A találkahely csak véletlenül vált a gyilkosság színhelyévé. Előbb-utóbb megölte volna Fürtöst, mert Fürtösné megszökött elől már nem tudott volna kitérni. A pisztolyt is erre a célra vásárolták közös elhatározással.

A gyógyszerészt és Fürtösnét elfogtam, majd a pécsi kir. ügyészségnek a bűnjelekkel együtt átadtam.

A pécsi kir. törvényszék a gyógyszerészt 10 évi börtönre ítélte, Fürtösnét azonban felmentették, a sors keze azonban őt is utolérte. Nemsokára ezután kint a határban, egy újabb barátjával együtt ismeretlen tettes meggyilkolta.

*

A szürke, hétköznapi esetek nyomozása a legnehezebb. Minél több rendkívüli körülmény fordul elő valamely bűncselekménynél, annál könnyebb a nyomozás. Ennél az ügynél első pillantásra szembeötlő, rendkívüli körülmény volt az, hogy valaki éjnek idején elmegy egy távoli szomszédja lakásába és ott követ el öngyilkosságot. Ilyesmi nem igen fordul elő, de ha megtörténik, akkor annak valami különös okának kell lennie. Az ok kutatása, firtatása felgöngyölíti azután az egész esetet. Az első járőr nyomozása a legelnezőbb bírálatot sem állja ki. A második járőr nyomozását siker koronázta. A járőr — nagyon helyesen — a falusi szóbeszédet kikakázva, tájékozódással kezdte a nyomozást. Faluhelyt ez mindig ajánlatos és rendszerint sokat hoz napfényre. Második helyes lépése volt a járőrnek a hulla megtekintése. Ez adta a járőr kezébe annak bizonyítékát, hogy nem öngyilkosság történt. Mikor a járőr idáig jutott, akkor Fürtös és Fürtösné előéletének, viszonyainak alapos felderítése lett volna a következő feladat. Ez bizonyára napfényre hozta volna a gyógyszerész és Fürtösné közötti viszonyt, leleplezte volna a Róth-féle házat, mint találkahelyet és ezáltal adatokat szolgáltatott volna mind az alanyi, mind a tárgyi tényálladékra vonatkozó feltevéshez. Ha ilyen adatokra felépült feltevésünk van, a további nyomozás könnyebb és tervszerűbben hajtható végre.

A járőr nem ezt az utat követte, hanem a Róth-család kikérdezésétől várta az igazság felderítését, ami sikerült. De történhetett volna másképen is. Ha pl. a gyógyszerész hallgatásukat jó pénzen megvásárolta volna, könnyen lehet, hogy a járőr egyszerű kikérdezéssel sem tudhatott volna meg tőlük. A nyomozás érdemét azonban ez nem csökkenti. Az a lényeg, hogy a járőr a már öngyilkosságnak elkönnyvelt esetről kérésre és talált nyomokat, tehát gondolkodva fogott munkához. A sikernek ez volt az alapja, s ha történetesen Róthék beismerése nem tisztázta volna az ügyet, ez a járőr akkor is továbbkereste és meg is találta volna a megoldást. Ilyen az igazi nyomozás.

Aratás.

A tavalyi sivatagforró májusban, mikor rövidke száron koraérett kalászkok halódtak, poros járőr lépkedett a dülönitron lehorgasztott fejjel, mintha mázsás szomorúságot cipelne. A gazda szembejött s köszöntés után megkérdezte:

— Mitől szomorkodnak a csendőr urak?

A járőrvezető felemelle a két karját, körülmutatott a senyvedt vetésen s azt felelte:

— Ettől...

A gazdát meglepte a válasz és rövid tündés után újabb kérdést tett fel:

— Tiszthelyettes úrnak merre van a földje?

— Nekem? — csodálkozott a járőrvezető, — Nekem nincs földem...

A gazda nem értette a dolgot:

— Hát, ha nincs földje, miért fáj az, amit ezen az én istenverte búzámon lát? Hisz' ez az én károm, nem az uraké...

Erre a tiszthelyettes megmagyarázta a gazdának, hogy nem egészen így van. A búza mindnyájunké, mert kenyeret mind eszünk. De meg aztán olyan ez a koravén búza, mint az angolkórós, vézna gyermek, valamirevaló ember belerendül a nézésébe...

A gazda lehajtotta a fejét, majd valami csiklandozni kezdte a torkát úgy, hogy meg kellett azt köszörülni s végülis ennyit mondott:

— Köszönöm, tiszthelyettes úr! Most már nem fáj annyira ez a nyomorúság itt a földemen, mert látom, van ehhez szíve másnak is...

Jólesett ezt a történetet hallani annak idején s bizonyosak vagyunk felőle, hogy az idej fagyok, jégverések után is sok-sok hasonlóan gondverte, szomorú csendőrrjárőr portyázott a letarolt gyümölcsösök és vetések mentén. Így is van ez rendjén, mert csakugyan: kenyeret mind eszünk, de van szivünk a földhöz ezenfelül is, majd aztán arra is gondolni kell, hogy ami a falusi nép gondja, az a miénk is. Ha a búza, akkor nekünk is az, vagy ha akármicsoda más baj veri a falu népét, sujt az a baj bennünket is. Mert közülük jöttünk és nekik szolgálunk. Őket védjük s biztatgatjuk s amikor más segítség nincs, legalább velük szomorkodunk. Hiszen ez is nagy dolog s talán még mindennél is nagyobb: megosztani a gondot...

S mert a bajt, gondot így megosztjuk, jogos részünk van most az örömben is, az aratás örömében. Mert mint a tavalyi száraz májuson a tizenkettedik órában nyugatról esőfelhők gyülekeztek, az idén is visszaadta a természet, amit az egyik kezével előbb elvett: van, mégis van aratás...

Ha jlik a sok acélos derék, kaszasuhintások nyomán földreontlik a kalász. Nem üresen, hanem érett, barna szemekkel tömötten. Tornyos asztagok magasodnak belőle s mikor aztán a cséplőgép búgni kezd, átreneg az embereken a boldog bizonyosság, hogy az áldott mag

most már tető alá kerül. Meglesz a megszolgált kenyere, aki dolgozik, de meglesz a szívesen nyújtott inségkenyere annak, aki dolgozna s nincs mihez fognia. És adunk búzáat a külföldnek is, hogy amit idegenből kell behoznunk, azért szegénységünkben is tisztességgel megfessünk.

Ezt hozza nekünk az aratás: kenyeret itthon és erőt, tisztességet kifelé, hát szeretni is kell a kalászt mindenkinek, aki magyar. És hinni kell a magyar földben s hinni a Teremtőben, mert amikor szárazság, jagy és jégverés végigvág rajtunk, vak rémület üli meg a lelkeket és mégis, amint Péter-Pál bekövetkezik, azért mindig csak van mit aratni. Mégis mindig azoknak van igazuk, akik azt mondják erővel, hittel, hogy ne essünk kishitűségbe, mert minden csapás nyomán kisarjad az élet a magyar földből, lévén ereje örök és elpusztíthatatlan...

Felre hát a kishitűséggel az egész magyar életből! Most még perzsel, dermeszt és jégözönrel ver bennünket Trianon, de ha álljuk a bajt és becsülettel összefogva segít egyik a másikon a gondok közösségében is, akkor eljön a magyar Péter-Pál, eljön a mi végső, igazi nagy aratásunk. Csakhogy akkor aligha búzával fizetünk majd kifelé, a mostani határokon túlra...

Kormányzó Úr Ő Főméltósága születésnapjának megünneplése. Kormányzó Úr Ő Főméltósága hatvanhetedik születésnapját június 18-án az egész országban bensőséges szeretettel ünnepelték meg. A Budapesten állomásozó csendőrtiszti és altiszti kan istentiszteleten vett részt. Istentisztelet után a tisztikar a tisztai társalgó helyiségeiben, az altiszti kar pedig az altiszti étkezőben diszebedén vett részt. A tisztai diszebedén Szűtsy Imre ezredes, a Büm. VI. b. oszt. h. vezetője, az altiszti diszebedén vitéz Békefy Sándor őrnagy urak köszöntötték fel Ő Főméltóságát.

A csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgálja. Június 15-én tartotta az 1934/35. évi csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgáját a budapesti csendőrlaktanyában vitéz Szinay Béla tábornok úrnak, a m. kir. csendőrség fellyelöljének elnöklésével. A záróvizsgát megelőzően nyolc napon át bizottsági vizsgálatok folytak, amelyen a hallgatók a tisztai iskola tanári karából az iskolaparancsnok elnöklele alatt alakult bizottságok előtt minden tantárgyból külön-külön vizsgáltak, a záróvizsga csak az A) csoportba tartozó, úgynevezett főtantárgyak összefoglaló számonkérése volt egy nagyobb szabású közbiztonsági alkalmazó megbeszélése keretében, amelyet a tantárgyak tanárai: Pinczés Zoltán, dr. Kricsfalussy-Hrabár, Endre és vitéz Ridegfy Raymond őrnagyok, dr. Vitray Antal egyetemi magántanár és Abay Kálmán százados vezettek. A záróvizsga végeztével vitéz Szinay Béla tábornok úr az elért eredmény felett Szaday Rezső ezredes úrnak, a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokának, a tanári karnak és a hallgatóknak legteljesebb dícséretét nyilvánította. Ez alkalommal a csendőrtiszti szakvizsgát letették: Alföldi Antal szás. (6. h. gy. e.), továbbá a következő főhadnagyok: Kulcsár Lajos (1. hór. ker.), Karanthusi Kőnczey Gyula (3. h. gy. e.), Bánhegyi Béla (12. h. gy. e.), vitéz Szencsei Feürdő Gyula (1. az. E. J. M.), Pápay Ferenc (6. hór. ker.), Fodor Sándor (6. h. gy. e.), Kadicsfalvy (Kessler) János (11. h. gy. e.), Simon Jenő J. (3. h. t. oszt.) és Torbógyi József (7. h. vod. oszt.). A tanfolyam hallgatói a csendőrség fellyelölje által engedélyezett szabadságuk leteltével próbatanulójukat őrsőkre beosztva fogják folytatni.

■Emléke. Június 16-án felemelő ünnepséggel avatta fel József királyi herceg a pápai 7. bonvéd huszárezrednek a világháborúban kivott dícsőséges harcát és elesett hőseinek emléket megörökítő azobornóvet, amely Manno Miltiades alkotása. — Koppányváránál szép ünnepség keretében avatták fel a hősök ligetét. A felszentelést Gerde László plébános végezte. Az ünnepi beszédet Rainis Ferenc dr. országgyűlési képviselő mondta.

Az őrsparancsnokképző iskola záróvizsgálója. Június 14-én fejeződött be Szombathelyen a nyolcadik őrsparancsnokképző tanfolyam. A vizsgabizottság elnöke *vitéz szinai Szalay Béla* tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője volt a bizottságban voltak: *vitéz Doóry László* ezredes úr, a belügyminisztérium VI. b) osztályának vezetője, *Csiba István* ezredes úr, a belügyminisztérium VI. c) osztályának vezetője és *Szlatinay-Szopkó Győző* ezredes úr, a szombathelyi kerület parancsnoka is. A vizsga eredménye ezúttal is kifejezésre juttatta az őrsparancsnokképző iskola magas színvonalát, gyakorlatias, kiforrott oktatási

módszerét és az oktató tisztikar faredéséget nem ismerő munkásságát. Az iskolát 188 hallgató végezte el. Kötőnő eredményel vizsgáltak tizenötön. Első lett: *Demeter Imre* lovas tüzésőrmester. A vizsga befejeztével *vitéz szinai Szalay Béla* tábornok úr mind az iskola tisztikarának és a segédoktatóknak, mind a vizsgázott hallgatóknak teljes elismerését nyilvánította, majd buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz. A hallgatók nevében *Demeter Imre* tüzésőrmester mondott köszönetet és tett a további szorgalmas munkálkodásra fogadalmat.

Fegyverhasználatok. *Czeglédi Gergely* kistéleki őrsbell próbacsendőr június 9-én 23—24 óra közötti időben a Kistélek község vásártérén működő cirkuszban rendezavarókkal szemben szolgálatilag fellépett. *Balasi Pál* kistéleki lakos *Czeglédi* próbacsendőr kihúzott kardját megfogta. *Czeglédi* próbacsendőr kardját rántotta az ellenszegülő kezéből, miközben a kard az ellenszegülő tenyerét és ujjait több helyen megvágta. *Balasi* sérülése súlyos, de nem életveszélyes. *Czeglédi* próbacsendőr nem sebesült meg. — A domoszlói őrs állományába tartozó *Dombóvári Sándor* csendőr június 10-én eltávozással Gyöngyösön járt, ahonnan kerékpáron este indult vissza az őrsére. 21 óra 45 perckor *Domoszlói* és *Márkazi* községek közötti megyei úton *Szöllősi János* domoszlói lakos lovaskociját érte el. 25—30 méter távolságból cseppetlenül figyelmeztette a kocist az előzésre. *Szöllősi* lovát jobbra rántotta, estorával a lóra ütött s az ütés a csendőr arcát is érte. *Dombóvári* csendőr kardot rántott és *Szöllősi* jobb lábfejét megvágta. A sérülés nyolc napon alul gyógyul. A csendőr nem sebesült meg. — A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Lovas vizsga. A budapesti 3. lovastanulósztálynál június

14-én volt a 9 hónapos továbbképző tanfolyam hallgatóinak vizsgálója. A tanfolyamot 15 hallgató végezte el. A vizsgabizottság elnöke *Abafalvy Sándor* alezredes, a budapesti I. kerület beosztott főrzstisztje volt. A tanfolyamon első lett *Kahnár Péter* őrmester. A hallgatók közül 5 kitűnően, 6 jelesen és 4 jó eredménnyel végzett. A tanfolyam résztvevői általában igen magasfokú lovaglási ismeretekről tettek tanúságot és a tudásnak jóleső, további erőv. asó érzésével térhetnek vissza őrsükre.

Baleset. A budapesti közlekedési őrs állományába tartozó *Vörösmarty József* tisztbelyettes és *Dicső Mikály* csendőrből állott járó június 13-án az F. 418. rendszámú oldalkocsis motorkerékpáron *Cegléd* felől Budapest irányába portyázott. *Cegléd* és a *Budai-úti* elágazás között kifogyott a tartályból a benzín és a motor az úttesten megállt. A járó a Budapest felé gépkocsi haladó *Kemény Pál* alezredea urat kérte meg, hogy a motorkerékpárt *Ceglédbercelleg* vontassa el, ahol a járó benzint vehet és szolgálatát tovább folytathatja. A járó erre engedélyt kapott és a motorkerékpárt a személynépkocsi után követte. Egy km-nyi útvonal megtétele után a vontatókötél elszakadt és a kötél vége *Vörösmarty* tisztbelyestest fejbeujtotta. Az ütés következtében a motor-

vezető szemlívég eltörtött. *Vörösmarty* tisztbelyettes a bal szemén és homlokán megsérült. Sérülése 8 napon belül gyógyul. *Dicső* csendőr nem sérült meg és a motorkerékpár is sértetlen maradt. A baleset után *Kemény* alezredes úr a motorkerékpárt *Ceglédbercelre* vontatta, ahol a járó benzint vett és szolgálatát tovább folytatta. Az ügyben kivizsgálás indult.

Felavatták a világháborúban elpusztult lovak emlékművét. Június 16-án lelepték le a *Ferenc József* lovassági laktanya udvarán a világháborúban elpusztult lovak emlékművét. Az ünnepi beszédet *vitéz Tótvörödy-Asbóth István* ny. altábornagy mondta, kiemelve a világháborúban hangtalanul azenvedő háborús ló érdemeit. A szobrot, amely *Mészáros László* alkotása, *Németh Károly* dr. tanácsnok vette át a székesfőváros gondozásába.

Próbacsendőrök győzelme a szegedi lövészversenyen. A szegedi helyőrségi lövészverseny — június 18-án — a makói gyalog tanalosztály legénysége is résztvett. Mintegy 70 versenyző között *Gyergyószegi Múló*s prbcső. az első. *Gál Imre*

prbcső. a második. *Domenkos Sándor* prbcső. a harmadik és *Varga József* prbcső. a hetedik helyezést érte el. Ehhez a kiválóan szép eredményhez csak anyai a hozzáfűzönivalónk, hogy büszkék vagyunk rá.

Csendőrségi Közlöny 12. szám. Személyes ügyek. Legfeljebb elhatározás. A Kormányzó Úr ő Főméltósága legfeljebb elhatározásával *Szlatinay-Szopkó Győző* ezds.-t, a szombathelyi III. kerület parancsnokát és *Tomory Endre* ezds.-t, a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár parancsnokát szolgálati állásuk alól felmenteni, továbbá ugyanazon legfeljebb elhatározással *Kézdizsentsőléki Voloncs István* ezds.-t, a budapesti I. kerület ideiglenes parancsnokát a budapesti I. kerület és *Barányi Ferenc* ezds.-t, a pécsi IV. kerület ideiglenes parancsnokát a pécsi IV. kerület parancsnokává kinevezni méltóztatott. — *Miniszteri* rendelték. Odaitételt a III. osztályú tiszti szolgálati jel: *vitéz Karsay Jenő* és *Báró Béla* ezds.-oknak. — *Áthelyeztetelt:* *Argay Ferenc* g. hógy., a debreceni VI. kerület debreceni osztály gazdasági hivatalának előadótisztje — gaz-

dasági hivatalfőnöki minőségben — a pécsi IV. kerület pécsi osztályparancsnoksága gazdasági hivatalához Pécsre. — Tartósnan vezényeltetett: *Dr. Tóth József I. hdgy.*, a debreceni VI. kerület gyalogtanalosztályának oktatótisztje Nyirgyháza, ugyanezen kerület mátszalkai osztályparancsnokságához Mátszalkára. — *Állandó nyugállományban kinyújtottak:* Szamosy Tibor pécsi IV. kerületbeli g. szds., Agárdi Miklós debreceni VI. kerületbeli alhdgy., Tóth János I. szegedi V. kerületbeli, Gyelria István pécsi IV. kerületbeli thts.-ek. *vitéz Nagy József III.*, Buki János pécsi IV. kerületbeli alhdgy.-ok, Szarvasi Pál, szegedi V. kerületbeli thts., Kárpáti József, székesfehérvári II. kerületbeli alhdgy., *Uf helyi Dezső*, miskolci VII. kerületbeli, Fuha Ferenc, székesfehérvári II. kerületbeli, Kácsor József, budapesti I. kerületbeli, Czako Béla, szegedi V. kerületbeli, Kiss Ferenc, budapesti I. kerületbeli, Kamondi Antal, székesfehérvári II. kerületbeli és Szabócs Sándor miskolci VII. kerületbeli thts.-ek. — *Örökbefogadás:* A m. kir. igazságügyminiszter úr rendelete alapján Keasler János hdgy. családi neve — *vitéz Kadicsfalvy Gyula Sándor* által történt örökbefogadás folytán — „Kadicsfalvy”-ra. — *Nemesség elismerés:* *Makkly József*, tiszadobi lakos, törm. régi magyar nemessége igazolva van. — *Nemességigazolások:* *Gyurko Lajos* cs. családi nevét helygymiszteri engedéllyel „Gyoroki”-ra, *Durbák Imre* törm. „Déri”-re, *Noidk Lajos* prbcső. „Nidasi”-ra, *Euhn József* prbcső. „Hunteleki”-re változtatta. — *Szabályrendeletek:* Az OTBA szolgáltatásainak újabb szabályozásával kapcsolatos intézkedés. — A m. kir. csendőrségi gyógyházak számára kiadott *Általános Határozványok* helyesbítése. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A miskolci VII. kerületének területén, Parád fürdőtelepen, a fürdőudény alatt három fős fürdőkülönítmény működik. — A budapesti III. osztályparancsnokságnak Gödöllőre történt áthelyezésével egyidejűen annak elnevezése „gödöllői III. osztályparancsnokság”-ra változott. — Ideiglenesen vezényelt csendőrök által elvitt ruha-, fegyverzet-, felszerelés- és egyéb tárgyakról kimutatás kiadása. — Vas vármegye szombathely — közseg — felsőöri járáshoz tartozó Köveskút és Salla községek kisközség jelleggel egyesültek és az egyesített közseg neve: Köveskút. — Vas vármegye szombathely — közseg — felsőöri járáshoz tartozó Zarkabáza és Szentkirály községek kisközség jelleggel egyesültek. Az új kisközség ideiglenes neve: Zarkaszentkirály. — A Vas vármegye szombathely — közseg — felsőöri járáshoz tartozó Borsók nagyközség kisközséggé fejlődött vissza és a közsegzsrádhelyi körjegyzőségbe lett beosztva. — „Utastás a fürdőkülönítmények és fürdőorsók számára” című füzet megrendelése. — Pályázat számos irodatiszti és kezelő állásra.

Beutalások Balatonfüredre. A helygymiszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* *Boitka Endre* alez. és felesége, *Sasady Arthur* alez. és felesége, valamint *Edith* leánya, *vitéz Paksy-Ekcs Tibor* örgy. és felesége, *nemes Szentolgyi Richard* örgy. és felesége, valamint *Judith* leánya, *Keresztes Béla* g. örgy. neje és nővére: *özv. Publik Erzsébet*, táblabíró özvegye, *Nemessomostory Jenő* szds., felesége, *Egon* leánya, továbbá édesanyja: *özv. Münster Karolyne* és huga: *Mimster Mária*, *Hanthy Károly* szds. és *László* nevű fia, *vitéz Uf helyi László* szds. és felesége, *Székessy István* hdgy. és felesége, *vitéz Dóry Lászlóné*, ezredes felesége és *Andrea* leánya, *Sárdy Gyuláné*, szds. felesége. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztviselők és árvaik közül:* *Barnas Árpád* ny. tbk., *Goroczky Vilmos* ny. ezds., *özv. Kovács Karolyne*, ezds. özvegye és *Klára* leánya. *A m. kir. honvédség tényleges tisztai állományából:* *vitéz Szilvási Nándor* örgy., felesége és *Magdolna* leánya, *Horváth László* szds., felesége és két fia, *dr. Sárdy Károly* szds. hb., felesége és leánya. *A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tisztviselői és árvaik közül:* *Horváth László* ny. tbk. és felesége, *Kovács József* ny. tbk. és felesége, *dr. Schmitz Rudolf* ny. tbk. hd., *Ariszovány Ricovány Béla* ny. ezds. és felesége, *Ditrői Puskás Lajos* ny. ezds., *Kovácsnai dr. Fén István* ny. ezds. hb., *Kaszás Antal* ny. I. oszt. hadbiztos és felesége, *özv. báró Hanay Lipótné*, vezérrezendes özvegye, *özv. Csányi Winkhofer Emilné*, tbk. özvegye, *özv. Polgár Rezsóné* tbk. özvegye és *Irma* leánya, *özv. Lavitzka Aladárné*, ezds. özvegye, *özv. Scalfó Ottóné*, ezr. özvegye, valamint *Magdolna* leánya, *Papp Vilma* és *Papp Réza*, ny. I. oszt. főőrtörzserős nővel, *özv. Torma Lajosné*, szds. özvegye. *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* *Becskai József*, *Mészáros Ferenc* és *Benke János* alhdgy.-ok, *Bujáky Antal* thts.,

Gábor Lajos thts. és felesége, *Kóka András* szv. thts. és felesége, *Molnár Sándor* törm., *Tóth Jánosné II.*, thts. felesége és *Sankta* leánya. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi egyének, özvegyek és árvaik közül:* *Szamosi György* ny. thts., *Czencz György* ny. törm. és felesége, *Barna Ferencné*, ny. alhdgy. felesége *Istványa* és *Pirocska* leányaival, *Kiss Lászlóné*, ny. thts. felesége *Mária* nevű leányával, *Argius Valérné*, ny. thts. felesége, *özv. Szajeci Györgyné*, thts. özvegye *Elemér* fiával és *özv. Szenci Jánosné*, thts. özvegye. — *A m. kir. rendőrség állományából:* *Kalmár Béla* rendőrfőkapitányhelyettes, *dr. Dobó Arpád* rendőrkapitány és felesége, *Végül:* *Winkler Gyuláné*, műszaki tanácsos felesége és *Grillner Jenőné*, bányatanácsos felesége.

HAJNAL.

Mély-mély álmot terít az éjszaka szőnyeg,
De tén a nagy piktor, égi ecsetével;
A lilhatár alatt rózsaszínre festi,
És a tanya népét simogatni kelti.

Kipattan majd a nap hírtelen magától,
Rózsaszín felhők szelencs pírnapjából,
Száradó természet szíve nagyot dobban,
Egy kis rigó trillás amott a bokorban.

És az éjszakának dörögő hamalan
Szuronyt csókol-ölel az első napnyugt;
Ősrégi kőkereszt hűvös árnyékában
Csendülörök állanak katmás vigyázóba.

Főtékintenek rá, a nagy Teremtőre
És vigyáznak híven fardát pihenőre,
Kiket az élel harcok megyesbe:
Csendőrök hivatása ez.

CSER KALMAN

(aki a Csendőrségi Lapokból szerette meg az írói-életét.)

Beutalások Hévízre. A helygymiszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* *Margitay József* alez., felesége, *Margit* leánya és *Béla* nevű fia, *dr. vitéz Damásy Farkas* alez., *Huszár Agoston* alez. feleségével, *Balassa* és *Lygia* leányaival, *vitéz Csörgy László* alez., *dr. Szics István* alez., *vitéz Bátky József* alez., *dr. Szentkirályi Béla* alez. hb., *László* nevű fiával, *Papp János III.* örgy., felesége és *Nóra* leánya, *vitéz Soós Gusztáv* örgy. és felesége, *vitéz Bakó László* szds. és felesége, *dr. Beda József* hdgy. és felesége. — *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztviselők és árvaik közül:* *Stenckey Lajos* ny. ezds. és felesége, *Vasuday Béla* ny. ezds. és felesége, *Zékó Henrik* ny. alez., *dr. Papp Vilmos* ny. I. oszt. főőrtörzserős feleségével és *Vilmos* fiával, *Kovalovszky Oszkár* ny. g. szds. feleségével, *özv. Krausz Antalné*, ezds. özvegye, *özv. Lennhuyi Sigmund* *Lizárné*, örgy. özvegye, *özv. Szigmond Istváné*, örgy. özvegye *Eleonóra* és *Edith* leányaival. — *A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei közül:* *Üregdi Nagy László* örgy., *Némethy Ferencné* alez. felesége és *Hajnal Atajosné*, örgy. felesége. — *A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tisztviselői és árvaik közül:* *özv. Dócányi Jenőné*, I. oszt. főhadbiztos özvegye. — *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* *Pál Sámuel*, *Varga Pál* alhdgy.-ok, *Székessy Gyula* alhdgy. és felesége, *Imre Imre* thts. és felesége, *Nagy Mihály* thts. és felesége, *Béneck József*, *vitéz Bótké Péter* thts.-ek, *Szász József II.* thts. és felesége, *Orbán János* thts., *Laprády Károly* törm. és felesége, *Sápl Imre*, *Szabó Dániel* törm.-ek, *Kardos János* törm. és felesége, *Osihar József*, *Kardos Lajos*, *László Ferenc*, *Gyepes Mihály* törm.-ek, *Ganczy Endre* örm. és *Jenőfi János* Gyuláné, törm. felesége. — *Ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül:* *Józsa László*, *Nagy D. István* ny. thts.-ek, *Btró Gergely* ny. thts. és felesége, *vitéz Börcsök Sándor*, *Gaál Béla I.* ny. törm.-ek, *özv. Wolf Rozsáné* ny. thts. felesége, *özv. Huvváth Lajosné* thts. özvegye, *Budai Lászlóné* ny. g. thts. felesége, *Kozma Dávidné* ny. törm. felesége és *Németh Istváné* ny. örm. felesége.

Hú tud róla? Bekó Sándor Istvádnál születési ormentert, vagy törzsermentert keresi *Jó Ferenc* nyugállományú tisztihelyettes (Aszód) és őt vagy azokat, akik tudnak róla, címe közlésére kéri.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy *Abay Kálmán* százados úr által összeállított *Rendelekek Mutatója* július első

napjában kerül postára portóköltés csökkentése miatt a szárnyparancsnokságok címére, ahol a megrendelők átvehetik.

Hajdúszoboszlón azok a csendőrök és hozzátartozóik, akik a 73 és 78 fokos meleg, igen nagy gyógyítóerejű fürdőben óhajtják reumatikus fájdalmaikat gyógykezelni, a fürdő közvetlen közelében, Major-utca 204. szám alatt, *Király Antal* ny. csendőrlásztihelyettesnél napi 3 pengőért teljes elátást kapnak a fűtésezzel.

Horváth Endre „Helyesírás szótár”-át, amelyet a Néptanítók Lapja a tanítóknak is ajánlott, a csendőrség tagjai az eredeti 3 P ár helyett 1.60 P-ért kaphatják, ha folyó év júliusában megrendelik. Legálább három példány együttes rendelése esetén az ár példányonként 1 P. Az összeg postabélyegben is beküldhető: *Horváth Endre, Káspat, Hunyadi-utca 126. sz.*

Csendőrségi tollforgót árult, köt. javít *Vásjai (Vlahna) Mihály* nyug. szakaltiszt, Budapest, I., Márvány-utca 29. III. em. 8. vagy *Dél József* nyug. thts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám. vagy *Fekete Gyula* nyug. törzsőr-mester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép. új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMELYI HIREK.

Őrsparancsnokká kinevezettek: a budapesti I. kerület állományában: *Buga Albert* és *Magyar József* thts-ek; a debreceni VI. kerület állományában: *Barna István*, *Orosz István*, *Fenyő János*, *Juhász Sándor*, *Szalaknai Ferenc*, *Nagy Pál IV.*, *Göncz József* és *Török Péter* thts-ek.

Házasságot kötöttek: *Takács József* fhdy. *Ladiny Mária Valéria* úrbölggyel Künhegyesen; a székesfehérvári II. kerület állományában: *Németh Károly* törm. *Szaviczka Ilonával* Nagyigmánd községben; a szombathelyi III. kerület állományában: *Cserjés Dénes* törm. *Csébi Mária*val Zalapáti községben és *Reményi Károly* thts. *Horváth Erzsébet*tel; Nagyatád községben; a pécsi IV. kerület állományában: *Hegedűs Dániel* törm. *Balog Judannával* Dunavacsán; *Kovács István V.* törm. *Lőrincz Mária*val Sámodon, *Kalmár János* törm. *Magyar Katalinnal* Magyarcsanakon és *Dudás István I.* törm. *Halász Rozáliával* Ókékcskén; a debreceni VI. kerület állományában: *Molnár János* thts. öz. *Harangi Istvánné*, sz. *Bereczki Sára*val Debrecenben, *Varga József I.* törm. *Svábi Ilonával* Komádiban és *Szabó Lajos II.* oszt. altiszt *Motyoszkai Erzsébet*tel Balassagyarmaton; a miskolci VII. kerület állományában: *Igall Ferenc* törm. *Molnár Mária*val Dombóváron, *Jó Bernát* törm. *Kiss Margittal* Miskolcon, *Csomós József* törm. *Pintér Irmával* Miskolcon, *Orosz József* törm. *Gyökér Regina* Máriaival Felsőnyáradon.

Danyi Sándor törm. *Csorba Ilona Margittal* Miskolcon, *Nadaras Lajos* törm. *Szatmári Mária*val Mátrahollán és *Beni János* törm. *Baldos Ilonával* Miskolcon.

Családi hírek. Született: *Barubás Zsigmond* budapesti I. kerületbeli v. törm-nek *Miklós-László* nevű fia, *Csibó József* budapesti I. kerületbeli thts-nek *András* nevű fia, *Horváth Imre* székesfehérvári II. kerületbeli thts-nek *Magdolna* nevű leánya, *Nagy József II.* szombathelyi III. kerületbeli thts-nek *József-Géza* nevű fia, *Magyarkúti Jenő* szombathelyi III. kerületbeli v. törm-nek *Erzsébet-Teréz* nevű leánya, *Galencsér Lajos* szombathelyi III. kerületbeli törm-nek *Lajos-László* nevű fia, *Megeyer György* szombathelyi III. kerületbeli v. törm-nek *Ilona-Mária* nevű leánya, *Papp József IV.*, pécsi IV. kerületbeli thts-nek *Györgyike-Mária* nevű leánya, *Hejgyess Sándor* pécsi IV. kerületbeli törm-nek *Etelka-Erzsébet* nevű leánya, *Véteki Mihály*, pécsi IV. kerületbeli törm-nek *Jolán* nevű leánya, *S. Pápai István* pécsi IV. kerületbeli thts-nek *István* nevű fia, *Korom István* pécsi IV. kerületbeli thts-nek *István-Zoltán* nevű fia, *Tölgyes Ferenc I.*, pécsi IV. kerületbeli v. törm-nek *Etelka-Rózsa* nevű leánya, *Turcsányi Mihály* pécsi IV. kerületbeli thts-nek *Tibor-Ernő* nevű fia, *Nemesfalvi Antal* szegedi V. kerületbeli szv. thts-nek *Illdikó-Isabella* nevű leánya, *Orosz István* debreceni VI. kerületbeli thts-nek *Irén* nevű leánya, *Posta János* debreceni VI. kerületbeli törm-nek *Dare* nevű fia, *Csorba Mihály* debreceni VI. kerületbeli törm-nek *Sándor* nevű fia, *Derecskei János* miskolci VII. kerületbeli alhdgynak *Gyula-István* nevű fia, *Vida Márton* miskolci VII. kerületbeli thts-nek *Eva-Anna* nevű leánya és *Veres József* miskolci VII. kerületbeli törm-nek *Erzsébet* nevű leánya.

Halálozás. A soroksári őrs állományába tartozó *Támcsón József* őrmester június 19-én 2 óraker szülei lakásán, Jászládány községben, agyhártyagyulladásban meghalt.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent Isten optikai, rádió 144 oldalas árjegyzékét az alkalmi vételek listájával.

HATSCHKEK és FARKAS SZAKüzLETEI

Budapest, IV, Károly-körút 28, VI, Andrásy-út 31, VII, Róköczi-út 80

Felhívjuk azon Csendőr közgazdálkodások figyelmét,

melyek a Soproni Löffler János hárszűgyár cikkelt meg ki nem próbálták, a sok közül az alábbi néhány elismerő nyilatkozatra:

„Milyen tisztelt vezérképviselőt igazgatóság! A küldött szállással úgy részesült, mint az őrs többi tagjai, nagyon meg vagyunk elégedve, igen izleten. A jövő hó elejétől megrendelést fogunk eszközölni.
Sádpár, 1935 V. 21.

Mély tiszteltető
MÉRI JÁNOS
Csendőrtörzsőrvezér

„A szállított árú teljesen megfelel. Ha előzők, újból rendelünk.
Ricea, 1935 V. 1.

Tisztelettel
SZEP tisztelgettes, öpk.

„A küldött árakkal meg vagyunk elégedve, ha előzők, ismét rendelünk.
Mosonaszolnok, 1935 V. 22.

ERŐS tisztelgettes, öpk.

... meg vagyunk elégedve ... az árú kifűnök.

Tiszakörd, 1935 június 1.
MOLNÁR törzsőr-mester,
ADONYI törzsőr-mester.

A csendőr közgazdálkodásomnál elismert minőségek a következők:

Veronai	kg. 2.40
Sonkás különlegesség	2.75
Cserkés számlái	1.90
Báczkai kolbász	1.80
Konzum számlái	1.60
Szárúkolbász	1.15
Ia téli számlái	2.80
Páros debreceni	2.-

Ingyen csomagolás. Bérmentve utánvétellel 45 kg-os postacsomag összeállításban. Az összes cikkek a legnagyobb mennyiségben is tartoznak. Szállítunk *Graf Andrást* *Mihály* úr ömeltósága uradalmától teljes záros la Trappista sajtot kg-ként 1.50 3 karika cca 4-4 kg bérmentve.

„Elt” és „Brif” kávékonzerget kg-ként 1.70 illetve 2.80 P-ért bérmentve 45 kg-os postacsomagban.

ÉLELMISZER VEZÉRKÉPVISELET
BUDAPEST, VII., AKÁCFA-U. 59. I. 6.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tisztelettel gépj. vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészisszádnak és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szászszent közlést kérem!” A kéziratot kérjük a papruak csak egyik oldalára, felhasználásnál, vőképpel kettes soridősságra, kézírásal pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megismeri és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételék beküldése alkalomával csatlakozni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos liastelelőji ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelölt közleményeket tiszteltetésükben részesszük, de tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát delezgészésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdal korrektúrát mi végesszük, korrektúralevéllet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink túllönlény-mataikat közvetlenül a Szállam-nyomda igazgató-ságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szelvezkedjenek megrendelni, amely azt velünk köztli szerződésének ár-számbára szerint köteles elkészíteni. Minden hozzászólás hiteltelt levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomás-helyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzászólóknak levelet szolgálati útra nem tereünk, azok tartalma vagy beküldőik kitéle jellel senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legelőszerebb kisebb helység nevet vagy őtjegyű számot választani. Annak, aki jeléget nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét utalt választolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-rovatban válaszolunk. Előzetést csak a csendőrség, honvédség és az állami csendőrség, továbbá a bíróságok, igazsághajji és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú tagjaitól egyénel az elősz-tésti díj jellel fizetik. Előzetést csak legelőbb félére lehet. Az elősz-tésteleket kérjük pontosan megírni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk azant pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekek számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

● Oktatótiszta. A Szut. 330. pont 4. alpontjában foglalt esetnek, nevezetesen, hogy egy veszélyes gonosztevő csendőrnök fegyveresen ellenél, olyan sokféle változata lehet, hogy a fegyverhasználat nélkül való löfegyverzés módját nem lehet közelebbről meghatározni, vagy éppen magya-

eálni. Ezért van az, hogy a 4 alpont utolsó sorában előforduló „löfegyverzésére más mód nincs” kifejezést a 338. pont nem magyarázza. Az utasítás eredeti szövegében ott erre is volt magyarázat (körülbelül a következőképpen: „Az ellenszolgálatnak és a nemzeti biztonságunk védelmével ellátott veszélyes gonosztevők részéről fordul elő. A „löfegyverzés más módja” lehet: a törvényes következményekre való figyelmeztetés, hozzátartozók, ismerősök által való rábeszélés, észrevételre megrobanás elgészítés, kitűrtetés stb.” Ezek természetesen inkább csak gyakorlati tanácsok lettek volna mint magyarázat. A miniszterközeli bizottság azonban úgy döntött, hogy a löfegyverzés „más módját” célszerűbb a csendőr letéményességére bízni, nehogy az utasítás magyarázata által az alkalmazandó módszereket illetően megködve érezze magát. Oktatásnál a fenti módszereket azért meg lehet említeni, de hangsúlyozni kell, hogy más eljárást kell követni akkor, ha az ellenszolgálat szabad terepen és megint mást, ha zárt helyen, községben, épületben stb. történik, ahol az ellenszolgálat nemcsak a csendőr, hanem más életét is veszélyezteti. A „más módon” tehát lehetőleg ritkét kevesebb vértetés árán való löfegyverzés megkísérlésének elsősorban az utóbbi esetben van fontossága.

Keresendő. 1. Lászlókonválaszt kap. 2. Olvassa el folyó évi 5. számunkban közölt 16. leközlonválaszt.

Hírszóró. A törzsmesterei I. havi szolgálati körletbe való besorozása az 1934 április 5-én kelt 15.316/eln. Vtk. c. 1944. Bm. számú rendelet értelmében, az ezen időpont után előléptetett, illetve előléptetendő 1925. évfolyambeli rangjárásával együtt fog megörömlni. Mivel ezen rangjárásal kézzel a járőrvetési tanfolyamot kitűnt vagy jeles eredménnyel végeztek 1934 november 1-én, a jó vagy előszéges eredménnyel végeztek pedig 1935 november 1-én léptek, illetve lépnék elő törzsmesterekké, én az 1. fokozatba ez kitől számított 2 év múlva lesz besorozva.

Házért. Máltánylást érdemlő esetekben és nyomós okok fennforgása mellett a hadjárta ára csendőr vőlegénye a nőstőlési engedély soronkivűli kiadását kérheti és meg is kaphatja. Az Ön esete ilyennek látszik, mert az ára vagyona veszélyeztetve van. Ezért az eset részletes feltárása mellett kérheti szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály) a nőstőlési engedély soronkivűli kiadását. Ez volt a lényege a hasonló kérdésekre adott eddigi üzeneteinknek, annak is, amelyre Ön levelében írtunk.

88.888. A csendőrséghez 1925-ben beléptettek törzsmesterei előléptetése 1932 január 1. és 1935 november 1. közötti időre esik. Az egyénel probaszolgálatra felvették 1932-ben léptek elő, akik pedig mástól vagy kézzel próbaszolgálatot teljesítettek. 1934 november 1., illetve 1935 november 1-én léptek, azaz lépnék elő. Aszerint, hogy a járőrvetési tanfolyamot kitűnt és jeles, vagy jó, illetve előszéges eredménnyel végezék. Kérdésében D. akl 1925-ben jött a csendőrséghez, az őrmesterei előléptetésében — úgy látszik — mellőzve volt. Minthogy a mellőzés miatt egy-

FEGYVEREK, LŐSZEREK, SPORTÁRUK
ZUBEK FEGYVER- ÉS SPORT-ÁRUHÁZÁBAN
 BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRLET 29. SZ.
 ALAPÍTVA 1871. ÁRJEGYZÉK INGYEN!

Országos Ruházati Intézet Rt.
 Budapest, V., Eötvös-ler 1. Telefón: 84-8-32, 84-8-31.
 Mint a honvéd jellel szolgálat tartó vállalat, szűlt te hávi (dolmány) 24 hávi, pl. leonás mellett, egyenruhák, polgári ruhák, lebecneműt és minden felszerelést.
 Vidéki megbízottak!

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésre

Hálószoba Ébélő Egyes bátordarabok stb.	Szalon Recamlér Fotelek Matrac Sodruay stb.	Ébélőszőnyeg Futók Osszekötők Szelonakarók Paplanok stb.	Fehéruemű és Ágyruemű Vásznak Ingyanyag Ruhaszövet stb.
---	--	---	--

Iron nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszl Ferenc-ler 5. T. 271-77

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSLETFIZETÉSRE
 SZELONOK TAKARÓVAL
 ÉBÉLŐSZŐNYEGEK P 65-101
 P 21-101
 Fotelágyak, paplanok, vasbátorok, futók, ruházóvetek, Lakberendező Vállalat
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árgendmény!

évet vezetett és a járőrvezetói tanfolyamot csak jó eredményel végezte, 1936 vagy 1937 november 1-én lép elő. Viszont C., aki szintén 1925-ben lépett be a csendőrséghez, de az őrmesteri rendfokozatot rendes időben, 1930-ban érte el és a járőrvezetói tanfolyamot is jelesen végezte, már 1934 november 1-én elő kellett, hogy lépjen tőrzsőrmesterré. A rangfenntartás nélkül mellőzötték előléptetése később lesz szabályozva. Akkor lesz megállapítható, hogy lentírt B. 1936-ban vagy 1937-ben lépe-e elő. Ebből látszik, hogy az előléptetésnél való mellőzésnek évekre kiható hátrányos következménye lehet, pedig könnyen el lehetne kerülni. Az őrmesteri rendfokozatban eltöltött idő a tőrzsőrmesterek meghatározásánál nem jön figyelembe. Erre nézve az új rendelkezések 9. pontja tisztázza képet nyújt, de abban a tekintetben is, hogy ha egyszerre lépnek elő tőrzsőrmesterré, melyik lesz a rangidős. A 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételtek.

M. J. őrm., Demecser. Olyan halászáti kihágás, amelyik a sértett fél kívánságára üldözendő, nincs.

Hévia. A június 15-i számunkban részletes tájékoztatást talál kérdésére.

44. Kérdésére választ talál az 1932. évfolyamunk 748. oldalán „Viták” jelleg alatt és a 785. oldalán „Igazság” jelleg alatt adott üzeneteinkben.

Június 4. Ha valamely község vagy ipartelep leporlyázására másfél óra (kilencven perc) van előírva, akkor annak egyharmada, tehát harminc perc a pihenők céljaira van felvéve, azaz ezekből az egyharmadokból tevődnek össze az illetékes pihenők. Különös volna, ha valaki azt kívánná, hogy X. községben, melynek leporlyázására a távolsági kimutatás szerint másfél óra van előírva, a pihenőt is megtartsa azon a bizonyos harminc percen keresztül. Ugyane címen azt is kívánhatná, hogy a Szut. 6. mellékletében megállapított portyázási idők egyharmadát is pihenőre fordítsa azon az útvonalon, melyen portyáz. Szó sincs róla. A kis pihenő megtartása a járőrvezetőre van bízva hely és idő tekintetében. Neki kell ezekből az egyharmadokból gazdálkodnia és ott tartani a pihenőt, ahol a legcélszerűbb és csak bizonyos portyázás után. A nagy pihenőhöz már kötvé van az öpk. parancsal (előírásai) által, aki szintén csak a szempontok figyelembevételével mellett írja és írhatja elő annak helyét és idejét, ha helyesen akarja irányítani a mozgalmat. Annál kevésbé helytálló az ilyen kívánság, mert lehetnek ipartelepek és községek is, ahol pl. léli időben készült dolog a pihenő megtartása, egyszerűen azért, mert arra alkalmas hely ott nincs. A vitában önnök van igaz.

N. B. III. cs. Kérheti írásban vagy személyesen az anyakönyv igazgatóját a főszolgabírónál, mint anyakönyvi felügyelő hatóságnál. Kéréime indokolásául be kell mutatnia apja, nagypapja születési anyakönyvi kivonatát, melyekben az előnév is fel van jegyezve. Az, hogy az Ön születésénél az atya neve előnév nélkül lett bevezetve, az anyakönyvvezető hibája, mert a vonatkozó törvény szerint, azaz a 80000/1906. E. M. (Anyakönyvi utasítás) 58. §-a értelmében annak a kötelessége lett volna gondot fordítani arra, hogy atya nevét atya születési anyakönyvi kivonataiból helyesen megállapítsa.

Takarodó. Azt kérdezi, meg van-e engedve, hogy a napos csendőr takarodó előtt ágyba, levetkőzve, lefekhesse. Nincs megengedve. A napos köteles a laktanya kapuját takarodókor bezárni és ez időpontig a napos az, aki az őrsön voltaképpen készültégekben van. Különbözik a Szut. 189. pontja „éjjelre” enged meg, hogy a napos csendőr az őrsőknél levetkőzve ágyban aludjék, éjjeliőrszak alatt pedig a takarodótól öbresztőig tartó időt értjük.

Marcali. Március 15-e nemzeti ünnep, de olyan jogszabály nincs, amely munkaszünetet ír elő erre a napra. Másik kérdés zavaros, nem tudunk rajta eligazodni, ismételve meg.

Balaton 336. Sorából küzdelmes élet, rengeteg gond táruul élénk szelleművel egy melegsziú ember is. Őszintén sajnáljuk, hogy három gimnáziumot végzett fiatal nem képes anyagiak miatt tovább tanulni és azt még inkább sajnáljuk, hogy nem lehetett segítségére ifának a jutási altszéképző iskolába való bejuttatásánál, mert egyrészt oda csak a honvédség tényleges állományából van felvételi, másrészt azért is, mert három középszikolával amúgy sem tudna bejutni. Kérje talán az áthelyezését olyan őrsre, ahol a fiúnak módja volna legalább a negyedik osztály elvégzésére, mert három osztállyal sehol sem fog tudni elhelyezkedni. Jelentse a helyzetét kibálgatáson, természetesen éppen oly őszinteséggel, mint ahogyan nekünk megírta.

Cegléd. Büntetett előéletű nem vesznek fel a csendőrséghez. Megjegyezzük, hogy „gyanú miatt” senkit sem ítélek el, csak a bizonyított bűn von maga után büntetést.

Halastó. Számvivő tiszthelyettesi tanfolyam egyelőre nem lesz.

Megfejtés. Vannak büncselekmények, amelyeket büntetés terhe mellett mindenki köteles felfedni. Ezekről írtunk a múlt évi 12. számunk 361. oldalán „Köteless-e a közönség támogatni a csendőrt nyomonzó munkájában?” címa alatt.

Vadvirág Gazdászati tiszti tanfolyam egyelőre nem lesz. Hogy mikor lesz és honnan jön az utánpótlás, azt ma még nem lehet tudni.

Egyek. Emléktápot volt tartalékos tisztek és tisztjelöltek kapnak. Az ilyenek egyenruhát vishetnek és pedig a legutóbbi tényleges szolgálatauk alatt részükre rendelkezésre volt egyenruhát és rendfokozati jelvényeket a díszítveg és szolgálati jelvények nélkül, vagy pedig a m. kir. honvédség tisztjei és hasonlítású egyenruájára jelenleg rendszeresített ruhát és rendfokozati jelvényeket külön engedély nélkül, olyan ünnepélyes alkalmaktól, midőn a tiszti egyenruhában, mint társadalmi megkülönböztetésnek és kitüntetésnek, illő helye van. Ilyen alkalmak pl.: az Államfi legmagasabb szilvítés- és nevenapja, hazafias és egyházi ünnepélyek alkalmával tartott istentiszteleteken, megfelelő társadalmi alkalomok egyének esküvőjén, előkelő és zárkörű táncestélyeken, hátréti események megünnepelése alkalmával, bási halottak emlékünnepélyén stb. Erre külön engedély nem kell, mindenkinek tudnia kell, mikor veheti fel az egyenruhát és mikor nem. Ha visszaél ezzel a jogával valaki és ezzel az egyenruha tekintélyének, komolyságának ért. jelentést kell tenni a vegyes dandárparancsnokságnak, de az igazoltatást és egyéb feltűnést lehetőleg kerülje ki.

Salgó. A próbacsendőr véglegesíthető, ha a próbacsendőri tanfolyamot eredményesen elvégezte és rátermettségénél fogva a csendőri szolgálatra alkalmasnak bizonyult. Ez eredményezi azt, hogy a vizsga letétele még nem alap a végleg sítéshez, szükséges a gyakorlati próbaszolgálat is, amely alatt a rátermettséget belgazolni módja van. A próbaszolgálati idő pedig a Szut.-ban meg van mondva, ba tehát ezt eredményesen teljesítette, meglesz a véglegesítés. Örülünk, hogy fia kitűnő eredményekkel vizsgázott és reméljük, hogy apja nyomdokain fog haladni.

Tiszavirág. Fenti üzenetből Ön is megtalálja a kérdésére vonatkozókat.

P. Gy. prb. cs. 1. A kértetett rendelot a kerületi parancsnokságnaknál megvad. 2. Kérdésére lexikon választ kap. Arra kérjük, hogy jövőben írja meg a jellegét is. Nem nagy fáradságába fog kerülni, az üzenet adása és keresése pedig könnyebb lesz jellegével.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr ágynemű és fehérenemű anyagokat, kész fehéreneműt és minden egyéb ruházati cikket, káki és civilruha-szöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
szuraktárában
Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendelésüket kéri Barja József, a Müller cég boltgja

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló
hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Ötenszöve dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti
Főiskola szállítója.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz.

Kérjon Árjegyzéket!

ban huszat, a második évben huszonötöt, a legutolsó felévben pedig harmincat kaptam. Az első Karácsonykor hatvan, a másodikkor százötven márkát renumerációt kaptam s ehhez jött még havonta 10–20 márkát megtakarított közlekedési költség. Hát ez bizony nagyon kevés volt, de legalább szabadon, a szüllem ellenőrzése nélkül rendelkeztem vele. Az önképzéshez szükségem volt arra, hogy kereskedelmi szaklapokat olvassak, ezért azután itt-ott kávéháza, vendéglőbe kellett mennem. És mert az egész napi fárasztó munka után kellemesebben éreztem magamat a nyilvános helyiségek forrmas zivajában, mint hogy otthon egyedül megvacsorázom és aztán lefeküdjek, csak a vendéglő és kávéházi látogatásaim egyre yakoribbakká váltak és mindig jobban és jobban beleváltak az éjezakába.

Mint már fentebb említettem, az iskola, legalábbis 12-ik évetimig, nagyon keveset járult hozzá ahhoz, hogy jellemessé neveljen. Később II. tanár úr vette át az iskolát „nevelésment”. Az ő pedagógiája is abból állott, hogy egyéniségen legteljesebb megtagadása árán is feltétlen engedelmeségre kényszerítsen; a büszkeségnek, becsületérzésnek minden legcsekélyebb megmocnását erőlyesen elfojtotta bennem. Ezzel szemben ő maga a megtestesült Góg volt. Soha senki nevem, de még csak mosolyogni se látta; senki nem hallott tőle egyetlen dicsérő vagy elismerő szót sem. Mindig csak zörögött és kifogásolt, sokszor vérig sértő modorban. Vesszőparipája volt a kívülről betanulás. Ő volt az egyedüli az egész tanári karban, aki állandó ellenségem volt és maradt, de akinek mint osztályfőnöknek korlátlan hatalmában állott, hogy mindnyájunk életét alaposan elkeserítse. Ezért, különösen a felsőbb osztályokban, ahol csak lehetett, elmaradoztam az óráról, természetesen mindig valamilyen indokkal, jobban mondvá hazugsággal. Az egyik órán az egész osztály előtt megfenyegetett: „Ha így csinálja tovább, börtönben fogja végezni”. A sötét, fenyegető jóslat sem használt semmit. De ez a mondat végigkísért az egész életemen és mindig, az életnek minden helyzetében szinte szuggesztív erővel meggátolt abban, hogy energikus tudjak lenni magammal szemben. Isten tudja: soha senkinek sem akartam rosszat tenni. Senkivel sem akartam igazságtalan lenni; mégis megvettem, mert ez az átok egyszersmindenkorra, megbénította az akarat-erőmet.

Amilyen kevés becsületérzést neveltek belém az iskolában, éppen olyan keveset otthon is. Édesanyám, vend származásának megfelelően egyáltalán nem talált semmit abban, hogy csúszák-mászák, ha valamit csak úgy tudott elérni. Már gyermekkoromban rigyelmiztettem egyszer a közön-

dásra: „Akinek egészségesek a lábai, ne másszák a földön”. Szájonvágott érte. Édesapám pedig annyira el volt foglalva a maga szolgálatával, hogy nem sokat ért reá az én jellemeimen töprengeni.

Itt meg kell még említenem valamit, amit nagyon fáj ugyan lelnom, mégsem kerülhetem el, mert talán ez is némi magyarázatát adja az elzüllememnek.

Mikor édesapám szolgálatban volt, őt illették az udvari konyháról azok a büstármelékek, amelyek a sülték felszeletelésénél és feldíszítésénél meg szoktak maradni. De ezenkívül is, mint felügyelőtiszt sok mindent kapott a konyháról: csirkét, tojást, vaját, edességeket stb., minek folytán a mi konyhákat sem lehetett szegényesnek nevezni. Ámbár édesanyám mindig annak nevezte, mikor édesapám nem volt szolgálatban s a saját „házikoszúkat” kellett ennünk. Ha ezeket a konyhai juttatásokat inkább csak az urak asztaláról elhullatott morzsáknak lehetett is tekinteni, mégis — ezt mindenestre csak most, utólag érzen — ezek, jobban mondvá az el tulajdonításuk szükségességénél is kellett, hogy tömpítsák az ember finomabb jogérzékét. Ezért nem tudtam én két dolgot soha megtanulni: kevésből kijöni és az enyém-tied között éles különbséget tenni. Meg kell jegyezmem, hogy édesapám egyébként a legbecsületesebb, legigazságosabb, legjobb szívű és legnyitottabb ember volt, akit csak el lehet képzelni. Sohasem tudott mások előtt aljas módon hajlongani s a maga igazat hajlíthatatlanu megvéate. A házi békesség kedvéért azonban pl. sohasem maradt ki, a háztartásba pedig sohasem szót bele, hanem azt teljesen az édesanyámra bízta.

Színházba, hangversenyre a szüllem sohasem jártak; ha én kéredeztem, engem sem engedtek el, mert az ügyesit teljesen feleslegesnek tartották. En azonban imádtam a zenét s ezért hamarosan találtam megoldást. Édesapámnak egyetlen kérésébe került volna, hogy a királyi színházunk gazdasági főnöksége úgy, mint a többi személyzetnek, nekünk is engedélyezzen hetenkint két színház- vagy operajegyet. De édesapám nem tudott kérni. Ezért azután a két utolsó iskolai évemben statisztalást vállaltam az operában, sokszor hetenkint kétszer is. A statisztáknak naponta 60 pfennig járt — volna, de ha valamelyiknek eszébe jutott volna ezt kérni, aznap utóljára statisztált volna. A hatvan pfennigek ugyanis a statisztavezető zsebében rekedtek. Sokszor ötvenszer-százszor hatvan pfennig egy este! De ez úgy volt, hogy a statiszták mind szenvedélyes zenebarátokból vagy titkos operai ambícióktól fűtött fiatalokból kerültek ki, akiknek másként nem állott volna módjukban operába menni. E révén én is megismertem egy csomó operát, de megismertem a kultuszmagótti életet, a színházi technikát és sok minden egyebet is, ami a színháznak nem éppen kultúrtenyezői oldala. Egy figyelmenlenségen vetette végül „művészi” pályafutásomnak. Nessler „Sáckingeni trombitás”-ában a május 1-énie jelenetében mint baldahtvivő az orromon felejtettem a cvikkeremet, mire kidobtak.

De, hogy visszatérjek a bankházhoz, T.-vel való barátságom eleinte csak abból állott, hogy a vasárnap estéket együtt töltöttük. Azután közösen kisebb tőzsi spekulációba fogtunk, amiket ő bonyolított le s ezen az úton némi pénzhez jutottunk. Egyszer eldicsékedtem ezzel az apám egyik unokanővérének, akinek a pénz volt mindene. Néhány nap múlva ideadott 1200 márkát, hogy fektessük bele azt is a tőzsdél üzleteinkbe, persze az ő hasznára. Ez mind szép és jó lett volna, ha egy volt osztálytársam révén bele nem kerülök egy újonnan alapított egyesületbe, amelybe a szüllem tudta nélkül beléptem. Az egyesületnek csak egy csónakja volt és szükségem lett volna egy másodikra. Az egyesület tagjai — többnyire iparos fia alemberek, akik között a barátom, mint az Országos Hajózási Felmérő Hivatal teendő tisztviselője és én, mint leendő „bankár” — csakhamar vezető szerepet játszottunk — nem tudták a csónak árát, 430 márkát előteremtteni. Elyre én így gondoltam: a néminek mindegy, honnan gyűlmölcsötetem az 1200 márkáját; a tőzsdén-e, vagy az egyesületben. Nagyfelküen felajánlottam tehát az egyesületnek a támogatásomat, amit természetesen kitörő lelkesedéssel fogadtak. A dolog azonban nem maradt ennyiben: majd ez, majd az pumpolt meg hol 10, hol 20 márká erejéig. En meg olyan

NEUBART SÁNDOR

órán és ékszerész.

Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-Ú. 23.

Órák, ékszerek, ezüst- és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingórák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások jóállás mellett. Ha jó és olcsó órák vagy ékszerek van szüksege, úgy kérjen portmentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árámból 3% engedményt kap.

BÜTOR

lariós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható;

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.

Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Füldköl: VII., Feltérly Sándor-u. 40.

Hernád-u. szar.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órásmester, ékszerész, Nyíregyháza. Telefon 229.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással; szebbnél-szebb ékszerek, ébrenető és falli órák, a csendőrség részére részletek is. Választékot portmentesen küldök. Javítások szakkerületen végeztetnek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

voltam, hogy ha valaki a kabátomat kérte, odaadtam hozzá a nadrágonat és a kalapomat is.

Augusztusban több evezősegylettel együttes regattát szerveztünk, amelyre én is szotgabánosan edzettem. Egy vasárnap edzés után fűrődni mentünk. Fenn álltam az ugródeszkán, amikor egyik barátom kiáltozását hallom a vízből a fátom, amint egy másik éppen elmerül. Nagyon megijedve a vízbe vetem magamat és sikerült is egy másik fiú segítségével a górcsót kapott fuldoklót kimentenem Délféle, kánikulai forróságban mentem haza. Három hétig nyomtam utána az ágyat agyhártyagyulladás. Az esetből a szüleim megtudták az egyleti tagságomat. Az orvosok azt tanácsolták, hogy a következő tavaszig szüntessek be minden szellemi munkát. Augusztus utolsó napjait és majdnem az egész szeptembert Potsdamban töltöttem. A cég levelet írt apámnak, hogy legkésőbb október elsőjéig foglaljam el az állásomat, különben kénytelenek lesznek elbocsátani. Házi orvosunk minden tiltakozása dacára újra munkába kellett tehát állanom. Hogy ez aztán tényleg ártott-e nekem vagy sem, nem tudom.

Az evezősegyletre eleinte nem is gondoltam. A néninek a kamatokat a saját zsebemből, jobban mondva az ő pénzéből fizettem. Mikor aztán egyszer újra felkerestem az egyletet, hogy a különböző kölcsönökről — összesen 900 márka — elismertvényeket kérjek — eddig ez nem történt meg, mert bizalmatlanság lett volna! — a regatta szerencsétlen kimenetele miatt az egylet egész vezetőségét, de még a tagok nagy részét is kicserélve találtam. Kötelezvényt senki sem adott. Apámnak nem mertem szólni a dologról, ügyvédnek meg éppen nem, hiszen bizoryára kinevetett volna, megpróbáltam hát mindent, hogy a pénznek legalább egy részét visszacserezze. Egyszer T.-vel 400 márkát nyertünk a tósdán, de ezt a pénzt — a T. anazolására és befolyására — egyetlen éjjel elmulattuk. Egy ügyvezetést elsőrangú tingiltangliban néhány „művésznot” itattunk egész éjjel. En, melótt a „művésznotig” jutottunk, már undorodásig voltam az itallal; a betegségem óta három-négy pohárnál többet nem bírtam meginni. Váltig kértem T.-t, agyjon békét a nőknek, nincs annak semmi értelme, de hiába. Erősködött, hogy maradjunk, mert az egyikkel már meg is egyeztet, hogy előadás után hazakísérheti. A vége az lett, hogy T. a 400 márkát az utolsó pfennigig elverte; a közben „eltűnt” hölgy helyett én kísérfem haza, sőt másnap reggel sürgősen 100 márkát kért tőlem kölcsön, mert különben a bátyjának, akinek szüksége volt a pénzre, súlyos kellemetlensége származna.

A szexuális bűnököt én sem tudtam megmenekülni, amint-hogy azt egy egyedülálló fiatalembertől Berlinben nehéz is megkivánni. Berlinben 1863 óta nincsenek nyilvános házak, de annál több a kószáló nő, akinek legjobbjé azonban külsőre egészen tisztességes, finom nőnek látszik. Akkoriban még nem volt megtiltva nekik, hogy a férfiakat többé-kevésbé dlszkréten megszólitgassák, vagy hogy kettesével járjanak. Némelyik városrészt, különösen a diáknegyedet — a ova az én üzletem és a szüleim lakásának utcója torkollik — szűkültől kezdve olyan sűrűn lépik el ezek a „hölgyek”, hogy az ember száz lépésen belül tízzel találkozik és ötöt elhagy. Aki este kerül ebbe a hangyabolyba, főképpen ha még nem is egészen józan, annak másként kell nevelnie lennie, mint én voltam ahhoz, hogy szárazon megússza a dolgot.

A következő év júliusára, amikor a néni az 1200 márkája busás hasznát le akarta fölözni, egy pfennig sem volt már meg belőle. Minden kétségbeesett kísérletem, hogy T.-től vagy mástól előteremtsem, hiábavaló volt. Apám előtt még mindig elhallgattam az evezősegyletnek adott kölcsönt. A néni egyre türelmetlenebb lett s a végén azzal fenyegetőzött, hogy a főnökelnőci fog érdeklődni, milyen üzletembe fektettem az ő 1200 márkáját. Szorongatott helyzetemben a legnagyobb számárságot csináltam, amit egyáltalán tehettem: egy este elutaztam egy ismerős földbirtokoshoz, akinek még tanuló koromban a vakációnat tölteni szoktam. A néni a főnököm-höz futott, a főnököm pedig feljelentett a rendőrségen. Nyolc nap múlva apám rántalált és visszahozott. Kihallgatásom

alkalmával a rendőrtisztviselő folyton azt igyekezett édes-apámból kivenni, hogy a pénzt tulajdonképpen nem a néni, hanem o adta nekem, a néni csak közvetítette a dolgot. Ebben az esetben ugyan s a cselekmény csak magánindítványra lett volna üldözhető és én kímáshattam volna a bajból. Édes-apám azonban túlságosan egyeneslelt volt ahhoz, hogy valótlanságot állítson, de úgy, mint én, ő sem tudta, hogy ez tulajdonképpen a megmenekülést jelentette volna számomra.

Sikkasztás miatt háromhavi börtönrre ítélték.

Mindjárt azután, hogy édesapám a földbirtokostól hazahozott, könyvelői állást kaptam a D. L. társaságnál. Arra az időre, amíg a büntetésemel le kellett föltenem, a társaságtól azon a címen, hogy egy beteg unokabátyámot kell az üzletben helyettesítenem, szabadságot kértem és kaptam. A büntetésem alatt senki sem törődött azzal, hogy reám valamilyen lelki hatást gyakoroljon. Az egész idő alatt műveleteket csináltam a cellámban, a mindennapi séták alatt pedig megismerkedtem egy körülbelül velem egykorú fiatalemberrel, aki kölcsönadta nekem Shakespeare drámáit olvasásra. Mikor kiszabadultam, édesanyám a charlottenburgi állomáson várt, alaposan jólakotott, aztán pénzt adott, hogy most már valóban utazzam el az unokabátyámhoz azért, hogy a vidéket, ahol állítólag három hónapot töltöttem, valóban megismerjem, nehogy az irodában véletlenül kiüljön, hogy nem ott voltam.

Az unokabátyám alaposan megmosta ugyan a fejemet, de ennek hatását hamarosan ellensúlyozta az otthoni fogadtatás és édesanyám, aki a „szegény fiút” alaposan elkenyézette.

A következő év áprilisától kezdve a D. L. társaságnál már 150 márka havi fizetésem volt. Ebből a szüleimnek a „teljes ellátásért” havi 30 márkát fizettem (a hónap vége felé ezt is rendszeres visszakértem); a többivel szabadon rendelkeztem. Időközben az evezősegylet is elismerte a tartozását és édes-apámnak — aki az unokanővérének az 1200 márkát visszaszította —, kisebb-nagyobb részletekben 700 márkát megtértelt. Lassacskán rendbejöttem.

Egyik kollégám nagy kerékpáros volt. En is nagyon szerettem volna kerékpárt, de a szüleim két éven át való kéréssem dacára sem engedték meg, hogy vegyék magamnak. Nincs reá seumi szükségem — mondták —, hogy kitörjed vele a nyakadat. En azonban mindenáron kerékpárt akartam. Az említett kollégám jófált értem és az egyik angol cég képviselőjénél vásároltam magamnak egyet azzal a feltétellel, hogy augusztusig kifizetem. A kerékpárt persze nem vittem haza, hanem a D. L. társaság kapusánál tartottam. Augusztus itt volt a nekem nem volt pénzem, hogy a kerékpárt kifizessem Töprengésem közben, miként tudnék pénzhez jutni, próbírdetést olvastam, amelyben egy „emberbarát” „személyi kölcsönt” hirdetett. A hirdető maga nem tudott ugyan pénzt adni, de azt mondta, hogy mint egy S. herceg törvénytelen fia, magasállású és gazdag emberekkel áll összeköttetésben, akik azt a „rongyos néhány száz márkát” váltó ellenében szívesen kölcsönadják nekem. Előzetes költségekre 10 márkát kért, a közvetlésért „önként” fel kellett ajánlanom 60 márkát s így végül egy 500 márkás váltó ellenében kaptam volna 400 márkát. A váltót aláírtam s a dolog egyelőre legalább el volt lntéve.

Három nap múlva V. — így bívták az ügynököt — felkeresett és elkezdett beszélni, hogy a váltóval nehézségek vannak. Igaz ugyan, hogy a mostani helyemen 150 márkát

Hegedű, Harmónium, Tárógató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Bákóczy-út 71. Árjegyzék ingyen!

Fratelli Deisinger

kávé és tea behozatal

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 1. szám.

◆ Kávé és tea különlegességek.

◆ A m. kir. csendőrségnek cukor, rizs és terményárak kivételével 5% engedmény.

◆ Kérjen árjegyzéket!

kapok havonta, de az egész váltóüzlet síma lebonyolítása céljából jónak látná, ha otthagynám az állásomat és belépnék hozzá könyvelőnek. Ő, miután annyi dolga van, hogy egyedül nem bírja elvégezni, hajlandó nekem havil 250 márkát fizetni. Blonyitóluk megmutatta a pénztárkönyvét és egy nagy halom már elmentezett vagy ezután elintézendő megbízást. Az elintézésem csak nagyon gyenge lehetett, mert V. azzal állott elő, hogy vagy elfogadom az állást, vagy nem kapok pénzt. Elfogadtam. Megígérte, hogy a D. L. társasággal szemben vállalni szerződéses kötelezettségemet egy orvosismerőse útján elintézi, mátol kezdve ne menjek többé oda hivatalba, hanem fogláljam el mindjárt nála az állást.

Két nap múlva — mely idő alatt különféle könyveitlen hátralékokat intéztem el neki — hozott 50 márkát, mint a D. L.-től júliusra járó fizetésemet. Ötven márkát fizetett az orvosnak — mondotta — ötven pedig neki jár, mint jutalék, hogy e gem a saját állásába „közvetített”. Hogy a D. L.-társasággal hogyan intézte el az ügyet, nem mondta meg s én sem kérdeztem.

Másnap közölte velem, hogy egyedül az én aláírásomra nem tudja a pénzt megszerezni, irassam alá a váltót egy jó kézzel. „Ja, kedves V. úr, — feleltem, — ha nekem jó kézesem volna, nem váltót íratnék vele alá, hanem megszereztem volna tőle mindjárt a pénzt is.” Mosolygott — nem; vigyorgott csak: „Ugyan, ugyan, ne tesse magát. A fontos, hogy az aláírás rajta legyen a váltón, mindegy, hogy kié, hiszen ügyis maga fogja beváltani.” En, számbár, lépre mentem. V. megkapta a váltót — a T. aláírásával.

Másnap reggel V. azzal fogadott, hogy a rendőrség a pénztárkönyvét és az összes iratit, közöttük az én váltómat is „a szokásos ellenőrzés végett” elvitte. Fogalmam se volt róla, mi az a „szokásos ellenőrzés”. Azt tanácsolta, írjak egy nyugtát, hogy T. az 500 márkát nekem visszautazta, kőrem tehát a rendőrséget, adja ki a váltót T.-nek, én pedig írjak alá új váltót, mert a „szokásos ellenőrzés” a rendőrségnél 3—4 napig is eltart s ná nem írok alá új váltót, addig nem kaphatok pénzt. Bonyolultnak látszott ugyan a dolog, de a mászre sürgős szükségem volt, aláírtam ná a nyugtát és a második váltót.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Utastásunk értelmében a csendőrségnek polgári per útjára tartozó panaszokat elfogadni és büntetendő cselekményt nem képező magántermészetű ügyekben nyomozást folytatnia tilos. Mivel az ilyen panaszok és kívánások megkülönböztetése a hivatásjog körébe eső ügyektől nem mindig könnyű, sőt sokszor igen kényes feladat, érdemesnek tartjuk a kérdést arra, hogy pályázat keretében foglalkozzunk vele.

A pályázóknak egy példát kell leírniuk az olyan panaszra, amely a polgári per útjára tartozik és egy másik példát arra, amikor magántermészetű ügyben kívánnak nyomozást a csendőrtől. Előfordult esetekkel elsősorban lehet pályázni, de megfelel az elméleti példa is.

Pályázatot csak a csendőrség legénységének egyénitől fogadunk el. Határidő: augusztus 1., az eredményt az augusztus 15-iki számunkban fogjuk közölni. A legjobb pályázattal Wallburg Egon bekereteztelt, művészeti, nem szép és értékes festményével jutalmazzuk.

Kinek van érdekes élménye?

cím alatt a folyó évi 10. számunkban közölt pályázatunkra összesen 23 pályamunka érkezett be.

Bajtársaink valószínűleg azért nem vettek részt nagyobb számban e pályázaton, mert azt gondolták, hogy csak egészen különleges, érdekes, nagyszabású esetekkel lehet pályázni, holott — mint a pályázatok egy része is mutatja, — az élet kis, mindennaposnak s önmagukban véve jelentékteleneknek látszó esetei is lehetnek olyan érdekesek, hogy érdemes megírni azokat. Nem történnek minden emberrel országos jelentőségű események — baj is volna, ha történének — éppen azért hangsúlyoztuk a pályázatunkban, hogy csak olyan eseményeket érünk amelyeket az ember családjának vagy baráti körének szórakoztatására, szokott elbeszéli.

Emellett azonban természetesen követelményünk az is, hogy a leírt eset, ha önmagában jelentéktelen is, azért olyan legyen, hogy másokat is érdekeljen s hogy legalábbis a jobbakat a Csendőrségi Lapokban közölhessünk. Akad a pályázatok között olyan is, ezeket alkalomadtán közölni fogjuk, de másokat viszont nem tudunk a közölhetők közé sorolni. Ez nem baj: az a körülmény, hogy a belülről figyelemmel kíséri a pályázatunkat s hogy érdeklődést tanúsít azok iránt, egymagában is dicséretére válik, ha a díjat nem nyerte is el.

Pályázatok — némelyek több esettel is — betűrendben a következők: *Almás István* cső. (Sármellék), *Balás Antal* alhadgy. (Budapest), *Bércses János* tőrm. (Szajol), *Élekes János* tőrm. (Nyírad), *Pehér Károly* őrm. (Selye), *Fülöp József* alhadgy. (Toponár), *Horváth Lajos* tőrm. (Gödöllő), *Kántor István III.* tőrm. (Kapos), *Keitész Mihály* tőrm. (Zselickisfalud), *T. Kiss János* tőrm. (Lónya), *Madarász István* tőrm. (Gödöllő), *Nagy István IV.* tőrm. (Újhuta), *Nagy Sándor VII.* tőrm. (Oroszvár), *Nemes Béla* tőrm. (Szolnok), *Németh Pál* tőrm. (Pápa), *Patakfalvi Mihály* tőrm. (Nyírad), *Szabó Dénes* cső. (Perkát), *Szilágyi Ferenc* tőrm. (Tamás), *Tóth Ferenc I.* őrm. (Sárvár), *Tóth Lajos III.* tőrm. (Pálka), *Ujlaki Lajos* ny. tőrm. (Sarkad), *Vass Ferenc* prb. cső. (Csolnok-Augusztalep), *Vilgyörgy Aladgy.* (Nova).

Legjobb a Madarász István gödöllői őrsébeli tiszthelyettes pályázata övé a szép esztali óra.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Saftóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textillárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség. Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb fizetési feltételek.

TELEFON: 392-85, 312-97.